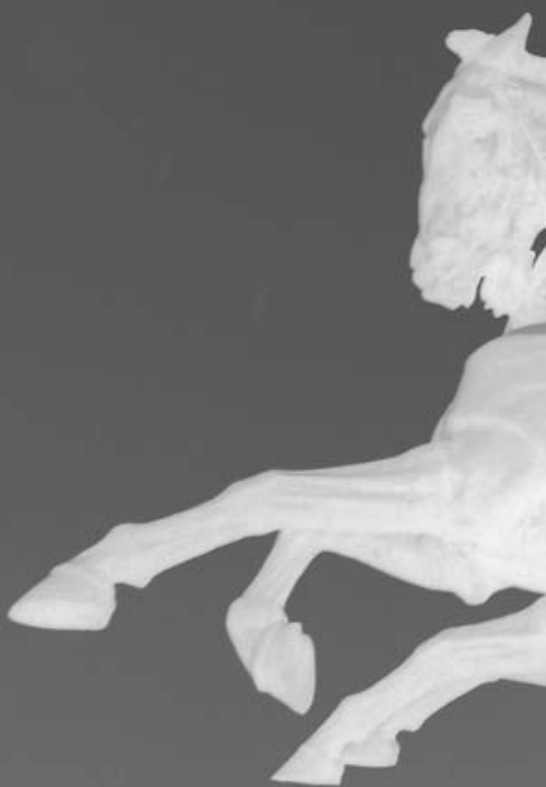


**DOBŘÁ  
ADRESA**



**Z obsahu**



Samuel Beckett

Dimitrij Dudík

Rudolf Hrušínský

Viktor Kronbauer

# Obsah:

Březen je měsícem divadla. Co dodat víc?  
Snad starou pranostiku: březen, do hledišť  
vlezem!

**Michal Šanda**

## Hamlet

- Samuel Beckett: **Čekání na Godota** (4)  
Režisér neviditelného světa – rozhovor  
s Dimitrijem Dudíkem (6)  
Výstava Zdeněk Košler v Národním divadle (9)  
Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek**  
– In memoriam Jaroslava Haška (10)  
Jiří T. Král: **Hlášení o stavu světa** (16)  
Michal Šanda: **Devět hřbitovních bran – Třeboň** (18)  
Rudolf Hrušínský (22)  
Wagner a Liszt v Piešťanech (26)

## Coriolanus


- Petr Štengl: **Nad novými knihami K. H. Bráchy,  
J. Kohouta a V. Švankmajera** (28)  
Hana Tomšů **o sbírce Petry Strá** (30)  
Jakub Šofar **o Megasmutné pravdivé lovestory** (32)  
Zuzana Husárová **a Lucent** (33)  
Eugen Brikcius: **A tělo se stalo slovem** (34)  
Ctibor Turba **ve čtyřech divadelních společnostech**  
**Alfred** (35)  
Arthur Schnitzler: **Hry I** (36)

## Othello

- Paseka v háji české literatury – Lucie Němečková:**  
**Nahoru, dolů** (38)  
Petr Stančík: **Mlýn na mumie** (40)  
Michal Šanda: **Hrdličky** (43)  
Patrik Linhart: **Plyšový muž v dešti** (44)  
Václav Dvořák: **Příběhy nenávisti: z pošty cynického  
editora** (45)  
Josef Šišo: **Tamara má problém a Gizela rovněž** (48)  
Michal Šanda: **Divadelní fotografie** (50)

Na titulní stránce: Michal Šanda, „Triga na Národním divadle“

**Dobrá adresa**, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 3, rok 2014, ročník 15. E-mail: [dobraadresa@dobraadresa.cz](mailto:dobraadresa@dobraadresa.cz).  
Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Michal Šanda. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Petr Štengl, Štefan Švec,  
Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fo-  
tografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky.  
Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je ex-  
cerpován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X



**SYSTEM NAVIGACE:  
KLEPNĚTE!**

**První stránka (titulní):**  
**BYLO od č. 1/00:** Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (ob-  
sah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás  
přenesou přímo na příslušné stránky. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na  
značku „Dobrá adresa“ se otevrou naše internetové stránky  
[www.dobraadresa.cz](http://www.dobraadresa.cz) v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed  
obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

**Druhá stránka (obsah):**  
**BYLO od č. 1/00:** Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenesou pří-  
mo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se  
Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém pro-  
gramu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na  
popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní)  
stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes  
celou šířku okna.

**Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):**  
**BYLO od č. 1/00:** Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové  
adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše  
příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVÉ od č. 9/00:** Klepnutím na  
značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu strán-  
ky se přesunete na str. 2 (obsah).

**KLEPNĚTE SEM!**



## Macbeth

**Paralelní literatura 6**– Homosexuální  
poezie (54)Kristián Čura: **Deň D** (58)Roman Rops: **KO / Stop**  
(62)Martin Vokurka: **Básně na  
březen** (64)Alexandra Vokurková:  
**Tichá domácnost** (65)Ludmila Burešová:  
**V kapradí modré vážky  
vzduch rozechvějí** (66)**Čítanka Dobré adresy**

– Michal Šanda:

**Remington pod  
kredencí** (68)Petr Štengl: **Bůh obchodu  
Jirka** (72)

## Cymbelín

Viktor Kronbauer:

**fotografie z inscenace  
Šedá sedmdesátá  
aneb Husákovo ticho**  
(76)**Citát měsíce**

Bible tvrdí, že žena byla vytvořena z mužova žebra. Mužům ale žádné žebro nechybí, na rozdíl od penisové kosti, kterou mají všichni ostatní savci. Myslím, že to leccos vysvětluje.

Z nepublikované předmluvy

Charlese Darwina ke knize O původu  
druhů, kterou objevil

**Evžen Telátka**

emeritní profesor filozofie

# Foto- aktu- alita

Foto Michal Šanda





## Hamlet

Institut  
umění  
Divadelní  
ústavInstitute  
Theatre  
Arts andSamuel Beckett:  
Čekání na Godota

Nezdá se to, ale je to už padesát let, kdy měla premiéru tato legendární inscenace. Připomeňme si ji alespoň několika dobovými dokumenty z fondů Institutu umění – Divadelního ústavu.

Divadlo Na zábradlí, 18. 12. 1964

Režie Václav Hudeček j.h.

Výprava Libor Fára

Obsazení

Estragon Jan Libíček

Vladimír Václav Sloup

Pozzo Zdeněk Procházka

Lucky Ivan Palec nebo Jaroslav Vízner

## Beckettovo Čekání na Godota

Jako svou první letošní premiéru připravilo Divadlo Na zábradlí dvojvečer, sestavený z Ionescových aktovek Plesatá zpěvačka, Lekce a z pantomimického zpracování Nového nájemníka a z Beckettova dramatu Čekání na Godota (a z Fialkova provedení Hry beze slov). O prvním, Ionescovském večeru jsme už psali. Dnes tedy: ČEKÁNÍ NA GODOTA.

Čekali jsme na ně opravdu jako na Godota, léta letící se zdálo, že čekáme marně jako Vladimír a Estragon. Navzdory velkému Beckettovi jsme se však dočkali. Nebudu se stavět na deseti řádkách do moudré podoby Beckettova vykladače a nechám na divácích, aby si sami dešifrovali toto ofšesné poselství o situaci člověka vedle člověka v čase jejich společného bytí. Nebudeme si ústělně namlouvat, že je to jen ta desintegrace člověka v kapitalismu, ale postavíme se této věci tváří v tvář a zmobilizujeme všechny své nejlepší síly (máme-li tu odvahu je v sobě hledat), abychom ji polemicky četili. Nebude to snadné, protože Beckett rozhodně nelipí nepravdivosti, ale bude to nutné, sám smysl takového uměleckého díla je snad v tom, abychom se proti němu se zoufalou urputností vzbouřili, a teprve touto hluboce prožitou vzpourou se ho zmocňujeme a pronikáme do něho. Nesmyslná jsou jenom dvě stanoviska: ze strachu se mu vyhnout nebo kolem něho pořádát vzývácké a kultické orgie.

Budíž oceněno na Hudečkově inscenaci Čekání na Godota v Divadle Na zábradlí, že je to večer skutečně divadelní podívané, který nás s Beckettem nejen se-

znamuje, ale hned ho velmi pozoruhodně interpretuje. Hudeček nám dal názornou lekci o síle kladného dramatického náboje Beckettova dramatu, jehož autora jsme zatím měli sklon považovat spíš za dramaturgického filosofa než filosofujícího dramatika.

Inscenátor postavil hru na tentýž obnažený jevištní prostor jako aktovky Ionescova a do středu tohoto prostoru postavil – namísto předepsaného stromu na venkovské cestě – silniční ukazatel s dvěma zrcadly. Estragon s Vladimírem žijí tedy své čekání v samém středu závažně se řítící civilizace, jež se občas – a to je jediný reálný efekt této inscenace – ozve v podobě kvilného, vrýpavého hudebního motivu a řezavého světelného paprsku. Liblékův Estragon a Sloupův Vladimír se na této křivkovatce potácejí jako dva nadmíru pohybliví, hbití a hluční klauni, kteří doveďou diváka vizuálně upoutat a kteří těžší z textu maximum komického a groteskního účinku. Jejich antihrdinové jsou víc tělem než mozkem – a tím výraznější je myšlenkové zázemí jejich postav. Prostý a reálný – v jediném slovním výbuchu strhující – je Palcův Lucky, lidský důstojný ve svém zvířecím ponížení. Nesouhlas budi jedině Procházkův Pozzo, mátožně charakterizovaný, opět zahajovačsky uyceněný, postava bez sugescie, kterou má v textu.

Inscenace Čekání na Godota v Divadle Na zábradlí je velký, historický divadelní večer, k němuž se ještě mnohokrát vrátíme. Jindřich Černý

Venkovská cesta, strom.

Večer.

Estragon sedí na kameni a zouvá si botu. Heká, pomáhá si oběma rukama. Vyčerpán ustane, těžce oddechuje, začne znovu. Táh hra. Vstoupí Vladimír.

ESTRAGON (vzdává se) S tím nehnu.

VLADIMÍR (přibližuje se drobnými prkennými kráčky, se široce rozkročenými nohama) Začínám tomu věřit. (Znehybní) Dlouho jsem odolával, říkal jsem si, Vladimíre, buď rozumný, ještě jsi všechno nezkoušil. A znovu jsem se pouštěl do boje. (Rozjímá o boji. Estragonovi) Vída, ty ses vrátil.

ESTRAGON Fakt?

VLADIMÍR Nem rád, že tě vidím. Myslel jsem, žeš odešel navždy.

ESTRAGON Já taky.

VLADIMÍR Měli bychom to oslavit. Naše shledání. Ale jak?

(Přemýšlí) Vstaň, ať tě políbím. (Podává Estragonovi ruku)

ESTRAGON (podrážděně) No jo, hned.

Ticho.

VLADIMÍR (dotčen, chladně) Možná zvědět, kde Jeho Milost strávila noc?

ESTRAGON V pangeju.

VLADIMÍR (vzrušen) V pangeju! Kde?

ESTRAGON (nehybně) Tam.

VLADIMÍR Zmlátiti tě?

ESTRAGON Jo... Ne moc.

VLADIMÍR Zas ty samý?

ESTRAGON Ty samý? Nevím.

*Ticho.*

VLADIMÍR Když nad tím tak přemýšlím ... celou tu dobu ... někdy si říkám, co by s tebou bylo ... beze mě. (Kategoricky) Každopádně by toho nebylo moc. Hromádka kostí.

ESTRAGON (zasazen) No a co?

VLADIMÍR (sklíceně) Je toho na jednoho moc. (Po chvíli živě) Na druhý straně, říkám si, proč si s tím lámat hlavu. Teď. Na to jsme měli myslet dřív, tak kolem devatenáct set.

ESTRAGON (moří se s botou) Co kdybys mi helíkul.

VLADIMÍR Vzhli bychom se rukou v ruce z Eiffelovky. Mezi prvníma. Jo, to byly éasy, tenkrát. Teď už je pozdě. Ani by nás tam nepustili.

*Estragon se zuřivě vrhá na botu.*

Co blběš?

ESTRAGON Zouívám se. To se ti nikdy nestalo?

VLADIMÍR Už dávno ti říkám, že to chce sundavat je každý den.

Udělal bys líp, kdybys mě poslechl.

ESTRAGON (slabě) Pomoz mi.

VLADIMÍR Boli tě něco?

ESTRAGON Boli! On se mě ptá, jestli mě něco boli!

VLADIMÍR (vášnivě) Jseš asi jedinej na světě, koho něco boli! Já jsem vzdychl. Chtl bych tě vidět na mým místě. Možná by ses divil.

ESTRAGON Tebe něco boli?

VLADIMÍR Boli! On se mě ptá, jestli mě něco boli!

ESTRAGON (zastíží ukazovákem) To není důvod, abys chodil s rozepnutým poklopecem.

VLADIMÍR (pohlédne dolů) Máš pravdu. Jen žádnou nedbalost.

ESTRAGON Co ti mám říct. Čekáš vždycky do poslední chvíle.

VLADIMÍR (zasměně) Poslední chvíle ... (Rozjímá) Je krapet daleko,

- 4 -

ale určitě bude slát za to. Kdo to jenom říkal?

ESTRAGON Nechtěl bys mi pichnout?

VLADIMÍR Jednou přece přijít musí. Když si tohle říkám, připadám si legračně. Máš takovej divnej pocit. (Sundá si klobouk,

nahlédne dovnitř, zašátrá v něm rukou, vyklepe ho, nasadí)

Jak bych to řekl? Jsem takovej ... uklidněnej a zároveň ...

(Přemítá) vyděšený. (Emfaticky) Vy-dě-še-nej. (Nanovo

sundá klobouk a nahlíží dovnitř) No ne. (Zaklepe na dýnko,

jako by čekal, že něco vypadne, nahlédne dovnitř, nasadí si

ho) Nojo.

*Estragonovi se nakonec s obrovským úsilím podaří zout*

*botu. Nahlédne dovnitř, zašátrá v ní rukou, obrátí ji, zatřese*

*s ní, dívá se na zem, nic nenajde, s mlhavým zrakem do ní*

*znovu zajede rukou.*

Tak co?

ESTRAGON Nic.

VLADIMÍR Ukaž.

ESTRAGON Nemám co.

VLADIMÍR Zkus si ji nasadit.

ESTRAGON (po prohlídce nohy) Nechám ji na vzduchu. Ať si

dýchne.

VLADIMÍR To jsi celý ty, testat botu, když v níkem je noha. (Sundá

si ještě jednou klobouk, nahlédne dovnitř, zašátrá rukou,

zaklepe na dýnko, foukne dovnitř, nasadí) Máš slávu.

*Ticho. Estragon kýbe prsty u nohou, aby se mezi ně dostal*

*vzduch.*

Jeden z lotrů spasen byl. (Pauza) Docela slušný procento.

(Pauza) Gogo ...

ESTRAGON Co je?

VLADIMÍR Co kdybychom se káli?

ESTRAGON Z čeho?

- 5 -

VLADIMÍR No ... (Přemítá) Nemusíme se šfouat v podrobnostech.

ESTRAGON Že jsme se narodili?

VLADIMÍR (vypukne v upřímný smích, který okamžitě potlačí. Zkříví

tvář bolestí a sáhne si na ohanbí) Jeden se už nemůže ani

zasadit.

ESTRAGON To teda o moc přijde.

VLADIMÍR Jenom usmát. Pousmát. (Rozzáří se od ucha k uchu.

Usměv přejde na několik okamžiků do strnulého šklebu, až

náhle zhasne) To ale není ono. (Pauza) Zkrátka ... (Pauza)

Gogo ...?

ESTRAGON (podrážděně) No co je?

VLADIMÍR Četla biblí?

ESTRAGON Biblí? (Přemýšlí) Asi jo.

VLADIMÍR Ale do školy's chodil? A na mši svatou?

ESTRAGON Jestli byla svatá, to nevím.

VLADIMÍR Nepletěš si to s loreťou?

ESTRAGON Možný. Pamatuju si na mapu Svaté země. Barevnou.

Moc hezká. S bleděmodrým mrtvým mořem. Jak jsem se

na něj podíval, dostal jsem žízeň. Sem si vyrazíme na láhanky,

říkal jsem si. Zaplavat si. Prožít naše štěstí.

VLADIMÍR Tys měl být básník.

ESTRAGON Také že jsem byl. (Kývne na své hadry) Nemí to snad

vidět?

*Ticho.*

VLADIMÍR O čem jsme to mluvili ... Co dělá noha?

ESTRAGON Otýká.

VLADIMÍR Už to mám, o lotrech. Pamatuješ?

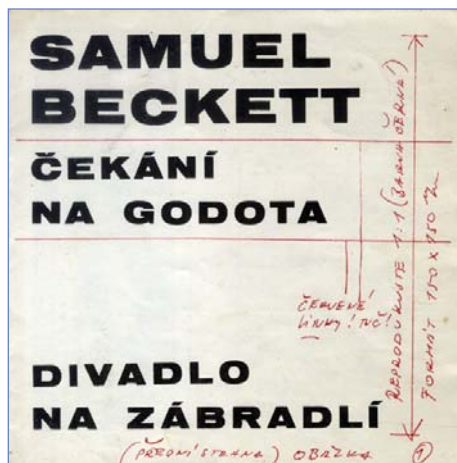
ESTRAGON Ne.

VLADIMÍR Cheeš, abych ti to vyprávěl?

ESTRAGON Ne.

VLADIMÍR Zabije to čas. (Pauza) Dva zloději byli ukřižováni spolu

- 6 -



Program

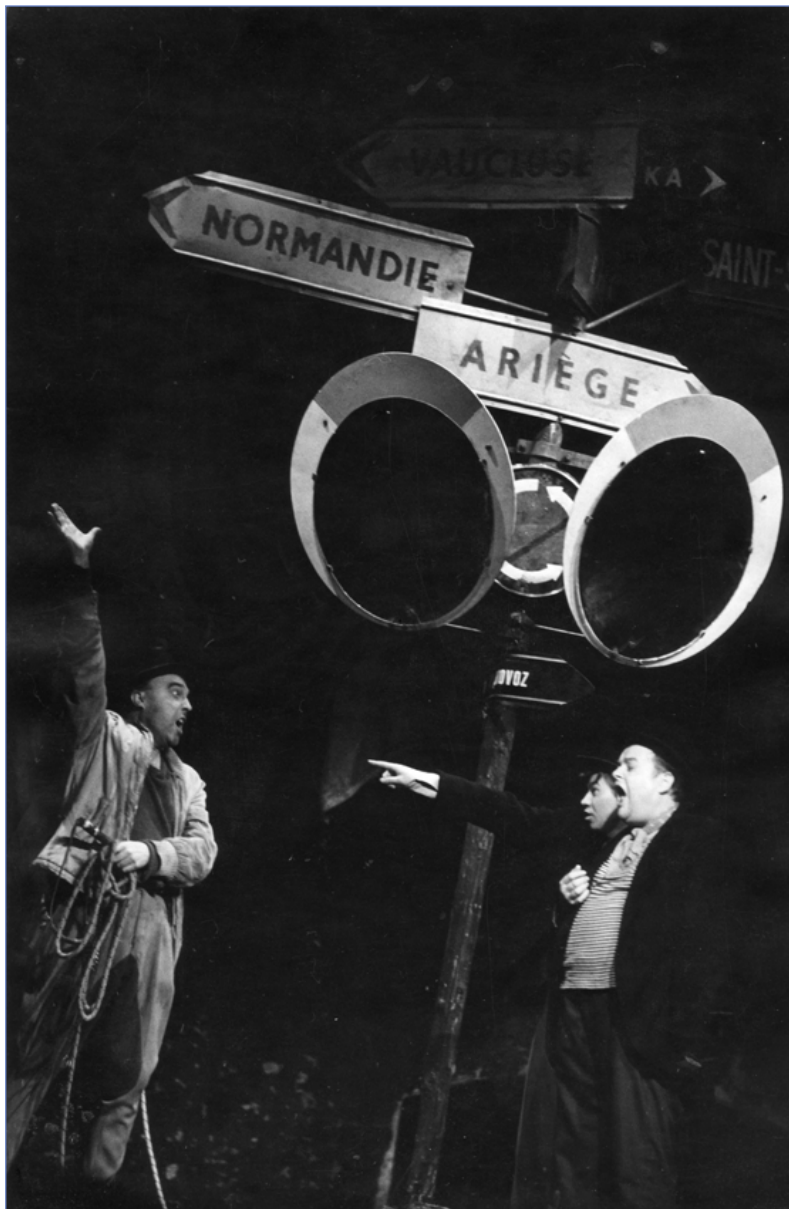


Foto  
Jaroslav Krejčí



H  
amlet  
et

# Režisér neviditelného světa

Dimitrij Dudík se narodil 2. 4. 1963 v Ostravě.

V mládí působil jako scénárista a principál ochotnického spolku s názvem Jantarové divadlo, v roce 1990 nastoupil na DAMU na obor režie.

Dimitrij Dudík se skladatelem Jiřím Šlupkou Svěrákem – foto Michal Šanda



Od třetího ročníku studia zahájil řadu pohostinských režii v oblastních i pražských divadlech. Promoval v roce 1995 na oboru dramaturgie v době, kdy byl již zaměstnán jako režisér v Městském divadle v Mostě. Další divadelní režie vytvořil v Opavě, Karlových Varech, Chebu, v pražském Rubínu, v divadle Semafor a v divadelní skupině Josefa Dvořáka. Pro Český rozhlas pracoval zpočátku externě, od roku 2000 jako stálý režisér. Na svém kontě má přibližně čtyři tisíce natočených pořadů, autorsky řadu rozhlasových adaptací, čtení a dramatinizací, pod devíti rozhlasovými hrami je podepsán jako autor. Natočil také kolem stovky audioknih pro nejrůznější vydavatelství mluveného slova.

Foto archiv Dimitrije Dudika

**Vystudoval jsi režii na DAMU, po škole jsi sice působil v divadle, ale potom jsi od něj zběhnul a stal ses režisérem v neviditelném světě zvuků. Proč?**

Původně jsem byl divadelním režisérem, který si tu a tam odskakuje k rádiu, až se to nakonec obrátilo a na divadlo už mi nezbyl čas.

**Které rozhlasové hry se ti nejvíc povedly, které bys vyzdvihnul?**

O tom se špatně mluví, podívej se na stránky Českého rozhlasu nebo na stránky Panáček mluveného slova.

**Dobře, tak teda tuhle otázku za tebe zodpovím já. Mně se od tebe hodně líbil Kafkův Zámek, zvukově přebohatá a vůbec rozsáhlá Královna Margo a muzikál Na kometě, který jsi napsal spolu se skladatelem Kryštofem Markem a textářem Bogdanem Trojakem. A proč to neříct, i Bluesmeni. Není žádným tajemstvím, že jsi tuhle moji hru režíroval, respektive jsi mě přiměl, abych se do ní pustil. A taky mám hodně rád cy-**

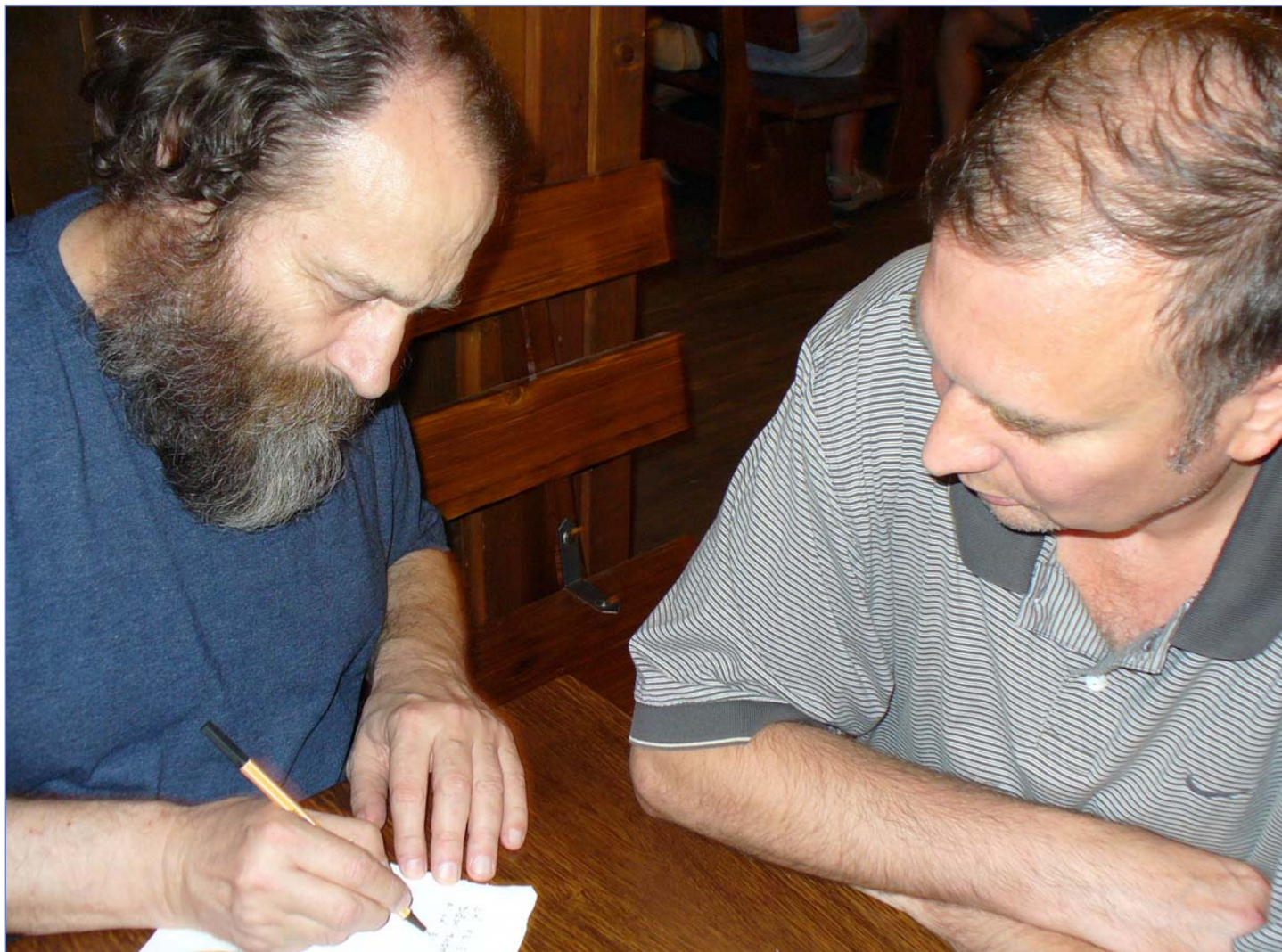


**klus o zapomenutých básnících od našeho společného kamaráda Ivana Wernische.**

Cyklus Zapadlo slunce za dnem, který nebyl, byl úžasný. A podle reakcí posluchačů nejen pro mne. Wernische ctím a obdivuji. Pamatuji, žeš měl na zvukové podobě zapomenutých taky výrazný podíl skrze

poštívání autora: a že nezačneš pořad tím, že někdo spadne z kola? A taky: když někdo stojí u okna se staženými kalhotami? Začal, napsal, přečetl. A tak znamenitě, že se pitoreskním situacím nikdo ani nepodivil. Nejspíš by bylo dobré zmínit, že herecky se na celém projektu herecky podíleli Radim Vašínska, Arnošt Goldflam, Dana Syslová a Ji-





S Ivanem Wernischem při práci nad Zapadlo slunce nad dnem, který nebyl – foto Michal Šanda

řina Jirásková. Celým cyklem prováděl Ivan Wernisch. Škoda, že se nenašla dobrá vůle pokračovat v rozhlasové podobě jeho dalších antologií. Ne že bych to nenabízěl... Dále třeba Brambora byla pomeranč mého dětství Bohuslava Vaňka-Úvalského s Alešem Procházkou jako Piolinem nebo dramatizovaný Pérák Petra Stančíka na stanici Praha, když se ještě jmenovala Praha, to byla další radost.

**Pérák je bezva!**

Je toho prostě hodně, mám na kontě cca pět tisíc pořadů.

**Obligátní trupelnatá otázka, ale nejde se jí vyhnout: co nejbližšího chystáš?**

Chystám eseje s Václavem Vokolkem. Magický člověk, jakoby z paralelního vesmíru. Nesmírně slušný a osvěcený. Obvyklé jsou srážky s blbcem. Tu a tam si připadám jako na blbodromu. A pro vydavatelství Tympanum dokončuji výpravnou činohru Arsen Lupin kontra Sherlock Holmes –

Ivan Trojan s Viktorem Preissem v dobovém souboji legend detektivního prostředí.

**A já ještě dodám, že 29. března bude na Vltavě premiéra hry Paříž ve XXII. století, kterou jsi napsal na motivy Julese Verna a kterou sis i zrežíroval.**

**S Dimitrijem Dudikem**

narychlo mezi dvěma pivy

v Pivovaru u Bulovky hovořil

**Michal Šanda**



# Zdeněk Košler v Národním divadle

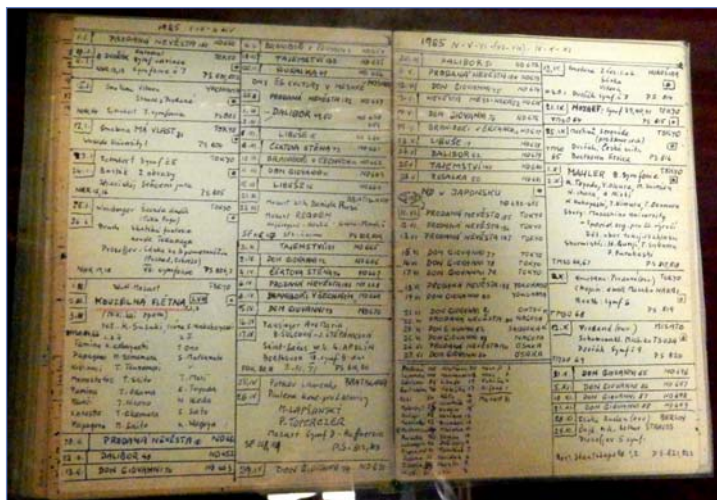
**B**rněnská JAMU ve spolupráci s Národním divadlem v Praze připravila výstavu věnovanou významnému českému dirigentovi Zdeňku Košlerovi (1928–1995). Součástí expozice je speciální aplikace pro Samsung Smart TV o klasické

hudbě, kterou mohou návštěvníci ovládat pomocí pohybů ruky a vybírat jednotlivé položky, podobně jako dirigent ovládá svůj orchestr. Výstava potrvá do konce března.

(mš)



Foto  
Marie Šperlová





H  
amletZ antikvariátních  
banánovek

Tentokrát bude  
rubrika

Z antikvariátních  
banánovek

poněkud netradiční.

V antikvariátu Aurora  
ve Spálené ulici jsem

koupil knihu In  
memoriam Jaroslava Haška



vlastně jenom kvůli titulnímu listu s dedikací Ivanu Olbrachtovi  
a Heleně Malířové a podpisům obou spoluautorů.

**J**van Suk (1901–1958) byl rodák ze Staré Paky, proletářský básník, člen Devětsilu, v letech 1933–1948 psal soudničky Českého slova a publikoval i několik románů, např. Animírka Lola (1930).

Druhým spoluautorem je největší pitomec, jakého česká literatura měla. Stačí se podívat na jeho kostrbatý autogram, zato

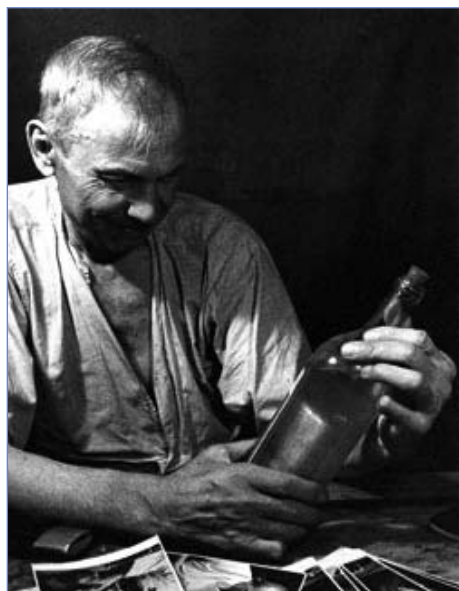
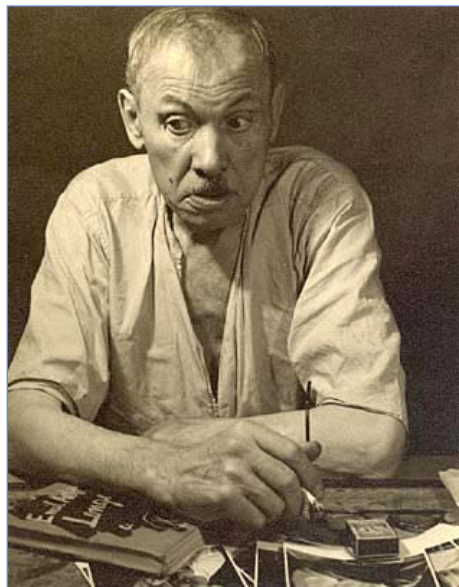
kuráže, té měl na rozdávání, jak už tomu z tohoto typu lidí pohříchu bývá.

Franta Sauer se narodil 4. 12. 1882 v Dalimilově ulici na Žižkově. Otec byl železničář, matka pracovala jako služka. Už v dětství vedl Sauer u tehdejší Kapslovny tlupu malých výtržníků. Z Obecné školy byl vyhozen, proto ho otec dal do učení k zá-

mečnickému mistru Kutlíkovi. Jako tovaryš potom pěšky prošel celou monarchii od Rakouska po Uhry. Po návratu do Čech ale zámečnické řemeslo pověsil na hřebík a živil se příležitostnými pracemi. Byl podomním prodávčem, provozovatelem prádelny, montérem, lampářem, zřízencem pohřebního ústavu, topičem, strojníkem, kolporté-



# In memoriam Jaroslava Haška



Franta Sauer



rem novin a knih, pouličním párkařem a příležitostně statistou a hercem u filmu. Kromě toho byl také zakladatelem nelegální organizace Černá ruka, která obsazovala prázdné byty, sklady a obchody, tedy jakýmsi praotcem dnešních squatterů. Ve známost vešel jakožto bohém a hospodský vypravěč a aktér bizarních příběhů a recesí a dokonce se stal i literární postavou

v románu Antonína Zápotockého *Bouřlivý rok* 1905 a v Olbrachtově *Anně proletářce*.

On sám, ať už pod vlastním jménem nebo pod pseudonymem Franta Kysela, byl autorem knih *Franta Habán ze Žižkova* (1923), *Lidový řečník* : s četnými praktickými příklady (1919), *Pašeráci* (1929) nebo *Emil Artur Longen a Xena* (1932).

Barokní pískovcový sloup byl vztýčen na poděkování za úspěšnou obranu pražského souměstí před Švédy na podzim roku 1648. Vysvětil jej arcibiskup kardinál z Harrachu 13. 7. 1652 za přítomnosti císaře Ferdinanda III. a jeho syna Ferdinanda IV. Autorem sochařské výzdoby sloupu byl Jan Jiří Bendl. Sloup byl vysoký téměř 14 metrů a nesl dvoumetrovou pozlacenou sochu Neposkvrněné Panny Marie (Immaculaty) stojící na přemoženém drakovi. V nárožích soklu stály figury andělů přemáhajících ďáblы znázorňující válku (lev), mor (bazilišek), hlad (drak) a herezi (had). Podstavec sloužil jako svatyně pro ochranný obraz Panny Marie Rynecké, který při obléhání Prahy visel na domě č. p. 20 na Staroměstském náměstí.

## Franta



**PARAGON** 0102336  
zjednodušený daňový doklad č.

Množ.	Druh zboží / % DPH	Kč
1	knihy	600
	DPH 15%	
	Km	

**ANTIKVARIÁT AURORA**  
Eva Michálková - AURORA  
Spálená 53, 110 00 Praha 1  
IČ: 49634585, DIČ: CZ6452142092  
tel.: 222 362 756, 720 498 270  
e-mail: antikvariát@aurora.cz

DIČ: Zaplacené  
Celkem Kč 602  
Datum usk. zdan. plnění 14.1.15

Razítko a podpis  
SEVT 30 430 300 I/12 166/2012

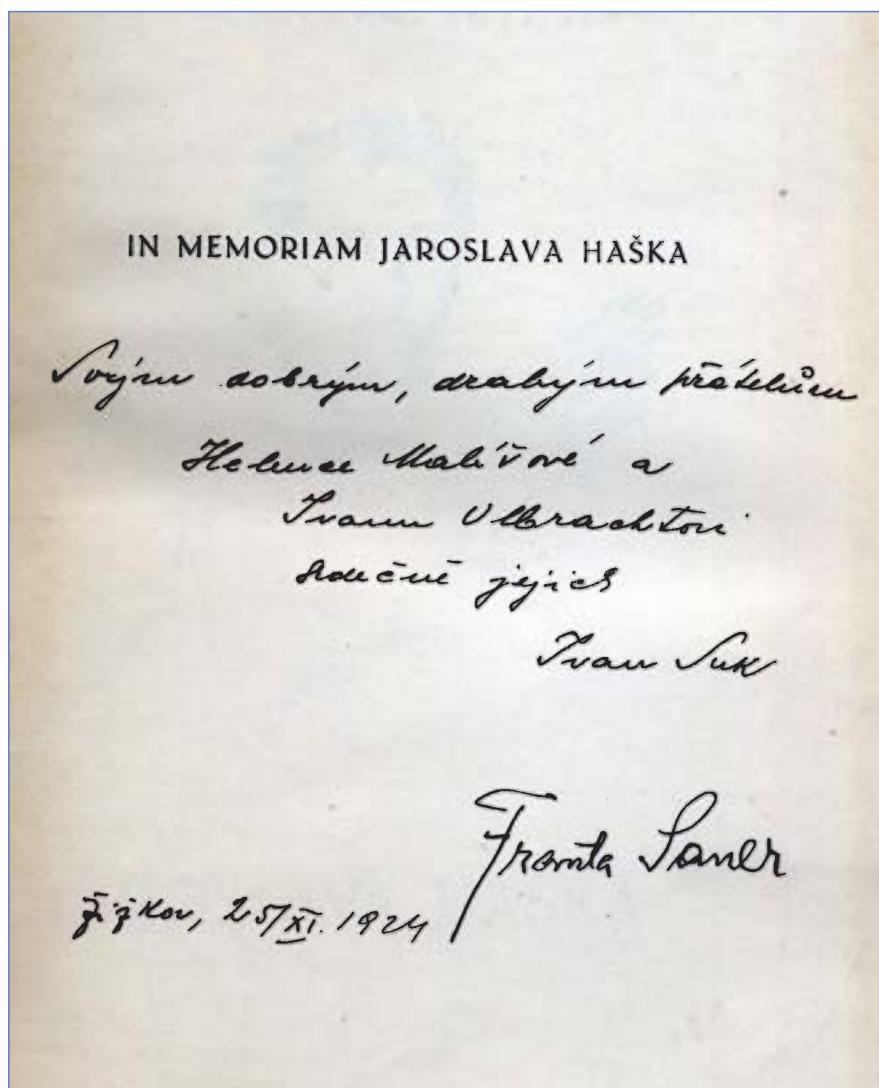
K dobru mu lze přičíst, že zajistil kapitál na první sešitové vydání Haškova Dobrého vojáka Švejka.

Za druhé světové války svůj odpor k nacistickému režimu naivně demonstroval tím, že distribuoval spisy T.G. Masaryka, na udání byl zatčen a deportován do Malé pevnosti Terezín, kde onemocněl tuberkulózou; na její následky 26. 3. 1947 zemřel.

A potom je tu ještě jedna kniha, pod níž se podepsal coby náčelník „luzy“ Franta Sauer-Kysela ze Žižkova – Naše luza jesuité a diplomaté: Hist. doklad svržení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze.

Dne 3. 11. 1918 stanul tehdy šestatřicetiletý Franta Sauer v čele davu, který Mariánský sloup pobořil. Na Bílou horu byl svolán tábor lidu, a když se lidé vraceli zpět do města, byli záměrně vedeni pověřenými organizátory na Staroměstské náměstí. Ze Žižkova přijel objednaný hasičský vůz tažený koňmi se čtyřmi hasiči, kde bylo naloženo veškeré technické vybavení potřebné ke stržení, které je v brožůře přesně popsáno. Dav dorazil na Staroměstské náměstí před pátou hodinou večer. Aby hasiči nebyli nápadní, vzali jen krátký žebřík a lano mohli uvázat na dřík sloupu jen nízko. Původně chtěli





li sochu Panny Marie strhnout k nohám pomníku Mistra Jana Husa, katolického kněze, který sám byl velkým ctitelem Panny Marie a ve svých spisech o ní mluví s velkou úctou. Obecní zřízenec ale volal, že náraz dopadu zde rozbije mělko pod zemí uložený kanál. Kanál byl důležitější. Proto bylo lano stočeno k Týnskému chrámu. Tam za ně velkou silou táhli. Lano prasklo, protože bylo uvázáno nízko, pod těžišťem. Lidé upadli a sloup zůstal stát. Když v blízkém Obecním dvoře nedostali půjčit delší žebřík, shodili zadní pravou sochu anděla. Žebřík postavili na sokl, svázané lano přivázali výše a latí smyčku na sloupu postrčili ještě výš. Neznámý muž v dopise píše, že když viděl přípravu na stržení, přímo letěl do Obecního do-

mu, kde sídlil Národní výbor. Doslova se probíjoval dovnitř a žádal, aby bylo stržení zabráněno. Setkal se spíše s nezájmem a spokojeností, že nejsou vybíjeny obchody. Na Staroměstské náměstí odjeli autem tři členové výboru, mezi nimi i Václav Vilém Štech. Když se chtěli postavit proti stržení, setkali se jen s posměchem a odporem. Štech stačil zachránit jen obraz Panny Marie Rynecké. Stržení chtěl zabránit také hrabě Václav Kounic, který na místo přijel v automobilu. Vystoupil a s holýma rukama šel proti davu. Mluvil velmi dobře česky. Byl ale ztlučen. Jedna žena v davu klekla na kolena před Frantou Sauerem. Když jejích proseb nedbal, klekla si na místo, kam měl sloup dopadnout. V posledním okamžiku v hrůze s pláčem utekla. Snaživý neznámý inženýr se nabídl, že bude akci řídit. Lano střídavě napínali a povolovali, až se sloup rozkýval

a padl. Stržení provedli hlavně obyvatelé Žižkova. Jedni tahali za lano, druzí s holemi v rukou je bránili zejména proti místním obyvatelům, kteří vyběhli z domů a šli sloup bránit. Žižkov tehdy ještě nebyl součástí Prahy, ale samostatným městem. Mariánský sloup tedy nestrhli Pražané. Ničení mělo ještě pokračovat na Karlově mostě shobením sousoší do Vltavy. Tomu však zabránili přivolání vojáci a místní obyvatelé.

Když jsem tedy v antikvariátu uviděl knihu In memoriam Jaroslava Haška se Sauerovým podpisem, musel jsem ji koupit. Čert vem přemrštěných 600 Kč. A Sauera už si čert vzal.

Připravil

**Michal Šanda**

s využitím Wikipedie

a serveru [marianskysloup.cz](http://marianskysloup.cz)

# špacírkou přes čenich!



**Tato veskrze znamenitá a poučná publikace jest výběrem z osmadvaceti knih v minulosti představených v rubrice Z antikvariátních banánovek. Které to jsou? No přece:**

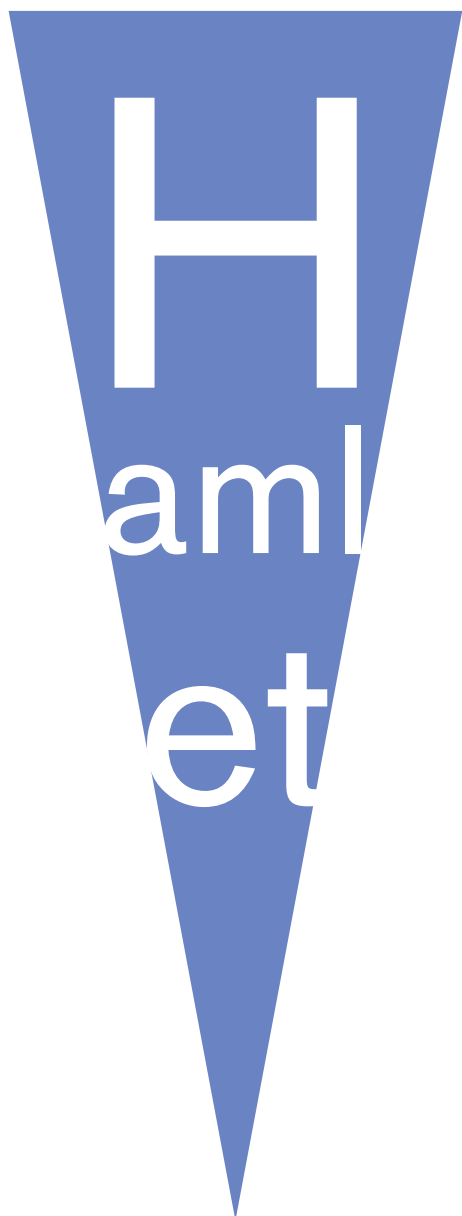
Východočeské otrokářství  
 Harfenické děti  
 Choceň za války a po válce  
 Pud pohlavní a prostituce  
 Výkrm drůbeže  
 Cestou kamenitou  
 Zápas s býky  
 O podivínech a lidech nápadných  
 Katastrofa v Pašmanském průlivu  
 O rybách a jich chytání  
 Památník sboru dobrovolných hasičů Města Žďáru 1878–1938  
 Bezpečnostní služba  
 Oběti  
 Beránkův besedníček  
 Pojednání o pramenech Labských  
 Z říše vědy a práce  
 Zařikávání v nemocech  
 Chrabré a chvalné činy vojinů c. k. pěšího pluku č. 11 od časů jeho zřízení 1629 až do roku 1887  
 Úchylná mládež  
 abc dyalektyckého materializmu  
 Veliká povodeň v Čechách ve dnech 29. – 31. července 1897  
 Zápisy z Apolináře  
 Staré nápisy na náhrobních kapličkách na hřbitově v Albrechticích  
 Album velezrádců  
 Zločinci z povolání  
 Požár v dolech příbramských dne 31. května 1892  
 Slovník české hantýrky  
 Kolárovičtí dráteníci



**Vydalo nakladatelství Paseka, cena pouhých 180 Kč**

K dostání ve Fišerově knihkupectví v Kaprově ulici, ale i jinde, rovněž u každého dobrého uzenáře dbalého čerstvosti

# Objednávejte ! Kupujte ! Čtěte



# Hlášení o stavu světa

## Jiří T. Král

muži bavili o tom, zda je lepší obouruční sekera, nebo meč...

\*\*\*

V penzionu byly tak tenké stěny, že když jsme bez uzardění chtěli vést nerušenou intelektuální debatu, museli jsme pouštět nahlas porno.

\*\*\*

Trpělivost je předehra k utrpení.

\*\*\*

**Objektivní hodnocení Bilaka aneb Patologická nenávist vůči patologické nenávisti**

Jeden nikdy nechápal jistý odstup, ba i nelibost nad postoji emigrantů, kteří se k nám vraceli po roce 1990. Nicméně v poslední době tuto nelibost pocítil snad až příliš: nad texty Jana Čulíka, vydavatele internetových Britských listů. Jeho tirády nad tím, jak je většina národa zbedněná (zatímco on je světaznalec díky svému životu v Británii), nyní vyvrcholily v glosování „patologičnosti pražských kaváren“.

Na paškál si vzal Jiřího Peňáse, který o zesnulém komunistickém aparátčíkovi Vasilu Bilakovi mimo jiné napsal: „V čele té

země stála nikým nevolená a nikým nekontrolovaná směska prospěchářů, kariéristů, polokriminálních zrádců, cyniků a hochštaplerů; lidé morálně i intelektuálně podřadní, jako Bilak, lidé, kteří by v žádné normální zemi neměli šanci uspět. V té naší zemi však na dvacet let ano. Dosud je na to na ní znát.“ Čulíka při těch slovech chytá amok: „Nehraničí tahle bezbřehá, čtvrt století trvající zuřivá nenávist už s patologií?“ A hned přidává doušku, že je to stejné, jako bychom v roce 1943 honili exponenty Rakouska-Uherska.

Až dosud jeden neměl ponětí, že odpor vůči někdejšímu komunistickým papalášům je patologickou nenávistí. Tak nějak se domníval, že představitelé nechutného režimu (kterým tedy CK monarchie nebyla) si prostě zaslouží odsouzení. A že těžko žádat, abychom jejich představitele hodnotili „s odstupem a bez emocí“. Lidé jako Bilak ničili životy našim otcům a ničili je i nám: jeden si dobře vzpomíná na všeobecnou atmosféru zmaru, která zvedala žaludek i méně citlivým jedincům.

A dnes lidé jako Čulík po nás chtějí „objektivní“ hodnocení. Je to stejně směšné, jako chtít po Židech podívat se bez emocí na Eichmanna (jeho zločin je samozřejmě nesrovnatelný). Jak se vás nějaký hnus jednou osobně dotkl, už jej nikdy nechcete zažít a k odporu proti komunistickému smýšlení vedete

**Z**debaty v restauraci: Dneska psali, že v Nymburce jsou rodiče proti přejmenování školy na Gymnázium Bohumila Hrabala, protože nechtějí, aby jejich synové dopadli stejně jako on. – Myslíš jako bohatý člověk, právník, který napsal desítky knih? – Já se divím, že neprotestují rodiče na Gymnázium Jana Palacha. – To už zrušili, stálo vedle benzínky.

\*\*\*

Vilu Karla Čapka koupila městská část a chce v ní udělat jeho muzeum. Mít peníze, tak jí přeplatím a udělám v ní památník Jaroslava Durycha.

\*\*\*

Konec světa. Kamarádi v hospodě řešili, který parfém je lepší. Kde jsou časy, kdy se



\*\*\*

i své děti (sám jsem to vtělil do pravidla: volte si, koho chcete, dáte-li ovšem hlas bolševikům, už není v domácnosti pro vás místo).

Zkušenost lidí nelze jen tak smáznout řečmi o „emocionální posedlosti“ bojem proti režimu, který skončil před čtvrtstoletím. V našich životech se už dávno zabýváme jinými věci, než je boj proti komunismu. Nelze však zapomenout, už kvůli těm, které komunismus postihl mnohem krutěji než nás.

Na začátku devadesátých let jsme si s kamarádkou stopli cestou do Slaného člověka, který v roce 1969 utekl do Ameriky. Debata to byla celkem příjemná až do chvíle, kdy řekl: „Jste si vědomí, že to tady všechno posrali vaši otcové a matky?“ Pod nějakou záminkou jsme raději vystoupili dříve: vzedmula se v nás nenávisť vůči člověku, který sám utekl, a tím si „umyl ruce“. Čulík sám také našel cestu, jak z marasmu uniknout – odstěhoval se v sedmdesátých letech za svou britskou manželkou. A teď po těch, kteří zůstali, chce, aby své tyrany soudili objektivně. Jeden se snaží nechat své emoce pod pokličkou. Tažení proti „patologické nenávisti“ by mu pak totiž muselo připadat také trochu patologické.

\*\*\*

Komunista Vojtěch Filip: Prezident Husák byl politikem evropského formátu. A Hitler byl tedy politikem světového formátu, říkám já.

\*\*\*

Pražský obchodní dům My bych přemístil do Vietnamu a nazval ho My Lai.

\*\*\*

Pravidelně se gůgluju, říkal kamarád. Snad si ani raději nebudu pod tím nic představovat.

V rádiu nějaká firma nabízela leptání vin. Chvilí jsem přemýšlel, co že je to za psycho-terapeutickou skupinu a co touto neobvyklou metodou sleduje, než mi došlo, že jde o leptání VIN.

\*\*\*

### Rasista Jan Čulík

Jednomu připadají podivné projevy rasismu vůči jeho vlastnímu národu, a to takříkajíc z vlastních řad. Před časem se chorvatská profesorka Mirna Šolić setkala v olomoucké tramvaji s opilcem, který jejího tříletého syna kvůli tmavší barvě pleti nazval cikánem a začal ji urážet. Cestující zareagovali pohotově a správně: prostě onoho chlápka z tramvaje vyrazili. To však vydavatelé Britských listů Janu Čulíkovi nestačilo (je to prý jen „do určité míry povzbuzující“) a hned začal svou písničku o českém rasismu. „Budou politikové sedět se složenýma rukama, až někdo nějakého tříletého kluka zabije kvůli barvě jeho kůže?“, neudržel své projevy hysterie a nepřímo označil opilcovo řádění za obecné projevy vypjatého rasismu. Musí prý vzniknout inteligentní veřejná informační kampaň na billboardech i v televizi, aby k výše popsaným incidentům nedocházelo. Jeden je udiven: není snad čin cestujících v tramvaji právě projevem lidí, kteří podobné násilnické výstupy odmítají? Není snad projevem občanské statečnosti v době, kdy většina lidí v podobné situaci – a nejde o rasismus, ale o obyčejnou zbabělost – sklopí oči? Jenže člověku přesvědčenému o zkaženosti vlastního národa to připadá málo a nikdy takové činy nemůže ocenit. Jeho cílem jsou bez ohledu

na skutečnost (pře)výchovné programy pro mentálně méněcenné Čechy. To mu jeden říká rasismus par excellence.

\*\*\*

Nesnesitelný rasismus se projevuje i v českých restauracích. Narazil jsem v jedné na držkovou z černých hub.

\*\*\*

Večer skončil uspokojivě: servírku v baru Divadla Komedie jsem seřval na tři doby, čímž jsem ji vytočil doběla a jistě přivodil bezesnou noc. V půl dvanácté (mají do 1:00) v noci pravila, že už kávový přístroj umyla a že není obvyklé, aby si někdo v danou hodinu dával kávu, a když jsem měl pochyby o správnosti takového postupu, poslala nás jinam. Odměnou jí budiž malý nervový záchvat. – Ale vážně, to je přesný obrázek dneška v Česku: nepříjemné servírky líné jako veš v soukromí nadávají na nepříjemné úřednice líné jako veš, které se vztekají nad nepříjemnými zdravotními sestrami línými jako veš. (Pro mužskou část populace samozřejmě platí totéž.). Požadují služby v co nejlepší kvalitě a za to, že je nedostávají, mohou podle nich zkorumpovaní politici a stát. A všechno přitom začíná u jednoho kafe.

\*\*\*

Při cestě do práce mne z rádia vyzývali, abych jel s opatrností. Jel jsem opatrně s prozíravostí, obezřetností a rozvážností. A to vše s vrozenou skromností.

Autor má blog <http://kraloviny.blogspot.cz/>

H  
am  
et

# Třeboň

## Devět hřbitovných bran

Hřbitov se nachází v lese mezi silnicí do Stráže nad Nežárkou a obcí Nová Hlína. Byl založen v letech 1897–1900. Zvláštností tohoto hřbitova je, že hřbitovní domek je v současnosti využíván k rekreačním účelům. V minulosti v něm žil otec her-

ce Viktora Preisse. U bočního vchodu pak je zděná latrína; na třetí fotografii úplně vlevo.

**Proto všichni, kdož žítí chcete, do té třetí brány se mnou vejděte.**

**Michal Šanda**

















H  
amletInstitut  
umění  
Divadelní  
ústavArts and  
Theatre  
Institute

## Rudolf Hrušínský

Zanedlouho uplyne dvacet let od úmrtí tohoto famózního herce. Materiály pro tento článek poskytl Institut umění – Divadelní ústav. Kromě fondu inscenací je na dobře známé adrese Celetná 17 pro badatele přístupný i fond specializovaný na dokumentaci uměleckých kariér osobností českého divadla, bibliografická databáze nebo nejrozsáhlejší teatrologická knihovna v Evropě.

UMĚLECKÉ Jméno: <b>HRUŠÍNSKÝ RUDOLF</b> st. OBOR: <b>R, C<sup>v</sup></b>	
OBCANSKÉ Jméno: <b>– Běhm / původní jméno/ –</b>	NAR: <b>17.10.1920 Nový Etynk-okr. Kamenice nad Lipou</b>
UMĚLECKÁ ŠKOLA (UCITELE): <b>Herecká škola EFB Praha 1936/39</b>	
STATNÍ VYZNAMENÁNÍ: <b>14.9.1965 zasloužilý umělec, 1966 Laureát SC, 1982 zasloužilý člen MD 1988 národní umělec</b>	
ANGAZMA:	
1935–1936 Div. Uranie Pha	č
1936	Fražské dětské d. M. Mellanové
1936–1937	Trnkovo dřevěné d. Rokoko
1937–1939 DEFB Praha	č
1940 div. spol. V. Budínský- Červíček	1939 Div. Akropolis Pha
1940–1943 MDP Vinohrady Pha	č
1943–1945 Div. Uranie	č
1945–1948 MDP Vinohrady	č
1948–1949 <i>Divadlo slovensko filmové</i> <b>Čes. film (DSF)</b>	č
1949–1950 MD Vinohrady Pha	č
1950–1960 MDP Pha	č, r
1960 – ND Praha	č, r 1.1.–
zemřel 13. 4.1994	

ST 05-4933-66





Robert

стар. Каменск 4-й  
1935

u mizojel dimdel 1935 - 1940  
 fust. oliv. Az' Nimbady 1940 - 3  
 u carnatelu 1943 - 5

Hrál: J. Port "BRATRSTVO BÍLÉHO KLÍČE". /Papa Kopejská, Umělecká skupina  
Mily Mellanové, 7.11.1936/, P.A. Beaumarchais "FIGAROVA SVATBA".  
/Cherubin/Městské divadlo, Praha, 15.9.1950/, V. Blažek "TŘETÍ PŘÁNÍ"  
/Dědeček, Komédie, Praha, 5.6.1958/.

2. E. M. Kurançue, P. Kledue d'Ythi (Schmitt)  
Kosmosemi diuado. (1.11.1913)

Tiliff: leaflet, with million (Gennaro Go-  
vino) 1954

Dec (7 sheet) 1952

4 years (kil.) 1954

Rezil: Výchovný rad 1955  
Obšobnisk 4. letem 1957



PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA  
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA  
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

## VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Praha

30 IV 1966

ze dne

### Strhující herecká osobnost

TVÁŘ Rudolfa Hrušínského se zdá na první pohled nehybná, ztuhlá, netečná ke všemu, co se děje kolem. Ale jen zdá. Neboť ten citlivý člověk, zápasící se sebou i s lidmi kolem o nejjákladnější lidské hodnoty, se za ní skrývá.

Herecké umění R. Hrušínského je omamující. Role vytváří jaksi z vnitřku, rozehraje celou postavu, která je náhle živá, pohyblivá, nervní, ovládne scénu a strhne k bezdechému protiváhu všechny v sále, rozevře srdce lidí a odlamuje z nich všechno staré a dávno, co brání cestě člověka k člověku. A vypoví tolik o radostech i o utrpení. Je



smutný, ale v podstatě z něho vyzařuje optimistická vira v zářivou budoucnost.

R. Hrušínského jsme viděli na divadle i ve filmu po léta. Pamatujete na „Věru Lukášovou“ v Dědku Na poříčí, i ve filmu, nebo na „Humoresku“ aj.? Odevzdal stovky rolí v Městských divadlech i teď v Národním, kam právem patří. A v poslední době objevila jeho tvář televize, již si zamiloval.

Hrušínského chce svět. Dostává nabídky z nejruznějších zemí, ale základ jeho umělecké tvůrčí práce je doma. Státní cena je uznáním jeho uměleckého mistrovství. A tak s blahopřáním i naději, že teprve příští léta dají plně vyzrát do šíře i do hloubky jeho osobnosti a že se s ním setkáme ještě v mnoha proměnách.

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA  
VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA  
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

## VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Praha

17 X 1970

### Pollesk Rudolfo Hrušínskému

Ten všerejší dozněl. To jsme mu tleskali po premiéře Matky Kuráže v Národním divadle. Ten dnešní patří jeho padesátinám. Neuvěřitelné, ale je to tak. Rudolfo Hrušínskému je tolik. Nechce se mi věřit, že je to tak dávno, co jsem ho viděl v rolích svižných mladíků. Seřadíme-li však vedle sebe jen desítky filmových rolí (a bylo jich prý víc než sto), které vytvořil, pochopíme leccos z toho neaprosného činění času snáze. Připomeňme zfilmovaný Hostinec u Kamenného stolu, Dobrého vojáka Švejka, Naději, Nočního hosta, Rozmarné léto, Údolí včel, abychom všemu snáze věřili, připomeňme proto dvoustovku jeho divadelních postav, více než šedesát televizních rolí, které ho proslavily, i řadu činoherních režii v Městských divadlech pražských a v Národním divadle, kde působí od roku 1960. Málokdo už asi ví, že začínal v divadelní společnosti V. Budínského, v letech 1936 a 1937 byl v pražské Uranii, dvě sezóny v D 37, pak dlouho — až do roku 1960 — v Městských divadlech.

O Rudolfo Hrušínském bychom mohli psát dlouho a hodně podstatného. Určitě se k tomu ještě dostaneme. Teď mu však přejme všechno dobré. Kdyby však udělal jen to, co až dosud pro české divadlo udělal — udělal toho hodně. Rudolf Hrušínský — herec, o němž se chce psát v superlativech, jako o nestárnoucím tvořivém duchu. Místo toho řekněme nakonec, že je to člověk, kterého si zamilovalo mnoho lidí. Snad ho potěší právě tohle.

JIRÍ TVRZNIK



Televize, 11. 26, 1991, č. 22, s. 27



## HOBBY

Rozhovory s panem Rudolfem Hrušínským najdete na stránkách našeho tisku často. Buď jako rozhovory s hercem, anebo jako rozhovory s poslancem. Jenomže pan Hrušínský není jen umělec, není jen poslanec — je to taky rybář. Dnes tedy žádné umění, pane Hrušínský, žádná politika, dnes si uděláme náladovou chvilku a aspoň v představách se vypravíme na vaši milovanou Lužnici.

— Pamatuji Lužnici, kdy tam ještě bylo vidět dno, byl tam písek, nádherné koupání a taky plno ryb. Ale je to rok od roku horší. To už nejsou řeky, to jsou spíš kanály. Loni jsem byl v Plané necelý týden. Do poloviny července jsme seděli v parlamentě, pak jsem točil v Maďarsku, zbylo mi pár dní. A jako na potvoru tam někde nad námi někdo vylil do řeky olej nebo naftu — nebo co? Byl nízký stav vody, neodtékalo to — zkrátka jsem pruty ani nerozbalil. Ani jednou jsem to nenahodil. Nebo masný kombinát v Sezimově Ústí. Naštěstí je pod námi! A ryby? Škoda mluvit! To víte, čistíčka se nevyplácí, pokuta byla už po léta zakalkulovaná v rozpočtu, peníze se vlastně převáděly z jednoho konta na druhé — a dneska je řeka zmrzačená. Teď se snad ty čistíčky budou muset stavět, ale je to hřích, nevím, kdo si to mohl vzít na svědomí. A taky nevím, kdo to dá všechno dohromady a za jak dlouho, protože to je záležitost velice dlouhodobá.

Když jste točil ve filmech Oty Pavla převozníka Proška, nemusel jste jeho vášeň pro ryby předstírat. Jestlipak vás nechali na Berounce zachytat doopravdy?

— Bohužel tam na to nebyl čas, ale setkal jsem se tam s bratry Oty Pavla, kteří tam



## Petrův zdar! aneb Holý pana Hrušínského



chytali, tak jsem u nich seděl, fandil, ale zrovna to ten den nějak moc nešlo. Mám na tohle smůlu. Kdysi jsem točil na Dunajci, pozvali mě na hlavatky, kolega Kroner mi líčil, jaká je to nádhera. A já musel do Prahy. Ale navštívil jsem aspoň umělou říheň v Martině. Tam jsou hlavatky jak torpéda. Házeli jim parmy, tak čtyřicet centimetrů, hlavatka vyjede do vzduchu a chytí ji ještě v letu. Je to strhující! Jinak chytám hlavně v Plané, mám tam řeku před chatou. Celosvazová povolenka bude stát letos čtyři stovky místo tří, takže vás jeden kapr přijde asi

tak na dvě stě osmdesát korun. Ale co se dá dělat...

Nejdražší maso na světě! Nebudu se vás ptát na největší rybu, to je příliš otřepané, ale jinak: Která byla vaše nejkrásnější ryba?

— Na to je těžká odpověď. Všecky jsou krásné. Třeba parma, sportovní ryba, bojovníce — ale není moc k jídlu. Já na ty rybi speciality nejsem, ani pstruh mi moc neříká, nejradši mám okouna.

Co si myslíte o tvrzení, že rybařina je jen pro samotáře?

— Není to vždycky pravda. Na ryby můžete jít s někým, ale zase jenom s rybářem.

A tak bych se chtěl zmínit o něčem, co se mě hluboce dotklo. Zemřel mi přítel, jeden z nejmilejších. Fotograf světové úrovně, který fotografoval nejen ryby, ale přírodu vůbec: Sláva Štochl. Den předtím byl u mne, seděli jsme tady u toho stolu, druhý den jsem šel do nemocnice, a než jsem se vrátil, můj přítel odešel. Jeho fotografie jsou nádherné. Vyprávěl knihy u nás i v cizině, byl taky jedním ze zakladatelů Lovů bez zbraní. Tak mně přišlo nějak líto, že se o něm nikdo ani nezminil. Měl v Plané chatu, ale stavěl ji... no, bylo mu už asi šedesát, a tenkrát mi řekl nádhernou větu: »Víš, kdybych tady byl jenom rok, tak mi to stojí za to.« Bylo to krásné přátelství... Sláva byl rybář, jak si lidi rybáře představují: moc nemluví, kouká a myslí si, na co chce. Proseďme jsme u řeky krásné chvíle, vždycky jsme šli někam, kde jsme věděli, že nepotkáme nikoho, koho potkat nechceme, a jestli jsme něco chytily nebo ne, na tom vůbec nezáleželo. Pan Prošek v těch filmech, to byl trochu jiný případ. Prošek chytal pro maso, na jidlo. Tak v jiné době. My jsme seděli u řeky a každý mlčel o něčem jiném. Bude mi velice scházet...

Myslel jsem si, že si s panem Hrušínským uděláme krásné, pohodové rybářské odpoledne, ale jaksi se nám to nepovedlo. Víc než o rybách jsme hovořili o bezúspěšném stavu našich řek. Víc než o krásných chvílích u řeky v příštím sezóně mluvil pan Hrušínský o těch minulých. O těch, kdy ho ještě po břežích provázel nemluvný přítel, rybář a fotograf, básník přírody s kamerou — Sláva Štochl.

To může pochopit jenom ten, komu už taky odešel kamarád...

Připravil  
IVAN FOUSTKA

Foto Sláva Štochl

### Nezapomeneme, Mistře, Vaši tvář, hlas ani charakter Odešel umělec z největších a nejmilovanějších Včera ráno zemřel v Praze po těžké nemoci český herec RUDOLF HRUŠÍNSKÝ (17. 10. 1920 – 13. 4. 1994).

Jsou herci, kteří se nám do paměti zapíší jako jedinou nezapomenutelnou postavou, a jsou herci, kteří jsou pokaždé jiní, a přitom vždycky svi: proto se na ně těšíme a máme rádi všechny jejich role. Hrušínský uměl odstínem hlasu, úsporným gestem, mimickým

záchvěvem či skeptickým zamručením odlišit tak rozličné postavy, jako byl Důra v Menzelově *Rozmarině léte*, pan Kopřivka v *Herzově Spalovači mrtvol*, Dobrý voják Švejk ve Steklého dvoudílné adaptaci, dr. Gruntorád v Menzelových *Postřizích*, bacilonosič Prepsl v Kachyňově snímku *Pozor, vizita!*, major Kalaš v detektivní sérii Petra Schulhoffa či dr. Meluzín ve Vláškové *Djumu bramborové natě*, jenž byl v roce 1976 po letech nuceného odmlčení Mistrovým návratem k herecké práci. Hrušínský vytvořil v českém filmu, ještě jako „Rudolf Hrušínský mladší“ (pocházel ze staré herecké rodiny), i sérii mladistvých tragických milovníků (např. filmy *Humoreska*, *Věra Lukášová*, *Noční motýl*, *Předtucha*) – z této doby pocházejí též jeho režijní práce *Jarní píseň* a *Pancho se žen*. Byl členem Národního divadla, dokonale hlasovou kulturu uplatnil jako skvělý recitátor (srov. jeho přednes Máchova *Máje*), byl vynikajícím hercem televizním (např. *Zlatý úhoř*) a rozhlasovým (nezapomenutelný Jidáš v Sidonově *Dvojím zákonu*), v posledních letech nazpíval i písničky. Poslední kreací Rudolfa Hrušínského byla postava prezidenta Háchy v televizní inscenaci *Noc rozhodnutí*.

Rudolf Hrušínský se u českého publika těšil obrovské umělecké i mravní autoritě, kterou potvrdil v listopadu 1989 rozhlasovým prohlášením proti násilí, spáchanému na Národní třídě. V letech 1990–1992 působil i jako poslanec Federálního shromáždění.

Rudolf Hrušínský se stal národním umělcem dávno předtím, než se činitel minulého režimu v roce 1988 uvolili mu tento titul oficiálně udělit. Poslední rozloučení s Mistrem se uskutečnilo ve středu 20. dubna. Rakev bude vystavena od 11 do 13 hodin na jevišti historické budovy Národního divadla v Praze, kde se ve 14 hodin uskuteční oficiální rozloučení. Pohřeb se koná týž den v 16 hodin ve velké obřadní síni krematoria ve Strašnicích.

(rbl – ČTK)



R 4, 144, 127, 14, 14, 1



# Liszt a Wagner...



## v Piešťanech



1.  
Zapomněl  
jste si  
v úmyvárně  
prsten.



2.



*Můj není.*

3.



*Bude tedy  
pana  
Nibelunga  
z pokoje  
106.*





# Nad novými knihami

Upozornění:  
následující texty  
nejsou recenze.

## Ťlně debilního světa nazříme v bičích svíc

Karel Hynek Brácha

Bác

Pro libris, o.s.

32. svazek edice Ulita

Plzeň 2013



Různé parafráze na Máchův Máj se u nás už pomalu staly bezmála sportovně-literární disciplínou. Vracejí se a zase mizí s přesností oběhu planet. Z těch úplně nejposlednějších to byla vynikající parafráze Máje v překladu pro generaci Facebooku od Daniela Bohuslava. Další z výborných přepracování Máje pochází z pera básníka Petra Motýla, ale to, pokud je mi známo, bohužel existuje prozatím pouze v rukopisu.

Nyní tedy máme možnost seznámit se s čerstvou sbírkou *Bác!* od Karla Hynka Brá-

chy. Údajně se o tomto pseudonymu v Plzni (ha, odtud vítr vane!) vyprávějí celé legendy (sem s nimi!). Knížku vyprovázal do světa plzeňský básník Milan Šedivý a prý na pódiu mlžil, neboť sám Karel Hynek Brácha na křest nedorazil.

Nikde jsem v knížečce neobjevil čarovný kód, takže publikace patrně nebude distribuována Kosmasem. Páni vydavatelé z Pro libris: Kdybyste knížečku nechali vytisknout na stodvacetigramový papír, tak už tato tloušťka dovoluje dvoumilimetrový hřbítek, který je akceptovatelný pro vazbu V2. A vazbu V2 už Kosmas přijme do distribuce. V tiráži krom názvu vydavatele chybí jakýkoli kontakt i údaj o ceně, z čehož usuzuji, že knížečka je určena jen pro okruh autorových známých, což je velká škoda pro ty čtenáře, kteří by si *Bác!* rádi pořídili.

Jak už bylo řečeno, jedná se o další z parafrází Máchova Máje. Tentokrát je Máj přenesen do tíživého období Protektorátu Böhmen und Mähren. Přestože je sbírka řemeslně naprosto vynikající a autorova práce s veršem i jazykem je úchvatná a obdivuhodná, přece jen Mácha v Protektorátu působí poněkud sci fi dojmem. Zatímco již zmiňovaná parafráze Daniela Bohuslava tím, že znásilnila brutálně jazyk a přinutila ho podvolit se počítačové hatmatilce, učinila celou parafrázi aktuální, přenesením *Bác!* do válečných let se celá skladba ocitá poněkud mimo prostor a čas, v autu (nebo v postavení mimo hru?). Ale vem to nešť.

Sbírku je opravdu radost číst, protože s takovým citem pro rým, s takovou nápaditostí se čtenář jen tak hned nesetká! To není jako čist nudné rýmování typu tudle – nudle, kdy už dopředu víte, jaký verš na vás vybafe. *Bác!* by si povinně měli přečíst a vzít si ho za vzor všichni autoři, kteří oběsí přetížené redaktory nakladatelství svými rýmovanými eposy. Celému dílku nechybí humor ani ironie (herdek, jestli ona to není nějaká skrytá angažovaná poezie?), což ji činí v prostředí Protektorátu ještě bizarnější.

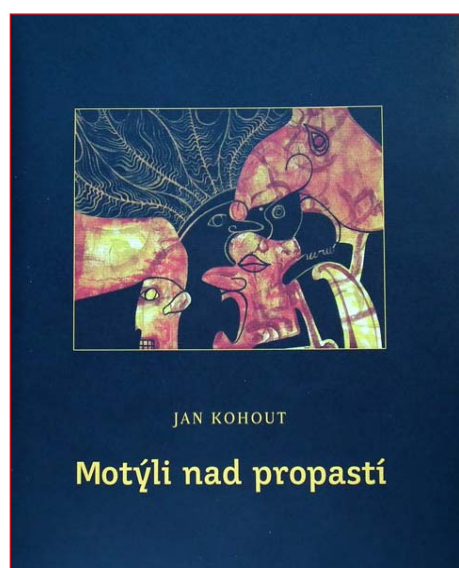


Doporučuji: vyguglit kontakt, sehnat, přečíst!

## Jestli neumřu, tak se zabiju

Jan Kohout  
*Motýli nad propastí*

Dybbuk  
Praha 2013



Tlustá a krásná kniha Jana Kohouta (člena surrealistické skupiny) *Motýli nad propastí*, mohla vzniknout, jak vyšlo najevo při jejím křtu, díky darům dárců a sponzorů. Což je skutečnost, která zahřeje. Možná by nebylo špatné, kdyby se surrealisté spojili s TV NOVA a mohli by, hned vedle proseb o pomoc potřebným, žádat diváky o příspěvní na vydávání sbírek. Ale dívají se vůbec surrealisté na televizi?

Ono se to pozná a zkoušel to někdy snad každý psavec, nastříhat si z novin a časopisů jednotlivá slova na hromadu a pak z nich sestavit text. Co text! Báseň! Vypadá to jednoduše, ale žádná zíváčka to rozhodně není, má-li jít skutečně o báseň. O tom, že tuto metodu má Jan Kohout v pažích, se můžeme přesvědčit z předśádek, frontispice a průběžně v knize, kde jsou za-

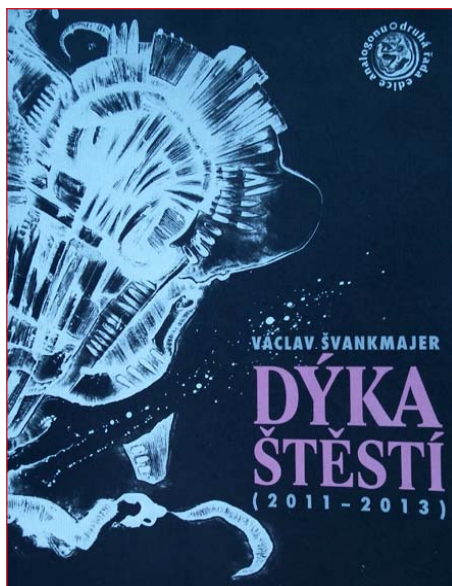
řazeny autorovy obrazové básně z cyklu *Co nového ve starých novinách* (2012). Je škoda, že obrazových básní není v knize víc, netuším, kolik jich autor má, ale pokud dost, pak by si určitě zasloužily vlastní sbírku. Takhle v celé knize působí jako chudí příbuzní. Ale i kdybyste Janu Kohoutovi sebrali nůžky a noviny, a dali mu jen papír a pero, nebudete v žádném případě zklamání.

Kniha sestává z autorových dosud nevydaných básnických souborů a cyklů, které vznikaly od poloviny devadesátých let minulého století až dodnes. Proto čítá rovných 322 stran. Pomalu sebrané spisy. Je sestavena z devíti oddílů, básně se střídají s prózou. Vše doplněno obsáhlým doslovem Františka Dryjeho.

Čtení hodně, avšak muziky rovněž po-  
žehnaně. Hutná literatura pro silné charak-  
tery. Skutečný meč slova. Poezie, která vás  
uzemní. Ale levnější tarif nečekejte!

## Jo, pane, tak tomu já říkám umění

Václav Švankmajer  
*Dýka štěstí (2011-2013)*  
*Sdružení Analogonu*  
Praha 2013



Zatímco u Kohoutovy knihy jsem jemně naznačoval, že se jedná o špalkovitou bichli, v případě básnické sbírky Václava Švankmajera (člena surrealistické skupiny) se jedná o „pouhých“ 206 stran. Sestává ze tří oddílů *Dámské řeznictví*, *Olověný les*, *těžký*, a *Cvičný panter*. Jak vidno, pořekadlo, které praví, že méně někdy znamená více, není některým surrealistům vlastní.

*Mám podlahu ze vzrostlých stoletých dubů/ nasázených tak hustě/ že činí pracovní zcela neprůchodnou...*

Vida! Zdá se, že tento úryvek vše vysvětluje. Má-li Básník Pracovnu, není divu, že spáchá dvousetstránkovou sbírku. Však co taky jiného se dá v pracovní dělat, než psát básně? Pan autor by si mohl pořídit například bycikl, nebo by si do pracovní mohl pořídit posilovací stroj total gym, který vlastní i Chuck Norris, který vůbec (sic!) nepíše básně a přeměnit tak pracovní v posilovnu. To bych byl zvědavý, jestli by jeho příští sbírka obsahovala dvě sta stran!

Ale teď vážně o nevážných věcech. Stejně jako Kohout umí i Václav Švankmajer, i když ten, na rozdíl od Kohouta, přidává zbytečně tu a tam do svých básní jakousi povinnou přidanou hodnotu surrealistické obraznosti. Přesto jeho poezie dokáže dosáhnout těch nehlubších hlubin:

... LES JAKO OLOVĚNÝ  
OLOVĚNÝ LES TĚŽKÝ

*Jeleni se potácejí po lese a narážejí do stromů  
balancují na svých gumových podpatcích  
to aby neplašili zvěř*

*myslivec totiž pije...  
už dlouho nepřišel domů*

*na dně zatopeného dolu  
pije spodní vodu*

Jo, čistokrevná krása a nesmírná k tomu!

Petr Štengl



# Barevný

Nikdy mě nepřestane udivovat, jak obrovské množství vjemů se vejde na pár řádků poezie. Jednou z posledních v tomto smyslu výrazných knih, které se mi dostaly do rukou, je sbírka Petry Strá Volavka. Básně v této knize jsou pravým multisenzorickým zážitkem. Je možné slyšet hudbu, vidět pestré barvy, dotýkat se i ochutnávat.

Napsat černou barvou na bílý papír báseň, která je skutečně barevná, to je těžký úkol. Proto asi existuje tolik básní o sněhu, vránách a vlaštovkách a Petra Stá je píše taky (Ve sněhu leží čerstvě háčkované placky, Letošní zima atd.). Jak si představit všemožné barvy, když oči vidí jen černou a bílou? Autorce se to daří díky soustředění ba-

revných asociací do jednoho místa jako například tady: „Jeřabiny zapadaly celou cestu [...] Máš poškrábaný krk z jednoho ti teče krev / Prádlo visí na šňůře červená / kosiše upadla na zem“. Kromě toho většina básní zmiňuje barvu, takže čtenářovo barevné vnímání je stále v pozoru.

A když už můžou být oči unavené, přijde slovní písnička. Slova jsou ve sbírce tvárným materiálem použitelným pro rytmus i melodii, je možné na ně hrát jako na cimbál. Kousek melodie si můžeme poslechnout: „Jeme do uche do uche hantalá / jeme do uche do uche jedou [...] prosím tě sou ještě rozinky tam těch vran? / dá ví se da vy dá ví se da vy / a tajuplná“. Některé básně nejsou tak očividně zaměřené na rytmus a slo-

## Kousek melodie

si můžeme poslechnout:

„Jeme do uche do uche

hantalá / jeme do uche do uche

jedou [...] prosím tě sou ještě rozinky

tam těch vran? / dá ví se da vy dá ví

se da vy / a tajuplná“. Některé básně

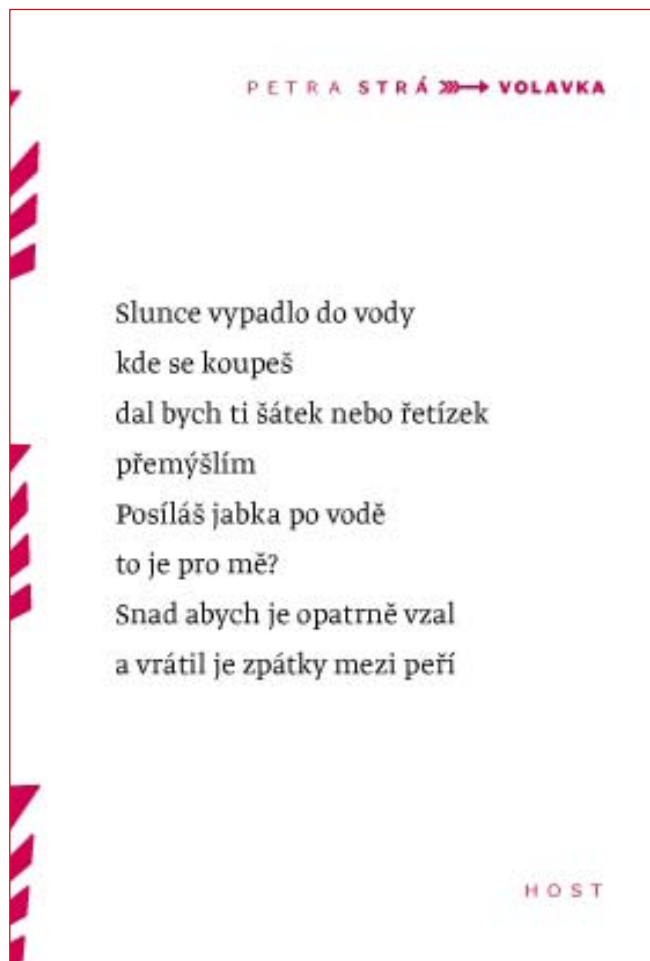
nejsou tak očividně zaměřené na

rytmus a slova v nich si více či méně

udržují svůj význam, ale i tak stimulují

vnímání zvuku a chuť objevit

melodický vzor i v dalších textech.





# rytmus zvířat

va v nich si více či méně udržují svůj význam, ale i tak stimulují vnímání zvuku a chuť objevit melodický vzor i v dalších textech.

Jedna báseň mi připomněla dávno zasunutou hmatovou vzpomínku: v domě byla jen malá předsíň, jediná chladná místnost, kam babička dávala chladit upečené buchty, uvařené polévky a kompoty. V zápalu hry běžím chodbě a dívám se za sebe, protože mě někdo z dětí honí. Najednou cítím pod pravou nohou něco měkkého, cítím to i mezi prsty – babiččin kokosový koláč. Petra Strá píše toto: „odhalené paže / nabízejí koláč s polevou / do které se trochu boří nohy / vznikající měkká vůně už jinam nevede“. A to je jen jeden z ze suggestivních hmatových obrazů podtržený náhodnou osobní asociací. Jinde jsou taktilní vjemy zvýrazněné jak motivem tak i zvukovou stránkou, například opakováním hladivě hlásky „L“: „Jsem líný pohladit se / leda tak ruce kolem krku jako šála“, takže smyslové zážitky se pěkně, funkčně kombinují.

Při čtení prvních básní má člověk pocit, jako by poslouchal hudbu přírodních národů a pil přitom opojný lektvar v očekávání, co to s ním udělá. V postupujícím omámení si znovu uvědomuju pocit, že svět venku a v bytě je propojený neviditelnou silou, že okna, i když jsou zavřená, dovolují prolínání všeho, co je venku s tím, co je uvnitř bytu. Člověk si nosí do bytu myšlenky jak bláto na botách. Jakmile se propojí moje mysl s textem, začne Volavka přenášet obrazy jako další kanál z vnějšího světa. Jak přetékají významy zvenku dovnitř a naopak, tak přetékají básně jedna v druhou. Básně jsou sice graficky oddělené, ale ve skutečnosti mezi nimi předěl není, jako by byly hustá

tekutina, která se přelévá ze strany na stranu podle toho, jak čtenář otáčí stránky sbírky. Podobné proplování se může odehrávat, když usínáte v místnosti s otevřeným oknem. Roztěkané myšlenky se mísí se zvuky z ulice a útržky snů a člověk není s to odlišit jedno od druhého.

A tak se do mého bytu stěhují zvířata brouci, mouchy, kachny z rákosí, sloni, vlci a ryby a volavky. Zvířata se chovají úplně přirozeně, sálá z nich živočišné teplo a nakonec mezi nimi a lidmi není skoro žádný rozdíl. Začíná být zima, tráva je pokrytá jinovatkou a křupe pod nohama. Obrisy ryb se rýsují pod ledem. Už nesněží, ale ještě je pořád sněhové ticho. Tohle období je nejlepší okolo Stříteže na Vysočině. Když jdete lesem dost daleko, můžete dojít na místo, kde před vámi i několik měsíců nikdo nebyl. Uprostřed lesa je obrovský buk, kolem kterého je na zemi kruh suchých rudých listů. Je to hraniční strom, podle něhož se pozná vaše a sousedovo. O kus dál je pak široká louka, kde můžete v podvečer celé hodiny sedět, pozorovat a poslouchat zvířata. Občas jsou z dálky slyšet psi. Za tmy se ozývá zvuk jako letící bumerang, přibližuje se, vzdaluje a rytmicky šelestí. Ještě pořád nevím, co to může být. Někteří místní tady nikdy nebyli, ale umí o těch místech vyprávět dlouhé příběhy.

Sbírka Petry Strá stojí za přečtení nejen na procházce okolo Stříteže. Je radost sledovat autorčinu práci s jazykem, její obraznost: „Postel je bílá / vypraná načechnaná sladká / rozházená nahnutá / k jedné straně / nakousnutá / nechaná“ a nechat se zlákat magickou přirozeností zvuků, zvířat i lidí.

**Hana Tomšů**

Tohle období je  
nejlepší okolo Stříteže  
na Vysočině. Když jdete  
lesem dost daleko,  
můžete dojít na místo,  
kde před vámi i několik  
měsíců nikdo nebyl.  
Uprostřed lesa je  
obrovský buk, kolem  
kterého je na zemi kruh  
suchých rudých listů.  
Je to hraniční strom,  
podle něhož se pozná  
vaše a sousedovo.  
O kus dál je pak široká  
louka, kde můžete  
v podvečer celé hodiny  
sedět, pozorovat  
a poslouchat zvířata.  
Občas jsou z dálky  
slyšet psi. Za tmy se  
ozývá zvuk jako letící  
bumerang, přibližuje  
se, vzdaluje...

# Coming

Na informačních tabulích armádních hlídek jsou nápisy: „Je zakázáno brát na vědomí existenci tohoto vozidla... Přečtením tohoto nápisu jste popřeli existenci objektu a vyjádřili souhlas s tímto nařízením.“ New York začal být přestavován vkusnými a umírněně rezidenčními bytovými jednotkami určenými pro Araby, Asiaty či Nory...

**P**ozitivní věci netáhnou. Budoucnost bude černá jako tma v komíně. Utopie byly vystřídány dystopiemi, tedy pesimistickými obrazy budoucnosti. A dystopie je současně i výraz, kterým označujeme výskyt nějakého orgánu na místě, kde nemá co dělat. Kdo chce hledat souvislosti, může začít: teď!

Proč takhle ostře hned od začátku? Roman Garyho Shteyngarta *Megasmutná pravdivá lovestory* (Argo, 2013, přeložila Martina Knapková) je dystopie přešlapující za dveřmi. Už příští generace by to mohla zažít. Jako film, který brzy uvidíte v našem kině. Nikdo nebude zvonit, dveře se otevrou sami od sebe, i když na hosty ještě nebudeme náležitě připraveni.

Ale abyste se vydýchali, něco málo o autorovi. Narodil se v roce 1972 v Leningradě, o sedm let později emigrovala rodina do Spojených států amerických. „Lovestory“ je jeho třetí kniha, první, *Příručka ruského debutanta* (č. 2007), je o životě v Praze na začátku devadesátých let, druhá, *Absurdistán*, o postsovětském Rusku. Pokud bychom popisovali chod světa pomocí triád, tak ta po-

slední kniha musí být syntézou těch předcházejících.

Ale ještě vás budu chvíli natahovat. Dostáváte-li se občas k nějakým starým článkům z padesátých nebo šedesátých let 20. století, kde je předpovídán sled budoucích vynálezů a objevů s přibližnými daty, tak musíte uznat, že se jejich autoři moc netrefili. Nemoci, na které se nejvíce umíralo, jsou tu stále, Měsíc ani Mars nejsou turistickými destinacemi, bez fosilních paliv by se stále ještě chod světa zastavil. I když současný popularizátor vědy Michio Kaku píše v knize *Fyzika budoucnosti*, že jsme se zatím „stali cheorografy tance přírody“, ale do roku 2100 „budeme pány přírody“, tak volám: Sláva vítězům, čest poraženým! jen proto, že jsem velkorysý. Obávám se totiž, že reálnější jsou Shteyngartovy představy, jejichž sudíčkami jsou v autorově případě ruská chandra, americká pražená kukuřice a židovský relativismus. Aj aj aj aj...

Američan židovského původu ze SSSR Lenny Abramov si průběžně píše deník, Eunice Parková, Američanka korejského původu, posílá e-maily kamarádce, sestře a matce.





soon

Oba „texty“ se prolínají v časově linearitě. Lenny se potkal s Eunice v Itálii, pro něj je to životní láska, pro ni jen náhodná, nezajímavá známost. V USA se však opět setkají, začnou spolu žít. Amerika, kde je právě u moci Bipartita, je na pokraji ekonomického, politického i společenského kolapsu, na „americký sen“ věří už jen přistěhovanci. Dál už příběh neprozradím, jen nabídnu trochu reálií. Dolar nic neznamená, hlavní světovou měnou je jüan, nejdůležitější lidé na světě jsou guvernér Čínské národní banky a členové Stálého výboru politbyra Čínské lidové kapitalistické strany. Mobil se proměnil na ěpärät, stal se vším, identifikátorem, zpovědníci, zdravotním indikátorem, především však neustálým tykadlem, které zpracovává a hlásí stupeň sex-apelu, movitosti, úspěšnosti, preferencí, kreditu atd. vás i všech ve vašem okolí (nejmocnější lidé se vyznačují tím, že ěpärät nemají). Komu je nad čtyřicet, ten už vlastně nežije. Americká armáda zrovna dostala nátěr ve Venezuele. Kdo čte knihy, které smrdí papírem, je úplně out (místo čtení se skenuje a hledají se informace). Jediné slušné zaměstnání je buď krediták, nebo médiák. Proti menšině FIPERINů (Fiskálně perspektivní individua), která volně přechází v PUPK (Přirozeně se utvářející penzijní komunita), stojí většina FIKALINů (Fiskálně kalamitní individua) a NEKONZINů (Nekonzervovatelná individua). Na informačních tabulích armádních hlídek jsou nápisy: „Je zakázáno brát na vědomí existenci tohoto vozidla... Přečtením tohoto nápisu jste popřeli existenci objektu a vyjádřili souhlas s tímto nařízením.“ New York začal být přestavován vkusnými a umírněně rezidenčními bytovými jednotkami určenými pro Araby, Asiaty či Nory...

Jářku, mám takový dojem, že tenhle Shteyngart poráží všechny prognostiky vysoko na body. Je to tak smutné, až je to megaveselé.

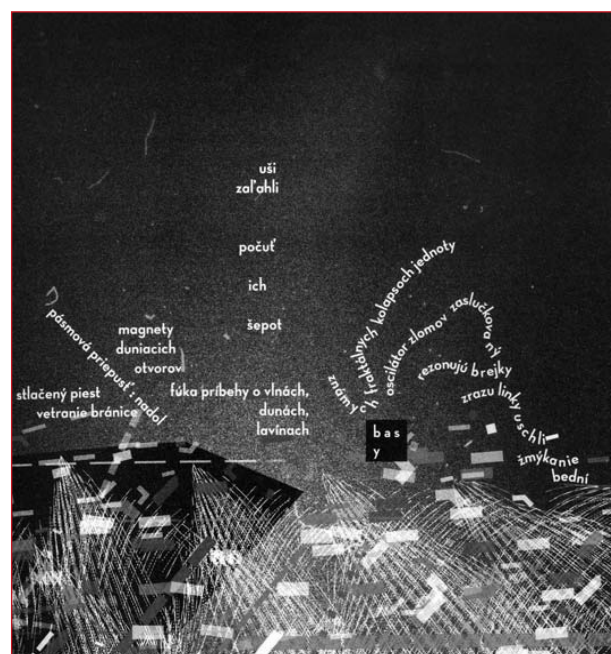
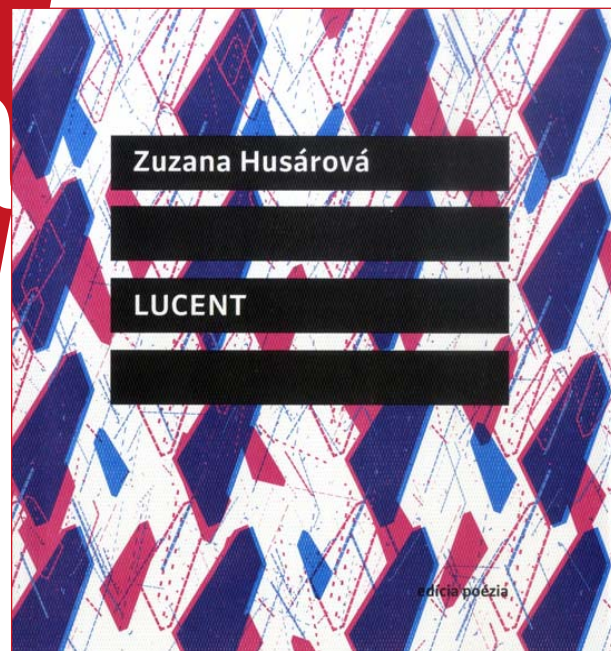
Jakub Šofar

## Zuzana Husárová: Lucent

C  
orio  
la  
nus

Už jsme v minulosti v Dobré adrese představili knihu, respektive projekt, slovenské básničky a performerky Zuzany Husárové s názvem Liminal. Na něj nepřímo navazuje projekt Lucent, věnovaný tentokrát prostoru. Na něj přizvala ke spolupráci grafiku a vizuální umělkyni Amalii Roxanu Filip. Jak projekt vypadá na scéně, mohli diváci vidět v klubu K4. Knižní podobu Lucentu vydalo Nakladatelství Občanské sdružení Vlna / Drewu a srd.

(mš)





# Eugen Brikcius: A tělo se stalo slovem

Úvodní slovo na večeru

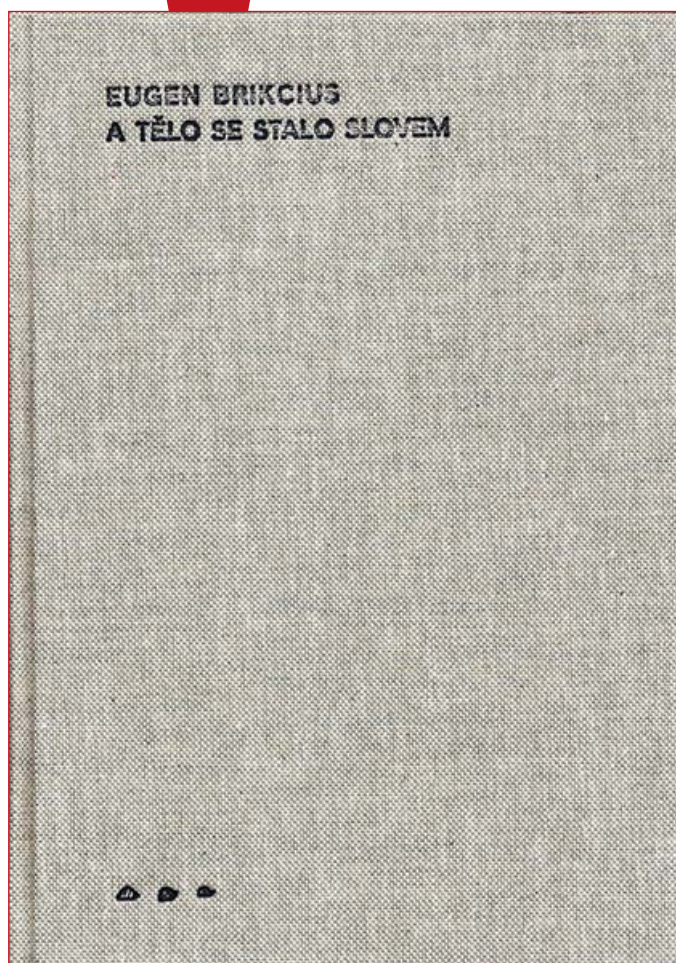
Evžena Brikciuse

věnovaném jeho sebranému spisu

A tělo se stalo slovem

Knihovna Václava Havla,

31. ledna 2014



Sebraný spis už Evžen Brikcius jednou vydal. V roce 1992. A dokonce mu dal název *Sebraný spis*. Jen se vrátil z rakouského exilu, už se neskromně hlásil o slovo titulem, který bývá vyhrazen většinou zasloužilým a bilancujícím mistrům. Evžen byl ale „zasloužilý“ i „mistr“ odjakživa. Už v šedesátých letech se zasloužil o mistrovská tažení v rámci akce, eventu nebo happeningu. Nejen řidič akumulátorového vozíku. Také *Díkůvzdání*, *Střešní zahrady*, *Grafika krajiny*. I na výtvarné umění v jeho prvním *Sebraném spise* došlo. Na různé scénáře, návody a libreta, podle nichž Brikcius hrál. Aktivně i pasivně: Evžen je, jak jistě známo, fanoušek sportu, zejména míčových her. V knize se tenkrát objevilo vlastně všechno, z čeho žije Brikcius dodnes: jeho žánrová všetečnost, jeho suverénní automytizační strategie i jeho důraz na vztah tělesnosti a slovesnosti. Není divu, že svůj druhý sebraný spis nazval *A tělo se stalo slovem*. Je to spis se všim všudy: s Brikciovými verši, s Brikciovou prózou, s Brikciovou publicistikou, s Brikciovou esejistikou. Ale také s verši v rámci prózy. S prozaickou citací pod hlavičkou eseje. S úryvkem z esejistické studie použitým jako motto k básni. Výpůjčky a návraty. Žánry se v Evženově podání pěkně rýmují. Je to povznášející paradox: Básník, který se formálně stylizuje jako člen Puchmajerovy družiny, má blízko k estetice postmoderny. Třeba v *Útěše z mystifikace*, autorské studii z roku 1995. Tedy po levici Tomáš Akvinský, po pra-

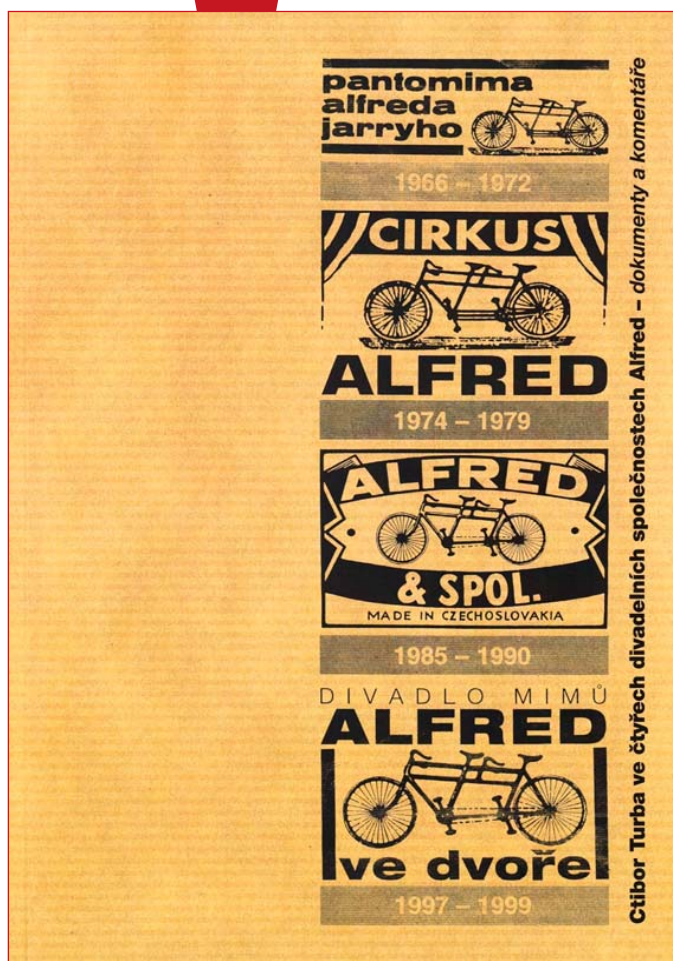


vici Lyotard? A nad hlavou dada? Třeba je Brikciovo dílo celé mystifikace. Jenže to by za jeho slovem nesmělo být tělo. A básník by nesměl své pojetí mystifikace vysvětlovat „předstíráním skutečného, jež je fakticky skutečné“ – tedy pravdivé. Chvála smyslu, kterou Brikcius píše, je tím závažnější. Jeho vzývání vína, ženy a zpěvu má osobní ručení. Když Brikcius zpívá o druhých, zpívá vždycky o sobě. Je sám sobě stvořitelem i spasitelem. Spasitelem vlastního těla vlastním slovem. V nynějším sebraném spisu je toho ke čtení opravdu hodně. Předmluva Viktora Šlajcherta, bibliografie Brikciova díla, dedikace celého opus magnum Ivanu Dubskému. A závěrem báseň. Jmenuje se „Vyložení umělci“: „Sebraný spis / Poslyšte osobo / Cadus rotundus / Útěcha z mystifikace / Eugeniální verše / Sny Eugena Brikciuse / Spanilá jízda / Řecká modř / Rozmarné volání / Z milosti těla / Mesón El Centro / Spouštění s milou / Platný příběh / Můj nejlepší z možných životů.“

**Radim Kopáč**



# Ctibor Turba ve čtyřech divadelních společnostech Alfred – dokumenty a komentáře



Ctibor Turba se zapsal do dějin českého divadla především projektem Cirkus Alfred (1974–1979). Pod touto značkou připravil v osmdesátých letech i dvě nezapomenutelné inscenace Deklaunizace a Archa bláznů. Jako řádný pedagog vyučoval na HAMU a JAMU, vedl stáže v zahraničí, např. Centre National des Arts du Cirque ve Francii. V roce 1997 založil a vybudoval divadlo Alfred ve dvoře, které později předal do provozování občanskému sdružení Motus.

Na sklonku roku vydal vlastním nákladem pod hlavičkou Divadlo Alfred o. s. v pouhých dvaceti exemplářích objemnou a náramně vypravenou publikaci, v níž shrnuje svou dosavadní uměleckou tvorbu. Kniha obsahuje fotografie z inscenací, naskenované recenze, plakáty. Kromě Turbova působení ve čtyřech Alfrédovských divadelních společnostech te tu zmapovaná i činnost Studia Kaple v Nečtinách.

(mš)

# Arthur Schnitzler: Hry I

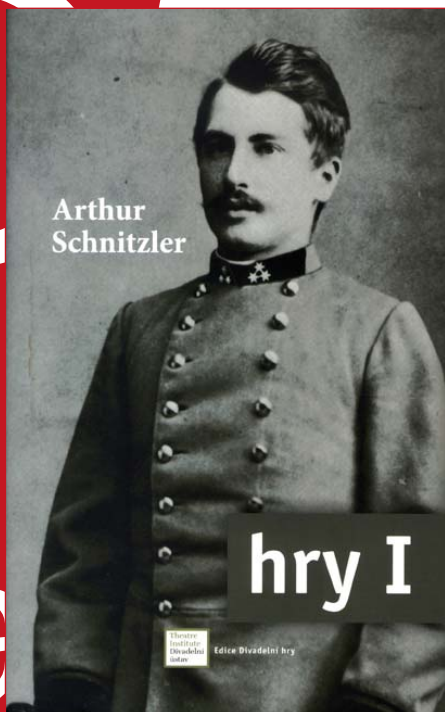


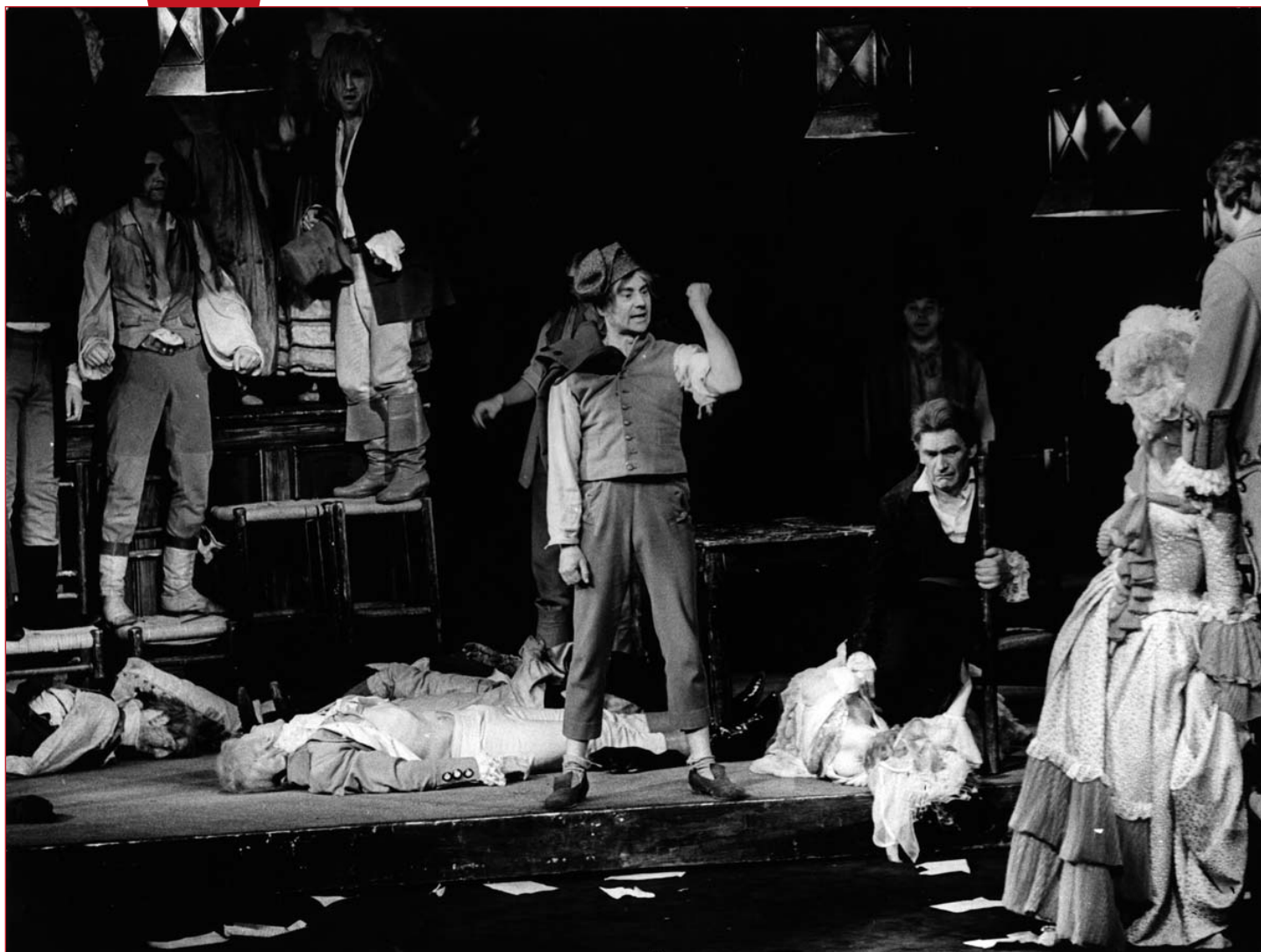
Foto  
Vilém Sochůrek

Arthur Schnitzler se narodil 15. 5. 1862 ve Vídni, zemřel tamtéž 21. 10. 1931. Jeho dílo bylo silně poznamenáno lékařskou profesí a psychologickými a psychiatrickými poznatky té doby. Často bývá označován jako literární protipól Sigmunda Freuda. Do literatury vstoupil skandálními hrami *Anatol* či *Rej*, které vyvolaly nebývalý divadelní i společenský rozruch. Byl autorem impresionistických dramát, odrážejících dvojí společenskou i rodinnou morálku, a také vynikajícím pozorovatelem, registrujícím veselou apokalypsu vídeňského fin de siècle.

První díl výboru her Arthura Schnitzlera, vydaný Institutem umění – Divadelním ústavem, přináší dramatikovy texty z let 1888–1903, přičemž mnohé z nich vycházejí česky úplně poprvé: *Anatol*, *Milkování*, *Jako štvaná zvěř*, *Rej*, *Loutky*, *Osamělá cesta*.

Nejznámější se u nás stala přičiněním Divadla Za branou hra *Zelený papoušek* (premiéra 14. 12. 1968, režie Otomar Krejča).

(mš)





INFORMAČNÍ  
PORTÁL ČESKÉHO  
DIVADLA

divadlo.cz

# Dobré divadlo

Zajímáte se  
o divadlo?

Vyhledávejte  
informace!

Novinky  
o českém divadle

(NOVÉ INSCEPCE, FESTIVÁLY,  
LOUPEŽE I AMATEŘSKÉ DRAMATY,  
OSTANOVÉ A PROGRAMY DIVADEL)  
ZAHRAŇNÍHO  
DIVADLA A NÁVŠTŮV DIVADELNÍ  
LITERATURY

Databáze IDU on-line  
(INSCEPCE, FESTIVÁLY, DRAMATY,  
MIMICKÉ, ALTERNATIVNÍ, NOVOTÉLY,  
KAPITOLY)

Kontakty

NA DIVADLO  
A JINAKY, ČESKÉ I ZAHRAŇNÍ  
FESTIVÁLY, DRAMATY,  
FUNKY, ASD

Databáze  
divadelní architektury

Theatre.cz

THEATRE A ČESKÉ  
DIVADLO PRO ZAHRAŇNÍ  
ZÁJEMCE – I ZDE MŮŽETE  
INFORMOVAT!

Přečtěte  
článek

• HISTORIE  
FESTIVÁLU, PRÁVĚ, MŮŽE  
VLADT INSPIRACE DO KUCH  
TO ADAPTACE, MŮŽETE  
PŘÍSTI I NAŠE A VOŠ!

Jste divadlo či soubor?  
Dejte o sobě vědět!

Ptejte se  
• ODRÁŽENÍ  
MŮ SPRAVU, CO VÁS  
ZAJÍMÁ O DIVADLO?

Váš vlastní inzerát  
a další zajímavé programy  
I JINÉ PRŮLEŽITOSTI

MÍSTO PRO Váš  
reklamní banner  
PODMŮČKY INZERCE  
V KONTAKTĚ S NĚJ

INFORMACE  
o vaší premiéře  
nebo festivalu

Vaše dnešní premiéra!

ZABEZPEČTE SE K PRŮBĚ  
TYKOVÁNÍ NA NOVÉHO TĚLO  
A KATY! JINAK DOKONČE  
NOVINKY • THEATRU DRAMATY  
DO SVĚTA MŮŽE! ☺

Newsletter

VŠE ČLOVĚK, KTERÉ  
VLÁDNE PRŮBĚ KROMY  
přidat  
článek

Začíná dobrým  
porta'lem



WWW.DIVADLO.CZ

Informační portál provozuje Institut umění – Divadelní ústav | Celetná 17, Praha 1 | www.idu.cz



O  
thel  
lo

# Paseka

## v háji české literatury

### Rozhovor s Martinem Stropnickým **Lucie Němečková**

Dětství v Turecku

Lucie Němečková

## NAHORU DOLŮ ↑↓

Rozhovor  
s Martinem Stropnickým



**V Turecku vás zastihla sovětská okupace Československa. Jak jste ony tragické události prožíval?**

Jednadvacátého srpna 1968 jsem s tureckými kluky jezdil na kole, a když jsem pak přišel domů, máma brečela, a já ve svých dvanácti vůbec nevěděl, co se děje. Byli jsme docela hlučná domácnost, kde se hodně povídalo, hodně diskutovalo, a najednou byli rodiče zamlklí, pořád si něco šeptali. Pak si nás otec se sestrou posadil proti sobě a povídá: „My vám musíme s mámou něco říct. Do Prahy přijely ruský tanky. Střílí se tam. Je to moc vážný a já tipuju, že budeme muset odjet. Ale to není to hlavní. Hlavní je, že se v Československu brzy stane spousta věcí, co se nám zaručeně nebudou líbit. Tím víc musíme držet spolu jako rodina.“ My jsme se sestrou moc nevěděli, o co jde, ale pochopili jsme, že asi přijdeme o kamarády z francouzské školy. Já se ale zas hned začal těšit na fotbal. Mrzelo mě to vlastně jen kvůli rodičům, že jsou smutní. Dětství je v tomhle poměrně milosrdné.

Zvlášť s ohledem na srpen 68 jsem byl v Turecku vlastně v jakémsi v umělém světě. Bláznivém zároveň. Jako Češi jsme byli leckdy trochu podceňováni, některé děti ve francouzské škole nás nebrali jako sobě rovné. To nebylo vůbec příjemné. A najednou se Československo dostalo na přední stránky novin a z nás se stali hrdinové. Usmolení malí Turci na nás pokřikovali Czech! Czech! Dub-Czech! Tleskali nám, jako bychom vyhráli fotbalové mistrovství světa. Zvláštní... Samozřejmě že v Ankaře nikdo pořádně nevěděl, o co u nás jde. Ale přesto z toho převálcovaného pražského jara došla špetka energie až do Turecka. Jako by i tam lidé cítili, že pokus, kte-



rý nevyšel, byl cenný a od obyčejných lidí poctivý.

Ostatně, to jsem poznal po letech také v Itálii, kde do dneška duch osmašedesátého žije v generaci lidí, kteří byli tehdy mladí. Obrovská sympatie, naděje, daleko přesahující naše hranice, že může existovat společenský systém, který není totalitní, ale svobodný a zároveň sociálně spravedlivý, vlastně to, po čem lidstvo marně touží odnepaměti. Záblesk, že by se to třeba mohlo povést, nás vynesl hodně vysoko. V proudu vody jakési fontány jsme se takhle chvilku zatřepali nahoře, až vodu zase někdo vypnul, a my jsme spadli bradou na beton.

**Po krachu pokusu „o socialismus s lidskou tvář“ byl hlavní protagonista Alexander Dubček na krátkou dobu „uklizen“ do Turecka jako velvyslanec...**

V Československu už zuřila normalizace, lidé se navzájem udávali, neschopní se konečně dočkali a dělali kariéry na úkor vyhozených. Kdekdo odvolával, co před nedávnem udatně tvrdil, kdekdo si sypal popel na hlavu. Palach a Zajíc se statečně a marně obětovali. Smutná bilance. Příjezd Dubčka do Ankary byl v tomto kontextu vlastně jakýmsi vteřinovým vzkříšením vzpomínek na pražské jaro. Byla to velká událost a referoval o tom veškerý místní, ale i mezinárodní tisk. Máma má doma někde schovanou obálku kdysi slavného francouzského týdeníku Paris Match. Na té fotce vedle poraženého Dubčka stojí ve fraku můj

táta. Dubček do Turecka přijel sice jako usměvavý, ale zlomený člověk, ke kterému se nikdo z Čechů nehlásil. Všichni se báli, že se jim to později nějak vymstí. Mému otci to přišlo trapné, a tak se s Dubčkem sblížili. Bral ho na ryby. Já kroužil kolem jezírka u Ankary na kole, na břehu seděli dva pánové, hulili a povídali si, jak to prohráli. Dubček a můj táta. Tátovi to pak soudruzi samozřejmě všechno pěkně spočetali.

**Takže jste zase balili kufry?**

Dlouho se nedělo nic. Bylo jasné, že Turecko rozhodně není v prvním sledu politických prověrek. Nejdřív se vyřizovaly velké ambasády v klíčových zemích. Žili jsme v nejistotě. Až počátkem roku 1971 přijeli dva kádrováci. Hrubí, sebejistí a primitivní. „Analyzovali“ naše působení v cizině tak zevrubně, že matce vyčítali, že se „straní kolektivu“. To byl tehdy vážný prohřešek. Hlavně je ale zajímal otcův postoj k sovětské invazi. Kdo řekl ano, za odměnu buď zůstal, nebo si polepšil a jel do nějaké příjemnější země. Kdo řekl ne, skončil. Můj otec řekl ne.

Dostali jsme dva dny na sbalení. Uprostřed školního roku. Naše osobní věci odvezli v kontejneru a my jsme jeli autem do Istanbulu, odkud jsme pokračovali dál vlakem. Na nádraží se s námi z protokolárních důvodů přišlo rozloučit pár prověřených pracovníků z istanbulského generálního konzulátu. Stáli tam jako popravčí četa. Pár soudružských stisků ruky a vlak zapískal. Celou cestu do Prahy jsme mlčeli.

V Československu už zuřila normalizace, lidé se navzájem udávali, neschopní se konečně dočkali a dělali kariéry na úkor vyhozených. Kdekdo odvolával, co před nedávnem udatně tvrdil, kdekdo si sypal popel na hlavu. Palach a Zajíc se statečně a marně obětovali. Smutná bilance. Příjezd Dubčka do Ankary byl v tomto kontextu vlastně jakýmsi vteřinovým vzkříšením vzpomínek na pražské jaro. Byla to velká událost a referoval o tom veškerý místní, ale i mezinárodní tisk. Máma má doma někde schovanou obálku kdysi slavného francouzského týdeníku Paris Match. Na té fotce vedle poraženého Dubčka stojí ve fraku můj táta. Dubček do Turecka přijel sice jako usměvavý, ale zlomený člověk, ke kterému se nikdo z Čechů nehlásil.

# Petr Stančík

## Mlýn na mumie

Brněnské nakladatelství Druhé město vydalo dlouho očekávaný opus magnum Petra Stančíka. Křest se uskutečnil 27. 2. v Literární kavárně Řetězová, jinak též zvané podle slovního pana kavárníka u Cibulky.

### Horké sousto kočovníků

*Cikáni – jediný lidský kmen, který se dosud nenaučil hromadit majetek, a proto stále kočuje.*

(Ordo Novi Ordinis – Příručka chovatele lidí)

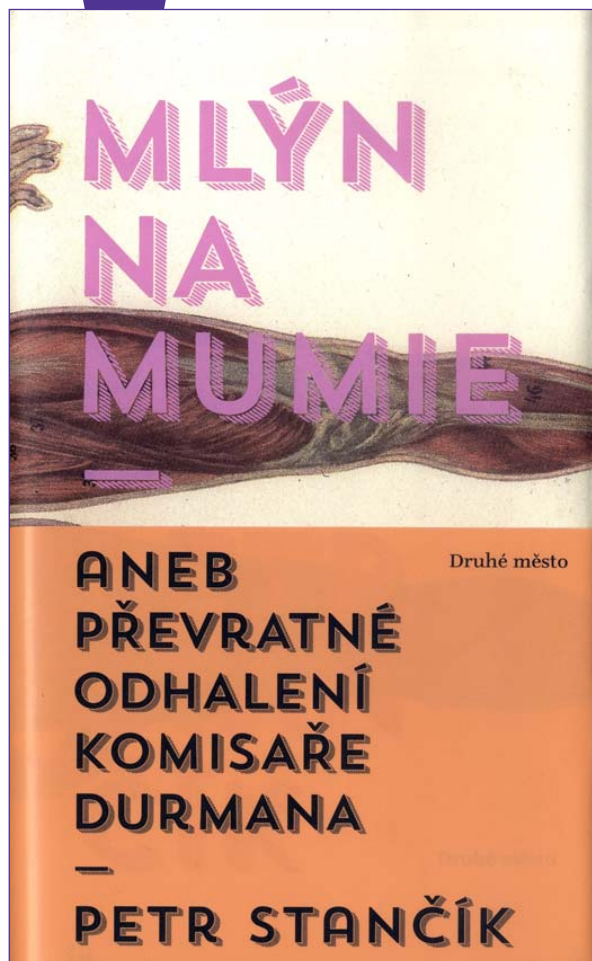
Kolem půlnoci přijeli do cikánského tábora, nenápadně rozloženého v rokli ztracené kdesi mezi močály. Uvnitř hradby z pestře pomalovaných vozů, spojených řetězem, plápolaly desítky ohňů. Dosud kojené děti i nemohoucí starci, muži jako ženy, prostě všichni, kdo už nebo ještě udrželi troubel mezi dásněmi, kouřili jako o život uherské dýmky kryté špičatými stříškami.

Sotva komisař sesedlal, přiběhl umouněný mladíček, přivázal koně ke stromu, sundal sedlo a začal mu kartáčovat zpocenou srst.

„Šukár grast,“ pravil obdivně a zkušeným hmatem koňských handlířů mu ohrnul pysky, aby se podíval na zuby.

Komisař klukovi hodil celý stříbrný zlatník a vyjádřil naději, že až se bude vracet, nalezne tu svého oře v nejlepším pořádku.

Atila jej pak odvedl k největšímu ohni v samotném středu tábora, kde poklekl a políbil ruku stejně vysokému jako širokému stařešnovi, trůnícímu na železném gynekologickém křesle, o jehož držáky pro nohy si opíral lokty. Podle zbytků prken, dosud přišroubovaných k podstavci, křeslo vyrval nadlidskou silou z podlahy ordi-





nace kdosi, jemuž tajemství jemné mechaniky zřejmě zůstalo skryto. Stařec se hrbil zachumlán do karmazínového kabátu, dlouhého až na paty a posetého zlatou nití vyšívanými draky, opíral se o sukovici a kouřil dýmku. V mihotavých odlescích plamenů se zdálo, že draci dýchají. Beraním rohům podobné, mnohokrát zatočené husté kníry, na špičkách ozdobené stříbrnými rolničkami, měl úplně bílé, až na pásy zahnědlé od tabákového dýmu.

Když mu Atila vylíčil neúspěch loupežné výpravy do mohyly, starci na čele vztekem naběhla rudá žíla. Z rukávu kabátu vytáhl stříbrem obitý býkovec, bič z mumifikovaného býčího pohlaví, a třikrát neúspěšného zloděje přetáhl přes natažené ruce.

Atila přemohl bolest bez jediného nářku, načež obřadně představil komisaře starci:

„Bengo jamardan,“ i starce komisaři:

„Vajda Koloman Demeter, náš král.“

Vajda tleskl, komisaři přinesli pohodlnou židli a roztomilé koťátko na hlazení. Tleskl podruhé a dívka v závoji jim do dvou dutých beraních rohů nalila kořalku, která se proti měsíčnímu světlu třpytila jako její oči. V otevřené lahvi na chvíli zakvílela meluzína, ale hned zase ztichla, umlčená zátkou. Kořalka byla tak silná, že se propalovala útroby jako smolný šíp, ale chutnala překvapivě jemně, po seně a čerstvě upečeném chlebu. Komisař tušil, že aby ho vajda bral vážně, musí vypít roh až do dna na jeden zátah a bez zakašlání.

Podařilo se mu to jen s nejvyšším napřením vůle, ale výsledek stál rozhodně za to.

Vajda byl rázem mnohem srdečnější a bez dalších okolků se Durmana optal, co si přeje. Komisař mu popsal svůj včerejší rozhovor s králem mrtvých a požádal jej, aby svým Cikánům zakázal krást kosti z mohyl. Nato se vajda hořce rozplakal a mezi vzlyky prozradil, že je k té špinavé práci přemluvil baron Sulz-Rossoll d'Aspiq,

majitel ruzyňského cukrovaru, a nabídl celé dva zlatníky za každý centýř kostí, který mu přivezou. Nebohé Cikány tak podvedl hned dvakrát – netušili, že kosti patří duchům zemřelých, ani že budou tak lehké na váze. Proto se dále necítí dohodou s cukrovarníkem vázán a přísahá komisaři na smrt své matky, že on, Koloman Demeter, ani kdokoli z jeho poddaných, již do žádné mohyly nevstoupí.

Komisař uspokojený slavnostním slibem chtěl odjet domů, avšak Arcikán trval na tom, že musí zůstat na večeri. Durman pozvání rád přijal, protože mu již kručelo v břiše, a navíc toužil vyzkoušet kuchařské umění Cikánů, o němž jeden z Kočičkářů, setník Hruš, pěl nadšenou chválu od té doby, co jej okusil během cvičení svého regimentu v Uhrách.

Kočovníci přitáhli k ohni vědro plné tlustých střev z vepře, jen tak halabala vypraných ve vodě z kaluže. Každý si podle chutí uřízl kus střeva, nacpal do něj kaši ze strouhaných brambor a cibule s česnekem, ovinul kolem prutu jako hada a opékal nad ohněm.

Vonělo to náramně a všichni se tím cpali, až jim chřtány praskaly. Jedna tlustá žena si všimla komisařova mlsného pohledu a dobromyslně mu nabídla libě kouřící kus té pochoutky, ale dříve než si ho stačil vzít, vajda ho ženě bičem vypráskl z ruky.



**Nakladatelství Druhé město**  
**Vás zve na křest knih**

**Ivan Wernisch**  
**S brokovnicí pod kabátem**

**a**

**Petr Stančík**  
**Mlýn na mumie**

**hudební doprovod Přemysl Rut**  
**ve čtvrtek 27. února 2014 od 19.30**  
**Literární kavárna Řetězová 10, Praha I**

„To je gója,“ vysvětlil mu vajda. „Gója je dobrá pro obyčejné Cikány, ale my si dáme nejvzácnější pochoutku ze všech – šindysnóvo,“ a významně zamlaskal.

Komisař přemítal, jaké zvíře může být to šindysnóvo. Slepice ne, to je káhní, zajíc zase šošoj, srnec burňovos a jelena by neulovili.

Cikáni konečně usoudili, že tajemný šindysnóvo bude hotový. Celý tábor ztichl napětím. Vajda Atilovi obřadně podal svou sukovici a ten holí ze žhavého popela odvalil sedm hliněných koulí, vypálených do tvrda.

Koule se vrtěly jako živé, pištěly a upouštěly přitom voňavou páru jako bomby anarchistů, což komisaři připomnělo zeptat se vajdy, zdali Cikáni neviděli uprchlého Varanova.

Neviděli.

Atila pak jednu keramickou kouli po druhé rozbil prudkým úderem sukovice. Spečená krusta se rozpadla a pod ní se objevil do růžova propečený šindysnóvo čili ježek.

Příprava této delikatesy byla geniálně jednoduchá. Zabitého ježka vyvrhnuli, uvolněné břicho mu vycpali bylinkami, kořínky, čerstvým jetelem, houbami, zelím, jablíčky, špekem a medvědíím česnekem, někdy dokonce i celými plástvemi medu, pak ovšem při jídle plivali vypečený vosk.

Stahováním ježka se nezdržovali, nýbrž jej ze všech stran oplácali jilem a vzniklou kouli zahrabali do horkých uhlíků. Jakmile bylo maso upečené, kůži i s bodlinami z něj strhli spolu s hliněnou slupkou.

Vajda se na ježky vrhnul jako rozvodněný Dunaj na chaloupky u břehu, odřezával z nich dlouhé pruhy masa, které namáčel do kořalky a potom je s ohromným gustem hltal.

Komisař se nenechal dvakrát pobízet, krájel a polykal ta neuvěřitelně lahodná sousta, z jedné strany nasáklá šťavnatou nádivkou, z druhé pikantně připečená hlínou do křupavé kůřičky.

Když spolu snědli pět a půl ježka, zahnali nejhorší hlad. Komisař si nenápadně rozepnul knoflík na kalhotách, kdežto vajda hlasitě říhl a dal znamení ostatním Cikánům, že se mohou porvat o zbytky. V dutinách picích rohů se znovu zatřpytila žitná a do toho spustila cikánská muzika na cimbál, bubny, loutny i flétny, a kdo neměl nástroj, ten hrál na sebe, a chutnalo i znělo to nesmírně opojně, protože hudba i kořalka se navzájem prostoupily.

„Přidej se k nám, Leopolde,“ lákal jej vajda a objímal ho kolem ramen, „staň se Cikánem, mým nejstarším synem a následníkem! Budeš mnohem šťastnější, než jsi. My Cikáni jsme svobodní a moudří, bloudíme světem jako oči knihou a víme všechno to, na co ostat-

ní národy už dávno zapomněly. Jestli nevěříš, hned se mě na něco hodně těžkého zeptej!“

„Je bůh?“

Vajda se zmařčil: „To není otázka, ale odpověď s otazníkem.“

„Jaký je smysl života?“ zkusil to komisař podruhé.

„Kdo se tak ptá, nikdy ho nenajde,“ vztekal se vajda. „Zkus to ještě jednou, naposledy.“

„Kde se v Čechách vzali sudetští Němci?“ napadla Durmana třetí otázka při vzpomínce na protivného kolegu Hnuye.

„To vím, to vím!“ radoval se stařešina jako dítě. „Sudetští Němci jsou ztracený kmen Židů, který se usadil v pohraničních horách na pozvání krále Přemysla Otakara I. My Cikáni jsme tenkrát byli u toho, hráli jsme jim při práci, hádali z ruky šťastnou budoucnost a kradli slepice.“

„Ztracený kmen Židů?“ žasl Durman.

„Jistě! Kdo jiný než Židé a my Cikáni se ve třináctém století mohl volně pohybovat po Svaté říši římské? Navíc si všimni, jak podobně zní slova Juden a Sudet. Ju-den und Su-det!“ slabikoval vajda nadšeně.

Pak zase hrála hudba a meluzína v lahvi pokračovala výš a výš, jak hladina kořalky klesala. Komisař si vůbec nevšiml, kdy se to vlastně stalo, ale vajda mu daroval své tři dcery, jmenovaly se Papin, Mirga a Demeter. Byly tuze krásné a zkažené, voněly ohněm a v očích jim hořely jiskry. Šestnáctiletá Papin Demeter měla na Cikánku nevykykle bledou pleť podobnou dubovému dřevu, čtrnáctiletá Mirga Demeter naopak vyhlížela jako vytesaná z ebenu, kdežto dvánáctiletá Demeter Demeter se pyšnila pokožkou odstínu ušlechtilé mahagonového. Durman se zprvu zamýšlel nečekané počtě bránit, ale dívky jej snadno přemohly.

Chichotající se odtáhly komisaře do vozu a tam ho hbitými prstíky svlékly do naha. Pak ho strčily do obrovského začouzeného



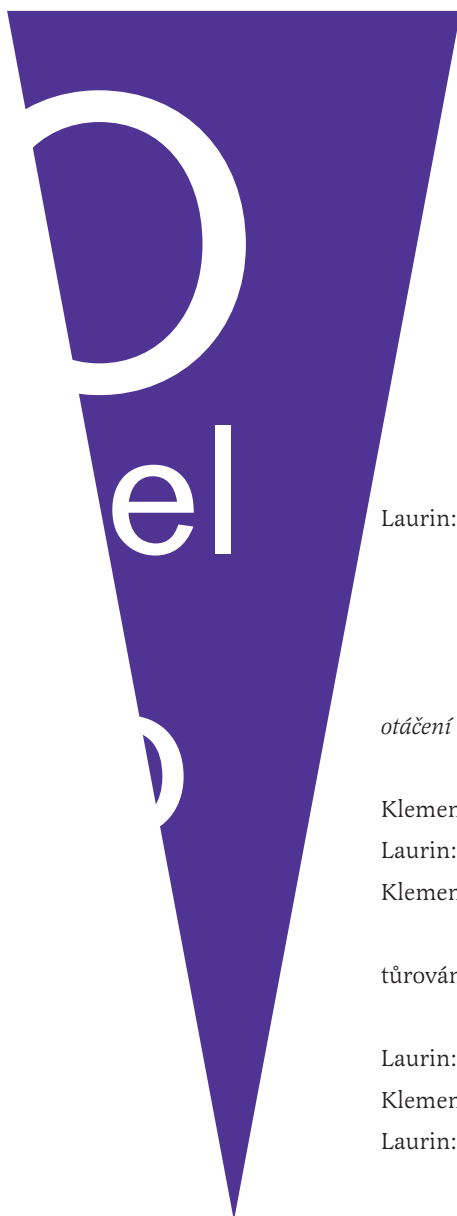
kotle, z něhož mu koukala ven jen hlava. Rozděly pod ním oheň, do vody nasypaly plné hrsti heřmánku, přesličky i březové kůry a pěkně si galána slamenými věchýtky vydrbaly do růžova.

Ukázalo se, že potvůrky byly v umění vilnosti znamenitě sehrané.

Zatímco do jedné zapouštěl kořen, druhá nechávala jeho ruce bloudit labyrintem svého těla a třetí se s komisařem líbala. Jakmile se všechny tři ve všem vystřídaly, nechaly komisaře chvíli odpočinout a zatím uvařily hnusně páchnoucí lektvar, který jej přinutily vypít horký, málem vroucí. Nápoj sice vypadal, smrděl i chutnal jako žluklé netopýří máslo, avšak Durmanovu mužnou sílu, po třech výtrscích již poněkud mdlou, zázračně obnovil.

Ubohý komisař byl po šesti číslech již tak uondaný, že mu milování nepřinášelo žádné potěšení. Ba právě naopak, moudí měl v jednom ohni, žalud samou modřinu a uzdičku dočista vytahanou. Leč tré divoženek nemělo slitování. Když nemohl, lily do něj lektvar, a když už nemohl ani pít, vpravovaly mu lektvar tenkou hadičkou klystýrem přímo do údu.

K ránu se chlípnice konečně nasýtily, oblékly jej, posadily na koně a plácly ho přes zadek (koně i komisaře). Napůl v snách se křečovitě chytil za hřív a nechal to moudré zvíře, aby samo našlo cestu domů.



**Michal  
Šanda**

# Hrdličky

Laurin: Kvůli tomuhle jsem prodal kavárnu a přestěhoval se sem. To je nádhera. Prodal jsem i auťák, tady ho potřebovat nebudu, kam bych jezdil, za čím bych se hnál? Tady to je dokonalost. Hnát se za dokonalejší dokonalostí?

*otáčení klíče v zámku, pošťkávání motoru*

Klement: Co to bylo?

Laurin: Hrdlička.

Klement: Ty tady máš hrdličky?

*tůrování nastartovaného auta*

Laurin: Jo.

Klement: Jako ty ptáky?

Laurin: Jistě. Teď nastartovala a za okamžik máchne křídly a frrrr!

*zvuk odjíždějícího auta*

Klement: Už uletěla.

*projede kolona aut*

Laurin: Hejno protáhlo oblohou.

Klement: Furt hrdlíček?

Laurin: Copak jsi hluchej?

*zatroubení klaksonu*

Slyšel's?

Klement: Aby ne!

Laurin: Jak zavrkala.

Klement: Jako my.

Laurin: Dej mi pusu.

# Plyšový muž

## Patrik



„Ten příběh je velice podobný naší situaci,“ řekl, když se vrátil ze záchodu.

„Je to tak, lidé až přepjatě něžní jsou schopní nebrutálnějších ukrutností. Občas mám pochyby o vlastní schopnosti něhy, protože sám potřebu být krutý, skutečně mimořádně krutý ke stvoření, které ve mně vyvolalo ty nejněžnější pocity, jsem nikdy neměl,“ řekl

„Ano, to chápu. Jednou jsem ubil vlastní kočku, protože se mi vysrala za gauč. A tu jsem měl navzdory všemu rád,“ přidal se muž, jehož obličej byl skrytý ve stínu pod věšákem.

Nebýt této mimořádné situace, jeho slova by mě vyděsila. Ale takto, ukrytí před deštěm v hostinci na kraji malého města, bez elektřiny, takže sedíme při svíčkách a pijeme tvrdý alkohol, mám pocit, že si můžeme říct cokoli.

Zatímco jsem uvažoval nad tím, že většina z nás tu musí otevírat své peněženky a duše, neboť alkohol je stále dražší a stále silnější, i když jsme našťastí pouhou náhodou svedenou společností, ozval se můj soused.

„Určitě vám nebude vadit, když sám objednám další rundu, a povím vám, co se mi přihodilo cestou sem.“

Jako jediný domácí jsem si osobil právo pořadatele, a proto jsem kývl.

„Dopoledne v televizi běžel přenos z oslav diamantového jubilea královny Alžběty. Tam zaznělo, že královna dávala hostinu pro pomazané hlavy celého světa a pozvali i španělského krále a královnu. Ale ty však na doporučení vlády pozvání odmítli. Prý kvůli Gibraltaru. Chatrná a trapná výmluva. Ještě to znásobilo

mou přirozenou antipatii ke Španělsku a to jsem cestou potkal kamarádku s jejím novým partnerem, Španělem z Malagy. Už před časem jsem se na něho v opilosti obořil kvůli novému argentinskému tažení na Falklandy. Tentokrát jsem byl čistý, ale stejně jsem mu to nandal. Skvělá argumentace, shrnul jsem celou svou nenávist k té jejich ohavné kultuře. Samozřejmě mi nerozuměl ani slovo, a kámoška neměla menší chuť mu to překládat. A udělala jistě dobře. To jsem ještě nevěděl o druhé zprávě tohoto dne. BBC zaměnilo Rakousko s Českými zeměmi a naprosto suše bez komentáře jen v následujících zprávách bez omluvy obě země na mapách prohodili. Určitě to vrhá špatné světlo na BBC, ale pro mě jako zaníceného britofila to byla zpráva dobrá. Je zcela jasné, že Mnichovskou dohodu podepsala britská vláda v dobré víře, že Hitlerovi postupuje část jeho rodného Rakouska, nikoli naší země, po které mu nic nebylo.“

Nepochybně to byl příběh k zamyšlení, ale já nechtěl nad ničím hloubat. „Ráno jsem seděl na posteli a promluvil na mě plyšovej medvěd,“ řekl jsem. I když to byla pravda, reakce muže pod věšákem mi vyrazila dech. Nebyla nijak prudká, spíš nepatřičná. Zvedl se, stoupl si ke mně, položil mi ruku na rameno a resolutně mi oznámil: „Tak se na to jdeme podívat.“

Musel někomu volat, protože než jsem zaplatil, objevilo se v lokále pět divných modelů. Přísahal bych, že jeden se lehce snad



# v dešti Linhart

jen pár centimetrů vznášel nad zemí. Ostatní připomínali hromadu hadrů rozkvetlou plísňemi. Odtáhli mě do auta a jeli jsme ke mně domů.

„Jsem z úřadu pro likvidaci zázraků, jistě chápeš, o co tady jde,“ pronesl můj soustolovník, když jsme vešli do ložnice. „Který to je?“ zeptal se.

Konečně jsem se vzpamatoval. Kde vzal ten chlap právo, nutit mě, abych udal vlastního medvěda. Prudce jsem se otočil a zpříma se na něho obořil: „Likvidace zázraků, jo? A co je tohle za partu?! Vypadaj, jak noční můra složená z fleků na zdi!“

Chlap se zarazil. „Víš,“ odtušil unaveně, jako by to opakoval posté, „když pracuješ dnes a denně se zázrakama hodně tě to poznamená. Tak ukaž mi toho medvěda a neďalej cukrbliky.“

Zde nebylo místo pro žerty. Váhal jsem mezi Pegáčkem a Vopršálkem. „Tenhle,“ řekl jsem konečně a ukázal na Pegáčka. „Co s ním uděláte?“

„Skutečně je to on? Chápej, že já nerozumím žertu.“

„Co s ním uděláte?“

„S nim? Nic. Tebe si vezmem!“ ozval se chlap poletující nízko nad zemí.

Na nic jsem už nečekal a popadl Vopršálka a chňapl po Pegáčkovi. Místo hebké plyše mi však zůstal v ruce jen kus masa. Za chvíli jsem byl v pytlí a pár ran mě uklidnilo.

„Si piš plyšáku,“ slyšel jsem, „za masakr v domácnosti je likvidace!“



# Příběhy nenávisti: z pošty cynického editora

Editor je člověk, kterého ostatní novináři upřímně nenávidí: ostatním přepisuje texty, případně jim je hází na hlavu, aby je napsali jinak. Jak mi kdysi s úšklebkem řekl jeden kamarád: „Někdo to dělat musí.“ Editor si pak vzrůstající frustraci z nepřátelství svých spolupracovníků vybíjí v korespondenci s cizími lidmi. Ostatně stejně mu píšou jen samí dementi a pitomové. Posuďte sami.

„Jmenuji se Jan Novák, je mi 26 let a jsem z Ostravy. Měl by jsem zájem pracovat u vaší společnosti jako redaktor.“ – A to já by jsem tedy měl pro vás nabídku řídit rubriku ženy a mymynka.

„Dobrý den, jak je to s tím, kdy vám pošlu článek či fotku. Chtěl bych si přivydělávat, jak to funguje? Děkuji za info, zdraví Radim.“ – Milý Radime, funguje to různými způsoby, ale ty jsi právě vyzkoušel ten, kterým určitě ne.

9:52 – „Dobrý den, měl byste chvíli na posouzení mého profesního životopisu? Zasílám ho, protože velmi mě láká práce v Literatních novinách, vzhledem k tomu, že mám novinářskou zkušenost a cítím se při-

rozeně v mediální práci. Myslím si, že moje schopnost a chut psát by mohly přispět k celkovému úspěšnému chodu vytváření novin.“

15:34 – „Pane Dvůrák, omlouvám se za chybu. Měla jsem na mysli samozřejmě (...), ne však ty Literární noviny, nevím, jak se mi to tam skočilo.“

„Ahoj, posílám ti TZ (její text bude ještě muset být odsouhlasen TN a hejtmanem- možná se bude upravovat), a pak poslat na všechny média-dala jsem je do kopie, ale prosím dej je pak do skryté kopie.... Díky,M“ – A já děkuji, že přišla kopie kopie a čekám na tu skrytou...

Mně neznámá PR specialista: „Dobrý den, posílám vám textík o úžasném výrobku (...). Budu moc ráda, když se o něm zmíníte. Míša“ – Dobrý den, je mi líto, nezmíním, čtvrt hodiny jsem se smál nad vaším podpisem, takže jsem zapomněl, o co vám šlo. Venoušek

„Z této planety se musí vymazat nekomerční subjekt, tak, jako byla myšlenka Hitlera se Židy. Nekomerční společnosti se musejí přizpůsobit a změnit se v komerční. A zdali se nepřizpůsobí, nezbude nic jiného, nežli myšlenka Hitlera. Nejsem rasista, ale nekomerční subjekt je nežádoucí po funkčnost na této planetě.“ – Zvažte prosím, zda nežádoucí funkčností na této planetě nejste vy sám.

„Měl bych dotaz zda Vaše firma nenabízí zaměstnání. Jsem vyučen v oboru Lakýrník a Zednické práce a mam rat zvířatka a pečovat o zvířatka.a Lešenářský průkaz. A umím ještě Uklidové práce a Malíř a starat se o zvířatka. Scháním práci děkuji za jakoukoliv odpověď. tadi posilam kontakt kuli ti práci.“ – Konečně jsem dostal svůj první dopis od kuliho.

Prase hrdlička: „Strčte si tu otravnou reklamu do prdele. Kdo to má pořád vypínat? Na tuhle stupidní reklamu slušně reagovat nejde. Takto otravně se nechová ani prase. Hrdlička“

Nešťastnice žádá o místo:

„Dosavadní práce:

Městský úřad Horní Kocourov – cca 2 týdny

Pojišťovna Sláva nám – ekonomický sektor – cca 2 týdny

Advokátní kancelář – JUDr. Karel Vopička – cca 4 týdny“

Z CV další nešťastnice:

„• Bylo nebylo, narodila se v Liberci před téměř 27 lety

• Jak život šel, rodná hrouda jí začala být malá a vydala se na školu (životní i vysokou) do světa jménem Praha

• A od té doby se již 7 let protlouká pestrým velkoměstským životem“

Nejmenovaná herečka neumí s e-mailem, jazykem českým též nevládne: „Prosím tě teď mi to poslati a potřebuji to skoro hned odpovědět. na některé otázky se víser.“

„Dobrý den,

Chtěl bych vědět, jestli je to možné, abyste mohl psát článek na svých webových stránkách.

Tento článek je zprávou, a to nepoužívá přímo propagovat.

Tento článek obsahuje dvě nebo tři různé odkazy, jeden odkaz je na PokerStars, a to je do-následovat, ale opakuji, článek není o pokeru.

Prosím, dejte mi vědět, jestli je to možné, a kolik to bude stát, abych dělal to.

S pozdravem, Vasil Zasil“

Dobrý den, Google překladači, vašemu dopisu nerozumím a bezpečně vím, že ani rozumět nechci. Tímto vám posílám odkaz do lampárny na hlavním nádraží. Zdarma!

„To, že poskytneme pár vět a jméno ochotně novinářce, tak jsme rozhodně nebyli informováni ani nečekali to, že budeme navždy na internetu. Již nám toto zveřejnění způsobilo určité potíže.“ – Milý demente, když mluvíš s novinářem, představíš se mu a necháš se fotit, je tak nějak pochopitelné, že se tvoje jméno objeví ve fotografii i v článku. A neboj, není to navždy, Bůh jednou tenhle svět zničí i se všemi těmi internety. No a navrch by mne opravdu hodně zajímalo, jaké potíže ti může působit tvoje vyjádření, že se ti v novém planetáriu líbí.

Ze žádosti o práci: „Vynikám v tématech jako je cestování, vaření, modní tipy a rady.“ – A já, milá slečno, vynikám v hledání gramatických chyb.

Milý pitomo, přestaň mi kazit už tak děsný pracovní den. Pokud tě snad příště napadne poslat mi ještě jednu takovou veršovánku, přísahám, že tě najdu a narvu ti ji – napsanou na železné tyči – do chřtánu:



„Dobrý den, napadlo mne, jsem začínající spisovatel, a rád bych nějakým způsobem komentoval dění v ČR, pokud možno viditelně. Rád bych preferoval váš deník, který se mi zdá seriózní... Jen by mne zajímalo, zda mám šanci si u vás podobnými vsuvkami zajistit nějaké místo. Zkuste posoudit:

Sto padesát pět nefunguje,  
krize v Telefonice se prohlubuje.

Na příjezd sanitky čekáte,  
již závěť vystavit se necháte.

Vždyť linka v ČR životy zachraňuje,  
ještě že Ráth to u soudu zajišťuje.

Nadstandardy vám zavedeme,  
peníze pojišťovně tím přikopneme.

Příspěvky, ty u nás nehledejte,  
nemocem se raději vyhýbejte.

Lékaři na sestřičky s platy myslí,  
a tak šichtu navíc jim vymyslí.

Zvýšení platů se jich netýká,  
to se sestřiček dotýká...”

Tak jak chceš: Koupil jsem si železnou tyč a lístek do jednoho východočeského města.

„Dnes na téma – Zkušenosti s ČD:

Na nástupišti čekám,  
snad se jednou dočkám.  
Odjezdy hlásí zpoždění,  
cestující stojí znudění.

Po deseti minutách přijíždí mašina,  
v zimě ve vlaku peklo začíná.  
Přečítám si jízdenku, vidím druhá třída,  
možná chyba, že jsem nedal dvě píva.

Ze záchodu vzduch tam profukuje,  
přítelkyně Paraleny pro mě již nakupuje.  
Nastupuji zdrav, vystupuji nemocen,  
někdy jsem z těch jízd opravdu znechucen.

Do práce přijíždím jen s deseti minutami zpoždění,  
možná začnu autem jezdit nebo se dám na modlení.  
Zlaté padáky v drahách mají,  
jak vysát stát, to už znají.“

„Dobry den,jmenuju se (...),pred nekolika roky jste vytiskli,ze mne hleda policie pro kradeze.Chtel jsem vas pozadat aby jste tuto informaci na googlu zrusili,protoze mne fakt zacina stezovat zivot.Uz nejaky ty roky ziju normalne a tyto trestni ciny byly amnestovany.MocVam dekuji.“ – Dobrý den, jako majitel Google jsem dolarový multimiliardář, takže na vaši prosbu zvysoka kašlu.

„Dobrý den. Jak mám napsat p. Albrightové ohledně konzultace diplomové práce? Má prosím nějaké stránky? Vím ,je to troufalost, ohledně diplomacie by mi to strašně pomohlo.Díky a hezký den.“ – Je mi líto, ale ohledně diplomacie umím jen diplomaticky něho poslat do pr.ele.

Nabídka asistentům politiků: za přiměřený poplatek vás naučím posílat maily, které nebudou obsahovat předchozí vnitřní komunikaci. Z mailu od sekretariátu předsedy jisté politické strany, který takto hodnotí článek, který za něj napsali: „Pridej tam zodpovednost,zmen prerozdeleni-to delaji vsichni. Jinak ok.“

Z nejmenovaného úřadu nejmenovaného šéfa nejmenované vlády volali v době povodní. Copak asi chtějí? Vydát nějaké zásadní prohlášení? Opravit podstatnou chybu v nějaké zprávě o aktuální situaci? Předat nějaké informace pro občany? Kdepak. Chtěli vyměnit fotku nejmenovaného premiéra, mají prý hezčí. Kazachstán všude kolem mě.

**Václav Dvořák**

**Opravit podstatnou chybu  
v nějaké zprávě o aktuální situaci?  
Předat nějaké informace pro  
občany? Kdepak. Chtěli vyměnit  
fotku nejmenovaného premiéra,  
mají prý hezčí.**



# Josef Šíšo

## Tamara má problém a Gizela rovněž

Tamara by se ráda identifikovala. Nevěděla sice, z jakého konce začít, ale pustila se do toho s vervou, s jakou se ženy pouštějí do čirých iracionalit. Snad jí to slovo přišlo rozpustile zvukomalebné, kdoví. Měla jen nezřetelné tušení, co by taková identifikace mohla obnášet, ale toužila po ní tak nutkavě, že jí pak tlačila noční můra. Gizela, která s ní obývala činžovní 1+kk, jí ráno co ráno říkávala, když ji viděla, jak si v zrcadle krémuje otlaky a mačká podlitiny: „Teda ta ti zas dnes, ta mrcha, dala.“

V kroužku pohlavní zdravotní, kam Tamara jednou týdně docházela poté, co v nakladatelství Julius Albert vyšel po válce Freudův *Úvod do psychoanalýzy*, a kde se vedly řeči o všem možném, tak, jak to u žen bývá, Tamara na tázavé pohledy amatérských psychoanalytiček reagovala slovy, že to, s čím ona se potýká, není jen tak něco, co by šlo hodit za hlavu, eventuálně nevědomě vytěsnit, nepřesně a populisticky citujíc Švejka: „Identifikace, vy holky pitomý, musí bejt, jinak byste lezly po stromech jak ty endemiti na Madagaskaru. A to si pak představte třeba pražskou Stromovku a na každé – byť jen trochu vzrostlé – dřevině děvče, které se ještě nestihlo identifikovat. Toho jsem se vždycky strašně bála.“

Ani Gizela na tom po stránce zdravotní nebyla nejlíp. Cítila se taková neukotvená a Tamara ji v dobré víře brávala – tak často, jak jen to šlo – do přístaviště na molo, kde ji nechala mlčky se projektovat do říčních parníků, které se tam, pevně připevněny, pohupovaly a působily tak uklidňujícím dojmem. Trpělivě pak postávala opodál a čekala. Když na dohled nebyl jediný parník a nebylo zbytků, nechala Tamara Gizelu projíkovat se do rybářského člunu, ač věděla, že Gizela podstupuje vše s takovým nasazením, že to bude znamenat celonoční obtížný oděr tlejších ryb nejrůznějších druhů. Tamařina lidová terapie s přibývajícím časem nabyla takové účinnosti, že nějakou dobu po projekci Gizela spontánně či na požádání vydávala pach rozsahem od vařeného sledě se sardelovou omáčkou přes tuňáka s česnekovou majonézou až po pstruha v zeleninové marinádě.

Tamara toho tak trochu využívala. O patro výš, přímo nad nimi, bydlel v garsonce 0+kk starý mládenec, geodet Dvořáček, jehož vnitřní svět obepínala práce zapisovatele v odborech, konzumace jedenáctistupňového piva a po převratu, kdy si našetřil na satelit, i chilské telenovely s otevřeným koncem, navzdory tomu, že jeho mluvená španělština začínala a končila větou z učebnice pro odborové samouky, vydanou v šerém dávnověku let šedesátých, kdy na Kubě zvítězila revoluce. Ta věta zněla: Je tu na poušti silná odborová organizace?

Zatímco chlapi v hospodě nešetřili košilatými vtipy, Dvořáček mohl vždy posloužit jen ve zkratce převyprávěnou telenovelou, a když se ho napjatí kumpáni z mokré čtvrti zeptali, kde bere sílu něco podobného vůbec dokoukat a jakou že tedy měla pointu, tak jelikož otevřený konec zhusta interpretovat těžko – však od toho je



taky otevřený – chvíli je napínal, pak pokynul číšníkovi na znamení, že si dá ještě jedno a pronesl: „Babička plakala, dědek se smál.“

Tamara se do něj okénkem ve dveřích zakoukala a myslila si na něj, a protože věděla, že se stravuje po hospodách, chtěla ho nalákat na domácí stravu pomocí Gizelinych neobyčejných schopností. Ta to moc dobře věděla a právem se toho bála, poněvadž viděla za roh – bez Tamary by jí hrozila nezakotvenost ještě větší. Když jednou k večeru slyšela Tamara, jak Dvořáček bouchl domovními dveřmi a stoupá schodištěm nahoru tempem někoho, komu na metru piv nesejde, přiložila si prst na ústa a zašepkala Gizelě: „Guláš se šesti.“ Ta to ihned pochopila a po krátkém soustředění začala vydávat charakteristickou vůni. Tamara přispěchala ke dveřím a vyhlédla dychtivě kukátkem na chodbu v očekávání Dvořáčka, tajně doufajíc, že ho vůně přede dveřmi pozdrží a ona na něm spočine láskyplným zrakem. Geodet Dvořáček si však jen něco zabručel pod vyholenou tvář a ubíral se dál. Tamara se káravě a s výčitkou ohlédla na Gizelu, která chvíli dělala, jakoby nic, pak však bezelstně kápala božskou a přiznala: „Připálila jsem cibulku a knedlíků bylo... pět.“ Když Dvořáček odemykal dveře u svého bytu, ještě jednou mrzutě utrousil: „Co tam ty ženský bláznivý dělaj, že neuhlídaj ani cibulku? Graciela Armanda uhlídala. Nebo to bylo naopak?“

Gizela o Tamařině trápení s nenaplněnou identifikací léta věděla, a když jí onehdy nesměle navrhla, zda by nestačilo se jen ztotožnit a že by se taky mohlo konečně říct, s čím, odbyla ji Tamara s tím, že v éře globalizace po ní nikdo nemůže chtít, aby se zaobírala margináliemi.

Tamara měla ztíženou roli také tím, že když na sklonku osmdesátých let s Gizelou – přilepeny na rozhlas – ani nedutaly, poslouchající památný projev Miloše Jakeše, pod okny projela vlečka, ač tam žádné koleje nikdy nevedly, zrovna v tu chvíli, když

poslední básník reálného socialismu říkal, že „přestavba je proces, v kterém se ne každý dobře vyzná, a proces, do kterého mohou vstoupit nepřátelé a vypadají přitom jako přátelé“. Pruhům trávníku, které neochotně lemovaly ulici, přeběhl mráz po zádech. Takovou vlečku tu ještě neviděly. Bodejť by viděly, když byla úplně první. Slovo „přestavba“ přehlušil rachot přejížděného svaru dvou kolejí a Tamara si tam z kdovíjakého důvodu dosadila slovo „identifikace“. Zeleni proběhl mráz opět po zádech, tentokrát však opačným směrem – co když bude vlečka chtít po vzoru mrazu couvat?! Tamara se od té doby nervózně ohlížela i v koupelně, třebaže se tam ocitla sama, a pátravě zkoumala, zda není nablízku nepřítel, který by jí identifikaci zhatil.

Bydlely nedaleko centra, na místě, kde se řadily průvody a demonstrace, které potom vyrazily tam, kde byly nejvíce na očích. Tamara a Gizela, které již byly v letech a které by mohly směle nahradit leckteré prvorepublikové herečky z protektorátních komedií Vladimíra Slavínského, toho z okna svého 1+kk již viděly za svůj život hodně: srocním sokolů počínaje přes české vlajkaře, lumpenproletariát let padesátých, plyšákem konče.

V padesátých letech držel nějaký svazáček transparent tak blízko okna, že si ho Tamara opatrně pootočila k sobě. Stálo na něm: STRÝČEK SAM – VYHOĎME HO! ALE KAM?! Gizela, která stála za ním, jí tehdy pošeptala: „A vy, svazáci, do prdele – ham!“ Na plakátu byl karikován – jak jinak – obtloustlý strejce oblečený do americké vlajky, která mu praskala ve švech, s buřinkou na proplešatělé hlavě. Z úst mu zrovna padal k zemi doutník, který ani nestihl dokouřit, jak měl na pilno, upaluje před hřmotným kladivem, které se potutelně, ale zároveň výhruzně šklebilo s cigaretou Partyzán ve stylizovaných rtech. Od té doby obě používaly týdeník Dikobraz k balení použitých hygienických potřeb.

Jednou, to už bylo po převratu, je zaujala jakási protestní demonstrace, kde v davu protestujících čněl roztažený transparent s nápisem NAVRAŤTE BOBRŮM CO JEJICH JE. Obě zvědavě přihlížely a v duchu si kladly otázku, zda se jedná o mítink eroticky vyprahlých feministek, nebo militantních ekologů. „Ne, s tím se identifikovat nemůžu,“ posteskla si ortograficky hyperkorektní Tamara, „vždyť jim tam chybí čárka.“ Gizela to pochopila jako pohlavní jinotaj, ale pro jistotu začala spěšně listovat ilustrovaným atlasem bobrů, sliníc si po každé stránce ukazováček levé ruky.

A tak jejich život dál připomínal příběh, který před usnutím střídavě jedna druhé předčítala. Ať už byla na řadě Tamara či Gizela, sahaly neomylně po staříčké knize s bezpočtem záložek, ze které již vypadávaly listy: O medvídkovi, který se ztratil a zase se našel.

O  
the  
loInstitut  
umění  
Divadelní  
ústavInstitute  
Theatre  
and  
Arts

# Divadelní fotografie

**P**rvní snímky, na kterých jsou zobrazeni herci, se rozhodně divadelními fotografiemi, jak tento pojem chápeme dnes, nazývat nedají. Jde o portrétní kabinetky pořízené nikoliv na scéně divadla, ale v ateliéru. Známa je historka, kdy tragéd Eduard Kohout odpoledne před premiérou kráčel s kufrrem na fotografování do ateliéru Langhans. Na Václavském náměstí ho požádal o připálení viržinka opilec a žebrák Ferda Sirky Evropa. Než se Kohout nadál, byl jeho kufr i kostýmem Cyrana fuč. Kohoutovu vysněnou životní roli hrál ten večer Ferda; ovšemže ne na prknech Národního divadla, nýbrž s obscénně dvojsmyslným nosanem v kabaretu příšerné úrovně zvaném Montmartre. Portréty herců se krom Langhanse zabývala řada dalších ateliérů, Fiedler, Gabriel nebo tábořská firma Šechtl a Voseček. Vršovický atelier Čámský dokonce pro herce, respektive jejich fanoušky lačné autogramů vydával malosériové poštovní pohlednice. O jiný přístup se pokusil Karel Váňa. Ve fotografické branži byl ryzí amatér, v Národním divadle působil jako herec drobných charakterních rolí a operní komik. Dokumentovat divadlo začal jaksi mimochodem ze záliby, přesto se postupem času vypracoval a v letech 1914-27 byl dokonce oficiálním fotografem. Fotografoval nejen herce, ale už přímo scénu, reálnou dekoraci s reálnými aktéry ve vzájemných vazbách, které napodobovaly angažmá při hře, jak píše Věra Ptáčková v cyklu článků o divadelní fotografii, otiskovaných na pokračování v Divadelních novinách roku 1998. Po-

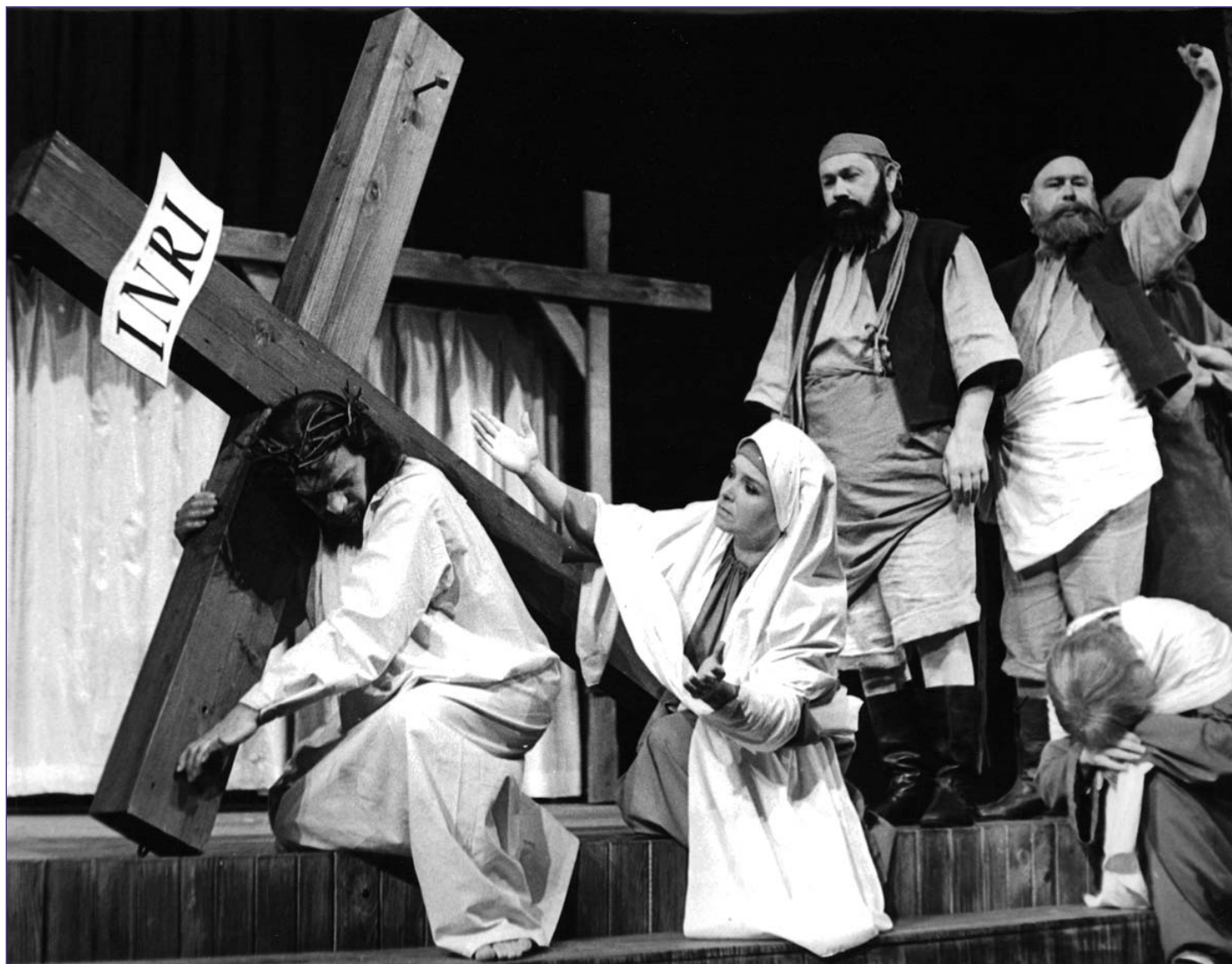
všimněme si slova napodobovaly. Vzhledem k technickým limitům tehdejších aparátů totiž bylo nutné herce aranžovat do pozic jako při představení. O nějaké momentce nemohlo tedy být řeči. Přesto tyto fotografie mají značné kouzlo, znásobené odstupem času od jejich vzniku. Průlom v divadelní fotografii nastal, když avantgardní divadelník Emil František Burian přizval ke spolupráci ve svém D 34 novopackého rodáka Miroslava Háka. Otázka nakolik divadelníci ovlivňují své fotografie a v důsledku i jejich umělecký projev, by byla na zevrubnější zamýšlení. Hákovy snímky už nejsou pouhým dokumentem, snaží se být uměleckou paralelou k představení. Ve vitrínách D 34 v ulici Na Poříčí, když Burian inscenoval Máchův Máj, mohli kolemjdoucí chodci vidět schoulený stín dívky v jakémsi magickém šerosvitu, z něhož vystupuje jasně bílá lebka. Další významní fotografové působící v meziválečném období: Josef Heinrich, Alexandr Paul, Zdeněk Tmej, Karel Drbohlav. Do divadelních sfér občas zabrousila i fotografická esa jako Karel Ludwig. Fotografie jsou to nesporně kvalitní, avšak právě ty samé kvality měly jimi vyfotografovaný nový model Bugatti nebo paní primátorová na rautu u lahůdkáře Lipperta v kožíšku



s boia od Podolské. Po roce 1948 ti co přežili válku, byli vystaveni ústrkům nové totality. Podnikat v oboru fotografie se stalo nemožným. Z vyvlastněných ateliérů vzniklo výrobní družstvo Fotografia. Značná část snímků z tohoto období nese na rubu neosobní modré razítko fotografia - závod 135. O osobě fotografa, který zmáčkl spoušť, se můžeme dohadovat. Takto zaměstnancem Fotografie byl třeba jihlavský Jaroslav Mikulášek. Jeho příběh je dojemný. Horácké divadlo fotil s láskou a upřímným zanícením třicet let, aniž by po umělecké stránce udělal ždibec pokroku. Fotografie vzešlé z jeho Leicy jsou příšerné. Jsou hrozné. Jsou packalské. Přinášejí však bezprostřední svědectví, co je oblastní divadlo. To nefotí sebelepší fotograf z Prahy nebo Brna, toto je nechtěná výsostná věc domorodých

fotografů z maloměst. Českým specifikem je, že mnoho fotografů bylo zaměstnanci divadla. Z řady řemeslníků bez uměleckých ambicí jmenujme: Rafael Sedláček, Vratislav Habr, Jiří Rajský-Kastner, Miloš Chmelař, Karel Konečný, Bohuslava Maříková, Jan Regal, Jan Pirník, Miroslav Šafka, Rostislav Zahradníček, Ivan Šimáček, Olga Housková, Miroslav Tůma, Vladislav Vaňák, Blanka Veselá, František Krasl, Vilém Dlabola, Wladyslav Wojnar. V Divadle J.K. Tyla v Plzni působila coby propagační fotograf Věra Caltová. Na exponu je-li někdo za život tisíce negativů, je téměř vyloučené, aby se nepovedla fotografie, před kterou se tájí dech. Za snímek Provazíště získala Caltová na Triennale 1971 zlatou medaili. Leč dění ovlivňují centra. S uvolněním na počátku 60. let se Prahou přehnala silná vlna fotografů. Nová vlna. Nazvat ji termínem, který bývá v publicistickém klišovitém žargonu spojován s českou kinematografií té doby, není vůbec nepatřičné. Ba naopak. Demonstrovat to lze na případu Miloně Novotného. V Činoherním klubu fotografoval legendární inscenace, jakou byla Mandragora v režii Jiřího Menzla a byl i fotografem Menzelových Oskarem oceněných Ostře sledovaných vlaků. Nová vlna vyplavila na pobřeží rovněž další jména.

Jan Kopecký: Komedie o umučení a slavném vzkříšení pána a spasitele našeho Ježíše Krista, Realistické divadlo Praha, 23. 5. 1966.  
Foto Vilém Sochůrek



Čili tak docela černobílé, jak se na první pohled zdálo, to nebude... Další spřízněnou dvojicí byli Jan Grossman a Jaroslav Krejčí v Divadle Na zábradlí. U sofistikovaně prokomponovaných Grossmanových inscenací se Krejčí snažil zachytit tyto inscenace jakožto proces tvorby, od prvních zkoušek po hotové dílo. Z osobností, které formovaly kánon divadelní fotografie, nesmíme zapomenout na Jaromíra Svobodu. Dvorní fotograf Národního divadla zachytil zlatou éru naší první scény spjatou především s Alfrédem Radokem a scénografem Josefem Svobodou. Prosadil se i v cizině, dokumentoval práce Petera Brooka, Waltera Felsensteina a Ingmara Bergmanna. Na Triennale 1974 obdržel zlatou medaili Vilém Sochůrek. Od roku 1965 do své předčasné smrti v roce 1976 pracoval v Divadelním ústavu...

Vzniklo kongeniální spojení Otomar Krejča – Josef Koudelka v Divadle Za branou, upomínající na dřívější už zmíněnou dvojici Emil František Burian – Miroslav Hák. Josef Koudelka se na veřejnosti proslavil nejprve dokumenty z cikánských vesnic na Slovensku a za okupace socialistickými armádami snímky tanků pod pomníkem svatého Václava. Na základě toho byl přijat do elitní agentury Magnum. Pro divadlo zvolil jiný klíč: odemknout představení zkratkou. Černá a bílá. Ano, ne. Na fotografii z inscenace Intermezzo jsou tváře tří mužů na černé ploše. Pod nimi tři ruce. Jako kontrastuje černá s bílou, jsou v kontrastu zrovna tak ostrém výrazy tváří s tím, co říkají ruce. Čili tak docela černobílé, jak se na první pohled zdálo, to nebude... Další spřízněnou dvojicí byli Jan Grossman a Jaroslav Krejčí v Divadle Na zábradlí. U sofistikovaně prokomponovaných Grossmanových inscenací se Krejčí snažil zachytit tyto inscenace jakožto proces tvorby, od prvních zkoušek po hotové dílo. Z osobností, které formovaly kánon divadelní fotografie, nesmíme zapomenout na Jaromíra Svobodu. Dvorní fotograf Národního divadla zachytil zlatou éru naší první scény spjatou především s Alfrédem Radokem a scénografem Josefem Svobodou. Prosadil se i v cizině, dokumentoval práce Petera Brooka, Waltera Felsensteina a Ingmara Bergmanna. Na Triennale 1974 obdržel zlatou medaili Vilém Sochůrek. Od roku 1965 do své předčasné smrti v roce 1976 pracoval v Divadelním ústavu. Položil základy zdejšího bohatého archivu, jeho srdce však tíhnulo k malým scénám; díky němu máme zdokumentované překotné dění v divadlech Semafor, Reduta, Apollo nebo Rokoko. Situace, kdy se divadelní fotografií zabíralo spočítatelné množství, fotografové zaměstnaní v divadlech a několik solitérů ochotných postoupit zápas se specifickým divadelním osvětlením a nevrlymi herci žehrajícími, že jsou rušení cvakáním závěrky, vzala za své s transformací divadel. Finanční prostředky byly tehdy na hraně a dostačovaly s omezeními na provoz a nové premiéry, ne už na relativně drahé profesionální fotografie. Rozhodujícím faktorem se stala cena. Po divadlech se vyrojilo mračno poloamatérů schopných a ochotných pořídit štůsek nezbytných fotografií pro novináře formátu 10x15 cm z minilabu za pár korun. Navzdory nepříznivým poměrům se v 90. letech etablovalo sdostatek mladých umělců, kteří to s divadelní fotografií myslí opravdově. Se zlepšením ekonomické situace divadel se navrátila i osvědčená kvalita. V současné době českou divadelní fotografii ovlivňují zejména: Ivan Malý, Petr Našic, Josef Hradil, Karel Meister, Michal Hladík, Jef Kratochvil, Martin Poš, Martin Špelda, Zdeněk Merta, Oldřich Pernica, Pavel Křivánek, Roman Sejkot, Jaroslav Prokop a ovšemže Bohdan Holomíček, Viktor Kronbauer a Josef Ptáček.

**Michal Šanda**



## Nabídka (vyměním nebo prodám):

**Revolver Revue:** 14 (dvakrát), 17, 32, 35, 40, 44, 45, 46, 61, 69, 74, 75, 76, 77

**Revolver Revue – Kritická Příloha:** 2

**Revue Labyrint:** 1–2, 3–4, 7–8, 9–10, 11–12, 13–14, 15–16, 17–18, 19–20, 21–22, 23–24

**Aluze:** 1, 2–3/2004; 3/2005; 1, 2, 3/2006,

**Analogon:** 13, 33, 37

**Kafka:** 13, 14

**Tvář:** 2, 3, 4, 5, 6, 8 – 1965, 2 – 1968, 1 (2krát), 2, 3, 4, 5, 6 – 1969

**Host:** 3, 4, 5 – 2003; 9 – 2004; 3 – 2005; 9 – 2008; 2, 5, 10 – 2009; 3, 4, 5, 6 – 2010; 1, 2, 5, 6, 8 – 2011; 7 – 2012; 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10 – 2013

**Kontexty:** 1, 5, 6 (2krát) – 2009; 1, 3 – 2010

**Plamen:** 12 – 64, 11 – 65, 3 – 1966,

**Ticho:** 10/1998

**DNO:** 7

**Iciálly:** 16, 26

**Revue pro média:** 3, 4 – 2002, 5, 6 – 2003

**Prostor:** 23, 31, 87–88

**Kritický sborník:** 1, 2 – 1991

**Tvar. Měsíčník pro umění a kritiku:** 5–6, ročník III

**Tamto:** 1 – 1995; 2, 3 – 1996; 1, 2, 3 – 1977; 1, 2 – 1998; 1, 2 – 1999; 1 – 2001

**Živel:** 2, 3, 4, 5, 16, 21 (Comics)

**Vokno:** 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 2000

**Hluboká orba:** 27

**UNIJAZZ Informační zpravodaj:** 1990–1992 (svázáno)

**Za dvě piva (závislý hudební obšťastník):** 53, 54, 55 – 1991

**Rockové profily** (P. Dvořák, ÚKVČ, 1989) + **Profily Rockfestu** (ÚKVČ, 1987) + **Almanach Českomoravského podpůrného spolku** (Brno – Ústí nad Labem, 1990) + **Jací jsme. Věnováno 15. výročí založení Jazzové sekce. Dokumenty č. 4** (Jazzová sekce, 1986) + **Dvacet let české diskotéty** (M. Jelínek. Tvorba 33/1987) + **Jaroslav Seifert: O patetickém a lyrickém stavu ducha. Řeč k udělení Nobelovy ceny za písemnictví 1984. Dokumenty č. 2** (Jazzová sekce, 1985) + **Omnibus Press. New Titles 1992/1993** + **V. a Z. Křištofovi: Knížka o Josefu Škvoreckém** (Společnost Josefa Škvoreckého, 1990) + **Z. Salivarová: Tma** (Společnost Josefa Škvoreckého, 1990). Připravený blok ke svázání.

**SP Sanitka pro Rumunsko** (Globus 1990): Magor, Pálnoc, ECHT)

**Peter Župník: „1/4“ století Olympicu.** FCO Mimoň, 1990 (55 foto 354krát 232), ofset. Svázáno.

**J. K. Rowlingová: Harry Potter a kámen Mudrců.** Vypracuje J. Lábus (12 cd).

**YES: Yesstory.** 2CD. Popron.

**MAO-SKATE.** Indies, 1992.

**Tichá dohoda** (speciály):

– **Má duše se vznášá (excentric EP).** Bonton, 1992

– **Tulák po hvězdách (demosessions).** Monitor, 1994.

– **Kde spí andělé + Heroin.** Monitor, 1995.

**František Halas: A co básník. Dílo F. Halase. Svazek třetí.** ČS 1983.

**Jana Klusáková: Rok s Kokoliou.** Petrov, 2005.

## Hledám (vyměním):

**Prostor:** 17, 29, 65

**Tamto:** 2010

**Labyrint:** 2009

**BOX:** 1, 3, 5, 6

**Pandora:** 20

**Souvislosti:** 1, 2, 4 – 2012

**Iniciály:** 1–9, 12–13, 17–18, 21–22, 25

**Analogon:** 58–59, 61–66

**Revolver Revue:** 13, 22–25, 27, 86–87

**Pupilla** (bibliofiská edice): 1, 28, 34

**AAA** (edice ARGO): 1, 2, 4, 5, 7–9, 11–16, 19–20

**Spisy Egona Hostovského:** 1, 3, 7–10

Jakub Šofar (sofar@atlas.cz)

M  
acb  
et  
h

Tento díl seriálu  
o české paralelní  
literatuře mapuje  
básníky nevětšinové  
sexuální orientace.  
Milostná lyrika, takřka  
výhradně vyhrazená  
heterosexuálním citům,  
dostává básněmi  
představovaných literátů

**Fred Marrakéš**

...

Dotknout se jiného penisu  
svatokrádež  
Horší než počmárat tabuli kletbami  
Horší než vystřílet školu

Kdy se vkradla  
svatovkradla  
do mysli poprvé?

Dotknout se cizího penisu  
velezrada  
Horší než schvalování atentátu  
Horší než špionáž pro Rusy

Vzpomínám přesně  
na ten den  
ve škole při tělocviku  
Elektrické strnutí  
Zmatek, zlost, stud, velezrada

Svatokrádež  
Chuť vystřílet školu

## Paralelní literatura 6 – Homosexuální poezie

nečekaně otevřený nový impuls,  
dosud ve spíše enigmatických verších  
jiných homosexuálů nevidaný.

A nechybí samozřejmě ani sociální  
a politický rozměr diferentní sexuality.



• • •

Nikdy bych nešel na Pride  
v koženém obojku  
pod duhovou vlajkou

Ta jinakost zprostřed těla  
ta divnost, co pramení z misky kyčlí  
na povrch vyráží různě

Někdo teplí hlas  
Někdo nosí latex  
Někdo fotí módu  
Někdo baletí

Jsme slepá cesta přírody  
křivý výron  
dvojhlová slůňata  
a čím víc křičíme, že nejsme  
tím víc víme, že jo

A proto si zasloužíme  
žít

• • •

Láska  
je cit mezi mužem a ženou

Láska  
je doplnění protikladů  
nula, nekonečno, vše a nic  
chaos a absolutno  
věčnost

Neznám zřejmě lásku  
Znám touhu, vášně, srdce na popel  
Ale protiklady?

Dva klady dohromady  
znamenají zápor

### Jsem homosexuální český básník

účastním se diskuzí o angažované literatuře  
moji rodiče se s mojí orientací nevyrovnali  
bydlí na vesnici a nechťejí  
abych za nimi jezdil  
pečlivě sleduji zprávy z dění na Ukrajině  
pečlivě čtu literární časopis Tvar  
píšu básně o lásce, přírodě a kráse  
která nás obklopuje  
to, co se děje na Ukrajině není krásné  
nechci, aby o mě říkali  
že jsem angažovaný básník  
to tedy vážně nechci  
ale to, co se děje na Ukrajině  
je fakt hrozný  
ale nevidím v tom žádnou sebereflexi

### Jsem homosexuální angažovaný český básník

jednou za čas mě popadne amok  
angažovanosti  
a začnu básnit o aktuální politice  
– to pak následuje průjem emocí, dojmů,  
soudů a odsudků  
a semelu vše: Klause a jeho pero,  
Kalouska a jeho facku  
Havla a jeho měkkost a pokrytectví  
Ameriku a její roli světového čteníka  
Evropskou unii a její debilní zákony  
korupci politiků  
amnestii  
přilíš sametovou revoluci  
11. září  
mediální manipulaci  
volím komunisty  
věřím, že dojde k povstání trpícího lidu  
jako na Ukrajině  
navštěvuji dada kabaret Honzy Kubíčka  
a honím si ho pětkrát týdně  
angažovaná poezie je málo angažovaná  
poněvadž trpí nedostatkem sebereflexy  
největší blbec angažované poezie bude ten,  
kdo první napíše báseň o povstání  
na Ukrajině  
lístek na vlak do Kyjeva stojí 1990 korun  
proslýchá se  
že Vitalij Kličko je homosexuál  
a situace se mu vymyká z rukou  
a až jednou uzavřu registrované partnerství  
a adoptujeme si dvě, nebo tři romské děti  
tak bacha! Ten, kdo by na ně chtěl šáhnout  
– tak zabiju!

## Karel Krychták

### Jsem Gay

jistě, že je to každému fuk  
mně je to taky fuk  
kolem krku jsem si uvázal šátek barvy duhy  
a vyrazil do Kyjeva  
před Ostravou mě dobili baníkovci  
a vyhodili z vlaku  
jestli hledáte někoho  
kdo by to měl spočítat tý svini  
skrytému buzerantovi Nečasovi  
a zmáčknot kohoutek  
tady mě máte

## Jsem homosexuální literární kritik angažované poezie

zbraň jsem naposledy držel v ruce  
při cvičení Lidových milicí  
Byl to lehký kulomet  
Měli jsme ostré náboje  
byl jsem lehce vzrušený  
soudobá česká poezie mě nevzrušuje  
vzrušují mne SM praktiky  
Jsem hluboce věřící  
Bůh byl homosexuál  
proto adoptoval Ježíše Krista  
Ježíš byl homosexuální básník  
schopný sebereflexe  
proto se obklopil pouze mužskými učedníky  
nejen angažovaným básníkům  
ale celému světu chybí sebereflexe  
Jak řekl Adorno:  
Kde chybí angažovanost  
tam je Bůh na hovno  
Adorno byl spící agent mosadu  
a homosexuál

## Vitalij Bianco

### Z cyklu Náš pop

#### Sprecha

Ty jsi můj  
levandulový  
Nádherně  
levandulový

## Marek Fér

• • •

Ten první záchvěv  
rapíru  
Ta kůže barvy  
papíru

Ty oči strachem  
zalitě  
ty svíce krví  
nalitě

Se k sobě tiskly  
v objetí  
a pěna už už  
poletí

To odevzdání  
na ústa  
Na ránu, která  
nesrůstá

### Žárlivost

Dvě žihadla v jednu chvíli  
na jeden cíl zamířila  
dvě duše, co zabloudily  
jedna vášně uchvátila

Jako od kompasu střelka  
oba dva je točí k tobě  
láska z hlubin, touha mělká  
oba cítí obě, obě

Kdo z dvou mužů  
kdo z těch stovek  
co se k tobě otáčejí  
bude smět to, co já můžu?  
Kteří krásní playboyové  
už to smějí, už to smějí?

## Ruben Pulách

• • •

Tak facana Typltovi ne  
ale RAF to jo?

To by mě teda setsakra zajímalo  
co by na to řekl Adorno?

Adorno řekl:

Honim si ho už třiapadesát let  
ale Ginsbergovi bych v životě nedal

• • •

Z celkového počtu  
x miliónů zavražděných židů  
v koncentračních táborech  
byly 4% homosexuálů  
zavraždění 4% homosexuálů  
z celkového počtu x německých dozorců  
v koncentračních táborech

Jak řekl známý homosexuál Adorno:  
Po Sabře a Šatíle  
nelze už psát o Osvětimi



• • •

Je mi jedno  
kdo mě bude milovat  
jestli ženská nebo chlap  
posadíme se ke stolu  
a budeme si povídat  
je mi jedno  
jestli pes nebo kočka  
posadíme se ke stolu  
a budeme si povídat  
je mi jedno  
jestli andulka, křeček nebo rybičky  
je mi jedno  
jestli kámen  
položím ho na stůl  
a budeme spolu mlčet

• • •

Jacobson řekl:  
Došlo mlíko  
Adorno řekl:  
Po Osvětimi už ani to mlíko nemá smysl  
Jacobson řekl:  
Ale má svoji funkci  
Adorno řekl:  
Tak kdo pro něj dojde?  
Jacobson navrhl:  
Střihneme si  
Střihli si  
Vyhrál Adorno  
Pak se pomilovali

## Václav Turkmenista Katyně

### Řecká láska (pokus o zvěrohodnění klišé)

Opálený kluk zlatistý proud bronzové svaly zuby jak slonovina prstýnky vlasů  
blankytné moře odpolední pláž chladivé pití nesmělý úsměv plaché přibližování  
nezvazná řeč dlouhý pohled temné zorničky oddaná ruka na pevném rameni ne-  
vinné škádlení vědomí spojení kouzelný večer a dál

### Mladý kluk

Jako buk  
Nikde tuk  
Jako luk  
Ani ťuk  
Hele kuk  
Jako suk  
Jenom šuk  
Ani muk  
Jenom fňuk

### Peloton v cyklistických trikotech

gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay  
gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay  
gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay  
gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay  
gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay  
gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay  
gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay  
gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay gay



# Deň D

## Kristián Čura

\* \* \*

Slová sa zastavili na stránke.  
V mojej spadnutej sánke.  
Sa ešte zasekli zuby.  
Tie čo mi postupne popadali z huby.  
Neobraciam nič naruby.  
Len čo má rub a líc.  
Tvoje sľuby a slová klamavé.  
Vyprchali do éteru.  
Nespravil som zatiaľ do sveta dieru v mojej hlave.  
Slová sa zastavili v čase.  
Nemajú medze ani ich niet za čo chytiť.  
Ak nechytať za slovo tak sa ani za neho nedržať.  
Ako viesť si po starom?  
Dostávať do varu len aby.  
Len, len, len aby.

\* \* \*

Stĺp času.  
Tu nestojí stĺp času, ktorý vedie hore.  
Tu nestojí zmysel reči v uzle nutnosti.  
Tu nestojí veža, ktorá sa už už ide zrútiť z bieleho dňa.  
Tu, tu, tu, tu.  
Nezmierne, ktoré uzly času, ktoré sa zaguzlili.  
Nutnosť sa zaguzlila, a teraz nie je viac úzkosti, ktorá by sa dala narátať na prstoch jednej ruky.  
Jedna s prvých a posledných kníh, čo by človek mal nechať plávať.  
Nutnosť sa zaguzlila ako triviálna myšlienka, ktorá mi utkvela.  
V prstoch jednej ruky ťa rozoberie a piatimi prstami tej druhej ťa zase zloží.  
Tu nestojí čas, tu čas nestojí na jednom mieste.  
Tu čas nestojí, čas nestojí na jednom mieste.  
Tu čas nestojí medzi štyrmi očami.  
Nestojí tu čas, čas nestojí tu.



Kristián Čura se narodil roku 1979. Studia na katedře anglistiky na Prešovské univerzitě zakončil titulem bakaláře, v současnosti studuje anglickou filologii na Masarykově univerzitě v Brně. Žije v Prešově.

\* \* \*

Zoči-voči.

Len tak.

Na viac sa nezmôžem.

Je mi málo, že existujem, ale viac mi neprejde.

Nenegujem, lebo len klaustrofóbné myšlienky ma zvezujú.

Voči tichosti sa otváram a prezentujem smršť.

Do tej doby na strnulú pózu nereagujem.

Svetobôľ, svetobôľ.

Veď kto by sa unúval mne robiť ústupky, a voči tejto Zemi nehnevať sa len.

A ja budem potichu rátať posledné popadané hviezdy z oblohy sem.

Bude jedna veľká smola bez rádia v štichu.

Skončí sa táto škola už konečne, a potom život nekonečne spoločne.

Veď keď vezu ti zlomí výhonok stromu sveta tieň mŕtvola.

Nevypadneš s toho jej príliš ľudského obrazu.

Snáď len nepadneš na kameň úrazu.

A len čo som si spomenul došlo mi druhý krát, že sám sa nemusím báť pred smrťou.

Ako mi došlo keď mi tvár sa rozliala spolu s krajinou do telesných výklenkov ružových prs.

Len aby sa celý nestal hneď mŕtvym mužom.

Na, ktorú nemá jeho potomok hanby.

Celkom malý zlomok s jeho túžby.

Od okamžiku kedy nájde len zlomok.

Od okamžiku kedy človek zájde.

Nech len príde.

Všetko z nej vyfučí, vyfučí.

V mojej hlave dieravej.

Od myšlienky, ktorá žije.

# M ach et h

\* \* \*

Za dopad.  
 Za seba neviem povedať, že či je na škodu.  
 Za seba sa neviem obrátiť na nikoho.  
 Ani slovo, ktoré by z úst vypustil.  
 Ani slovo na telo, ktoré by utrásil.  
 Len sa trúsia tie slová s tvojich úst.  
 Ako omrvinky po veľkých hodocho.  
 Budúcnosť je neprijateľná, ako málo stačí.  
 Vo všetkých bodoch sa rozhodlo čo ma len popadlo.  
 Nie je ani na dosah žiadne telo.  
 Ani slovo, ani telo.  
 Slová na telo, ktoré sú len na telo.  
 Slová, ktoré za seba neprehovoria.  
 Práveže tak málo nestačí.  
 Ani slovo, ktoré by na adresu niekoho vypustil.  
 Koreň by zapustil.  
 Práveže tak málo nestačí.  
 Možno postačí, popadnúť druhý dych.  
 Čo ma len popadol dych?  
 Za nádych, ktorý ma stál večnosť.  
 Za výdych, ktorý som zniesol ako jej polovicu.  
 Niekde v polovici večnosti kde sa rozhliadam.  
 Horko-ťažko sa ovládam, viem, že na všetko nie som celkom sám.  
 Ale čo budem opakovať zo všetkých síl vykrikovať.  
 Že za túto dobu čo som sem na Zem sa prišiel stať človekom.  
 Mohol som sa vzdialiť do smrti vesmíru.  
 A potom by mi nikto nevedel povedať, že večnosť sa nedá ukazovať z dvoch rovnakých polovic.  
 A keď som sa z Lou bavil, tak mi ani neukázala čo za pijavicu v sebe len mala.  
 S tých chťičov, ktorými sa ona komplexne zoceluje, a na krásavicu sa vystatuje, a ten trpaslík vypínavý.  
 Snáď bude trpieť kozmickou myšlienkou, otázkou, ktorá poodhalí tento tvrdý dopad.  
 Dopad aký ma na realitu moje vedomie.  
 Snáď vezme na vedomie túto realitu, ktorá má na moje vedomie tvrdý dopad.  
 Snáď vezme na vedomie túto ulitu do, ktorej sa slimák utiahol.  
 Túto kazajku do, ktorej sa stiahol.  
 Aby vypustil posledný s posledných dychov.  
 Aby tak jeho sny dostali bledú farbu.  
 A pozrel sa konečne všetkých očíam čo má pod sebou.  
 Ani tak nie je celkom sám.  
 Ani tak nie je celkom sama.

\* \* \*

Strastiplné čo človek musí nieť.  
 Hniesť sa vo vlastných sračkách.  
 Ako na ihlách, ktoré ti idú pod kožu.  
 Dostávam sa do ráže.  
 Kto ti čo dokáže, s tvojimi schopnosťami.  
 Idem do veže v, ktorej straší.  
 Vonku je istejšie.  
 Vonku je istejšie.  
 Nie,žeby tie stavy boli veselšie.  
 Človek už ich, ale tak netrpí.  
 Ešte pohľadom čo skoro poplaší.  
 Jedného v jeho vnútre.  
 Nakoniec budeš i tak len v drevenom futre.  
 A nie na hore kam len oči dovidia.  
 Náhoda, náhoda, kto,že ťa zaklial.  
 Dovidenia pod kožou.  
 Haďou aj Božou.  
 Ako sa máš za nechtami špina.  
 Jedna globálna dedina, ktorú vypália.  
 A medzitým Alfa zavolá Omegu.  
 Alfa zavolá Omegu.



\* \* \*

Mi nehovor..

Že byť či nebyť spoločenským zvieratom,  
v zvieraco-ludskej kazajke je dokonalé únavné.

Že si ako na hojdálke a tvoj život čo z ním vedieš hovor,  
že je len malý divný rozhovor.

Aj keď sa dá povedať, že nikto nový nepríde kto by zdieľal,  
zdieľal tento dohovor?

Mi nehovor.

Že sa nevieš sám sebe zasmiať.

Tvoj úsmev sa chce poihrať.

Na mojich perách vydutých ako plachty lode.

Ktorá nikam z nami nikdy nedopláve.

Veď komu by ku šťastiu chýbalo take nič ako si ty?

Ešte v každom páde z vyskloňovaným menom odzadu?

Keď okolo prsta každého si obtočil si slová.

A ja nemám ani najmenšiu náladu.

Mi nehovor.

Mi nehovor.

Že sám vedieš po spiačky tento rozhovor.

Tento rozhovor.

A necer zuby na smrtku lebo odpovie ručne- stručne.

Odpovie oboj ručne.

V zime v lete, rozhovor na svete.

\* \* \*

Odkedy.

Neuveríš, možno neuveríš,že.

Neuveríš, že kde-kade.

Sa s človekom dejú veci vo veci.

Snáď by sa nehľadala taká láska.

Snáď by sa nehľadala taká ozajstná láska.

Medzi ženami a mužmi.

Čo páli ako oheň surové drevo.

Medzi ženami a mužmi.

Ako medzi nami bez pohnútky.

Naše nádeje a naše smútky.

Odkedy ty vieš čo vieš, a čo na tebe vidno.

Nie je dušou, čo na tebe vidno.

Nie je telom odkedy si telom čo na tebe vidno.

Odkedy, dokedy, odkedy, dokedy sa pozerám na dno.

A tu medzi rohmi tejto štvorakej izby.

Cerím cez zuby tieto slová bezo zbytku.

Len si ulaviť, len na jedno chvíľu a na veky-vekov sa nič nevráti.

Nič sa nevráti, nevráti ani kosť a koža sa ti nevráti na tvár.

Ani štvoraký človek nepríde na kolenách.

S pod vankúša nevytiahne revolver a nepovie, chcem ti z jeho hlavňou prejsť po perách.

Tou čerňou tých zlých snov s, ktorých na mňa zazeráš, sa chce pozrieť ti hlbšie do tváre.

Ale nikto nový tu nepríde čakať na vykúpenie.

Nikto starý sa neozve na moje ?sebvynájdenie?.

Dnes nebude mi dlho na tejto Zemi.

Dneska toto podstúpenie ostane len torzom môjho stereotypu.

Na hanbu sa neusmejem, a neprídem ani nato čo ťa trápi.

Z ozveny na ťarchu do prachu neklesnem slovo po slove.

Nemám dosť love, nemáme dosť otázok, odpovedí na posledné vzdychy pred polnocou.

Pred polnocou na poludnie.



## KO 9 / Stop

Odvětný úder IDF, to je jako sex na jednu noc. Nic to neznamená a vlastně se nic nestalo.

Drsná podzimní krajina byla současně městem, ale moc se mu nepodobala. Spíš ho prostupovala, jako někdy noc prostupuje den. Smogem nebo technickým deštěm olýsalé pařáty stromů – a v nich podél ulic nastražená káňata, „lovící“, co srazí a usmrtí projíždějící auta. Někdo zavlekl hory, lesy a požáry do center měst. Oči srn do oken paneláků. Ve městech, kde se nebezpečně rozmnožila divoká prasata a odstřel dosud není povolen. Koroptyve rozstrka-

né za patníky cest. Možná s podporou starostů.

Jsem spíš Rychtář, nebo Macura? Někdy nevím.

•

Kroky na svobodě mě zavedly do starého známého nonstopu. Usadil jsem se k prázdnému stolu u záchodů a objednal si malé pivo. Přinesl ho urostlý muž s postavou, tváří a gesty stěhováka. Ve srovnání se svou předchůdkyní každopádně měl eleganci brzdiče houpaček.

„Taková malá zrzka. Rusovláska...“, opravil jsem se. „Ta už tu nepracuje?“

„Žádná podobná tu nikdy nepracovala, milej pane,“ odpověděl s apriorním úsměvem.

Jeho nečekaná vlídnost mě zcela zdrtila.

Hlavou mi šustily povědomé zvuky.

Napil jsem se a udělal tu grimasu. Poprvé, ale docela samozřejmě. Vtáhl jsem pysky dovnitř úst a zuby se přesvědčil o jejich pevnosti a vláčnosti. Trocha chuti po železe. A vyšpulil rty zas ven do světa. Pak jsem vcucel mezi dásně větší kus tváře, až to mla-sklo. Jako bych líbal sám sebe, zevnitř se líbal. Jako bych byl naživu.

Objednal jsem další pivo, abych vyhnal z úst chuť starého zábradlí, tentokrát velké. Rozhlédl jsem se po okolo po hostech. Ano, také si sají tváře. Odtud to mlaskání. A vedou spolu nepřetržitě rozhovory, diskrétní jako tajná mučírna spojenců v centru památkové rezervace.

•

„Miloši!“

„Ahoj...“

# Roman Rops

„Kdes byl celou tu dobu? Říkali jsme si všichni, jestli se ti chraňbůh něco nestalo... a tak.“

„Všichni...?“

„Tedy... Měl jsem starost o tvoje zdraví, když...“

Když ti pořád dlužím ty prachy, víd.

„Víš přece, jak mi záleží, aby se ti dařilo.“ A víš, že jsi asi jediný – pomyslel jsem si zvesela – kdo na mě tolik myslí? Na mé zdraví? Komu záleží, abych dlouho vydržel a prosperoval? Můj drahý věřiteli! Vždycky když toho nešťastného muže potkám, nemohu si na něco nevzpomenout. Tvoje opilá manželka mi minulý pátek v parku kouřila ptáka, říkám si kdykoli ho zdravím. Ahó! Už to takhle trvá dlouho, ale stejně si vždycky řeknu „minulý pátek“. Dobře to zní a myslím, že to má dobrý vliv i na intonaci slova „ahó!“. Stejně tak se doporučuje se při telefonování usmívat; na druhé straně je to „slyšet“, i když druhá strana nevidí, že máme zrovna prst v prdeli. Ahó!

Bohužel, na druhou stranu se na něj nemůžu dívat jako na plnohodnotného člověka, jehož žena mi ptáka nekouřila.

„Prachy už nejsou, příteli!“

Zarazil se.

„Jak to myslíš?“

„Třeba bych ti svůj dluh mohl splatit jinak,“ nadechl jsem se charitativně. „Nechceš být trochu víc jako já? Víš, na světě jsou lidi, kteří se musí starat o živobytí. Platit nájem, kupovat si jídlo, uhánět dlužníky. A pak jsou lidi, kteří užívají...“

A potom stíny lidí v blikancích automatů, ovšemže.

Nejstarší čes. div. spol. E. Sukové - Kramuelové,  
artistický ředitel Franta Koprolín.

---

**Populární veselohra!**

**Bouře smíchu!**

Karel Balák:

# Josef přestaň na to je paragraf!!!

Ohromná veselohra o 3 jedn.

Režie: F. Koprolín.

Scéna: J. Dušek.

## Osoby:

Josef Tourek  
Jindra, jeho dcera  
JUDr. Karel Toman  
Karla Bártíková  
Amálie Popeláčková  
Martin Škrundička, starosta obce  
Zálezov

M. Jelínek  
Z. Kurková  
J. Dušek  
J. Koprolínová  
A. Krabcová  
F. Koprolín

Děj v bytě obchodníka Tourka od rána do rána.  
Doba přítomná.

**Začátek přesně v 8 hodin večer.**

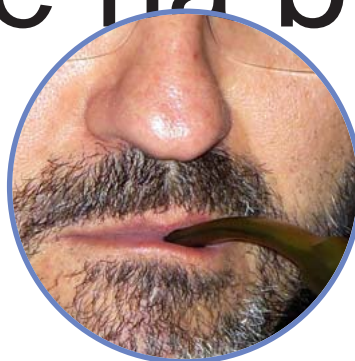
Ceny míst obvyklé.

Šetřte cedulí, sbírají se.





# Martin Vokurka Básně na březí



...

Přes ornamenty sexu  
Ze závratí vyřezaný  
chvíle  
Život do druhého dne  
nedovedou  
Touhu nezaplaší  
I kdyby na semeno  
nebylo  
Palčivost nezmizí  
Samota v objetí  
Penis až v krku  
Zlý sen nezkrotí  
Orgasmy na druhém konci  
města  
Čas plyne  
V trhavých pohybech  
Příběh najednou skončí  
Vajíčka zestárnou  
Chromozomy se nerozejdou  
Děloha scvrkne  
Je pozdě  
Snad jen báseň...

...

Sex je jak báseň  
Tak pro dva  
Možná jen pro jednoho  
co šuká  
ve dvou samotářích  
Nic víc  
nemá znamenat  
Nejvýš ten třetí  
Voyeur  
Vzdálený manžel  
na chvíli se zarazí  
Bude nenávidět  
když dočte  
Báseň skončí  
Láska taky  
Poezie má svůj smysl  
Uspokojí  
Nedokonale

# Alexandra Vokurková

## Tichá domácnost

M  
acb  
et  
h

### Tisíc a jedna noc

Dvacátý pátý  
Štrůdl za měsíc  
Do trouby strkám místo příběhů  
Jsou laciné  
Dokud beden s jablky je dost  
Na tisíc nocí nestačí  
Podmíněný odklad exitu  
Tisící první štrůdl  
V parku před kostelem  
Spravedlivě dělím  
Mezi holuby a bezdomovce  
Jako odpustek  
Za svoji nenávisť  
K té, co právě začíná  
další tisíc  
Teplých večerů  
A Šeherezádiných pohádek

### V pasti

Když řeknu: odejdi  
Řekneš mi: sama jsi to řekla  
Řeknu-li: neodcházej  
Řekneš mi: je to nátlak  
Ve skutečnosti ale  
Pokud říkám vypadni  
Myslím tím zůstaň tady  
Když sama odcházím  
Chci, abys za mnou běžel  
a zadržel mě ve svém náručí  
Ať je to cokoli, co moje ústa vysloví,  
Chtěla bych slyšet tvoje: miluju tě.  
Jenže mi nezbývá nic jiného  
než držet hubu.

### Tichá domácnost

Je, když si posíláme esemesky  
(já tobě a ty jí)  
Je, když všechno, co řeknu, bude použito proti mně  
Je, když jsi s námi schován za dvojitou clonou displejů  
Je, když už po sobě nic nechceme  
Je, když vůbec nezjistíš, že s tebou nemluví  
(už řadu týdnů)  
Je, když oba píšeme smutné básně  
(ty o ní a já o tobě)

### Ideální pár

Až přestanu čekat na tvé zavolání  
Až přestanu ve zprávách vyhlížet tvůj mail  
Až mi bude jedno, kde jsi, co děláš a o čem přemýšláš  
Až ze vztahu vyprostím cíp své duše  
Skřípnuté jako závěs v okně zabouchnutém průvanem  
Budeme konečně ideální pár.  
Zatím se mi jenom stýská. Zoufale.

### Mrtvá voda

Po louce za sebou  
Vláčím a rozsévám  
Průhlednou závěš  
pachových stop  
Cáry kůže  
vlají pořezané  
Tvými slovy pro jinou  
Fábory vlasů, které mi padaly  
nad tvými verši z lásky k ženě  
kterou nejsem já  
neznačí cestu  
Nehledaná  
Pod strání nalézám  
ledový potok mrtvé vody  
Kusy masa v ní srůstají  
život však nenavrací  
Psi, které jsi za mnou  
nevyslal  
Na břehu potoka  
Navždy moji stopu  
ztrácí...

### Vteřiny

Tak deset vteřin do hodiny  
Vydržím na to nemyslet  
A zhruba deset minut za noc  
Dokonce zvládnou klidně spát  
Nechám se ukoľebat zdáním,  
Že se nic nestalo  
Že já jsem já  
Že my jsme my  
Že mě máš pořád ještě rád



# V kapradí modré vážky vzduch rozechvějí **Ludmila Burešová**

Ludmila Burešová pochází z Jižních Čech,  
a to přímo ze srdce České Kanady,  
ze Starého Města pod Landštejnem,  
z malé hájovny

uprostřed  
krásných  
lesů.

## Chceš opět pozlobit?

Ústy nad tebou zakroužit  
a po těle dlaní přejet ti... až tam dolů  
a stisknout to tvrdé prokletí.  
Chtěl bys opět pocítit vášeň, chtít?  
Já vlhla a tys už byl dávno pryč,  
když moje ruka tápala po mém těle,  
až tam na to místo, co nemají andělé.

## Vílám souzená

Pod skálou, kde potok v mělčinách písku ztrácí se a v kapradí modré vážky vzduch rozechvějí.  
V lese tak tajemném až se dech tají se, v travinách tam, kde laně postávají, vílí hlasy znějí.

Ve hvozdech tmavých, kde jeleni hřmí,  
na lukách provoněných, zvonky zní.  
Při bouřkách tmavé nebe pláče  
Les voní, v hnízděti ustlalo si ptáče.

V modřínkách tak silných, ptáci hlavu složí. Na cestě chodí a přec nešlape po ní.  
Tělo tak ladné, že sotva vidět je.  
Vlasy dlouhé spletené v nich ros krůpěje.

Pod skálou sama panna stojí.  
Šaty smáčené v potoce jí plují.  
Dlaně její lehce dotek jediný.  
Pročesal ty lesní hlubiny.

• • •

Mokrá, vlhká víla stojí,  
její tělo touhou bolí,  
hladí se, s prsty klouže,  
hladila by tělo muže.

Mokrá, vlhká víla stojí,  
v klínu se jí vášeň dvojí  
prsty si hroty hladí  
muže na palouku svádí.

Mokrá, vlhká víla leží  
vedle muže, který neví,  
že to není žena živá,  
ale jenom touha chtívá.



# Sama o sobě napsala: Je mi 33 let, mám ráda přírodu, zvířata, ráda maluji a zpívám, píši

## Dobrou noc pánové.

Tak přeji Vám pánové  
sny o víle nachové,  
která od rána do večera  
touží po tom co by chtěla-  
krásně, tvrdě, dlouze...

Dvě nahá mokrá, dravá těla..  
s vůní v sobě propletena  
s dráčky touhy na zádech,  
slyšet její třes a vzdech.

Voní místnost jejím tělem,  
bradavky si mačká směle  
a v ústech slova zaniklá  
to víla cosi polyká...

Tak přeji Vám pánové  
sny o víle takové...

## Modro

Pošli modro,  
aby dobře bylo.  
Aby se mi s tebou  
dobře hovořilo..

Pošli modro,  
aby se dobře spalo,  
aby se štěstí k nám  
dvou hned dostalo.

Pošli modro,  
tam kde ptáků není,  
aby bylo proč  
ti vlézt do snění.

Pošli modro,  
ať jsme tu jen mi dva,  
kterým se dnes  
krásně usíná...

## Uklízečka

Jsem  
ta, která nežaluje.  
S mračícím pohledem  
svět pozoruje  
ze školních oken.

Jsem ta - děvče  
obraz namaluj mi pěvče  
a nezapomeň  
na podlahu  
namokřit a trochu hadru použít.

Jsem tma, světlo, cit  
s koštětem se vleču-  
neuletím, neuteču  
nemůžu vše mít.

Jsem  
a beze mě čisto není  
ohni se, znova schody,  
podlahy jak zrcadlení.

Jsem  
bezmála ráda  
však někdy duše strádá  
z neustálého ponížení.

## Dva spolu

Třeba jsme poslední ze všech.  
Co se hledali, až se našli.  
Přes vrásky, šedivé vlasy.

Milováním-nekonečným přáním  
být už navždy spolu.  
V chudobě i nahotě,  
v pláči i usmíření.

Držet se za ouška,  
jak dva hrnečky na plotě.  
Bez kterých  
plot, plotem není.

básně a do nich vkládám to,  
co mi chybí, to co moje srdce  
cítí k okolí a hlavně  
to, jaká jsem.

## Blázne

Blázne!  
Nech ji, ať si rozmyslí.  
Ať pochopí,  
kam ji srdce volá.

Pokud ona Andělem jest,  
poznáš, uslyší tě  
a na mou čest,  
půjde tam, kde polapí ji tvoje síť.

Pak hýčkej ji, jak duši svou.

Počkej, přijde, nech jí čas.  
Pak pochopíš i ty,  
že zvláštní pocity  
jsou v každém z nás.

## Světlo

Dejte mi světlo, do očí.  
V dlaně vodu z hvězd.  
A do vlasů,  
nechte mi kapky rosy vplést.

Dejte mi jíst, tam,  
kde zvířeti jíst se dává.  
A večer ustelte mi v borůvčí.

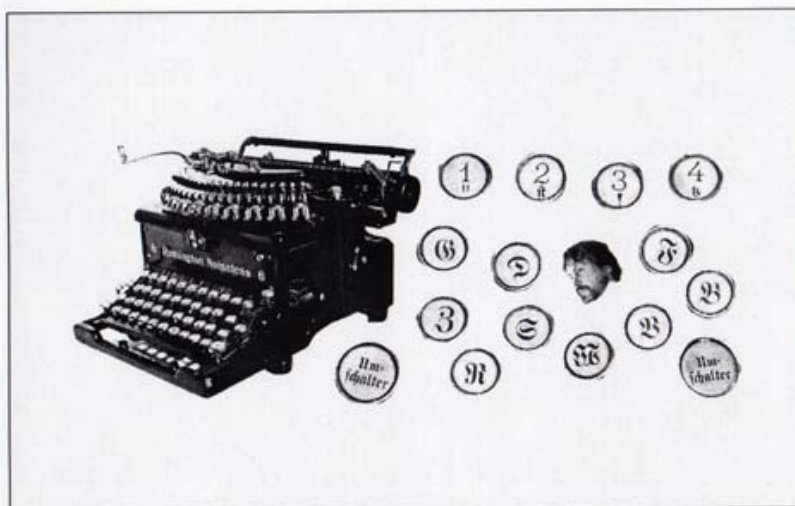
Já šťastná jsem,  
to málo se mi stává.  
To málo osud poručí.

M  
acb  
et  
h

Čítanka DA:  
**Michal Šanda**  
**Remington**  
**pod kredencí**

edice VEČERNICE

**Michal  
Šanda**



**Remington**  
**pod kredencí**

NAKLADATELSTVÍ PROTIS

Rubrika Čítanka Dobré adresy končí. Ne že by už nebyly znamenité knihy, které by stálo za to připomenout. Nakladatelé ale nejeví zájem o to propagovat tituly, které už nemají na skladě a sazbu údajně ve svých redakčních počítačích neuchovávají. Končíme, protože mi došla moje soukromá zásoba rukopisů, které jsem měl od ostatních autorů v elektronické podobě. Z papíru do počítače opisovat knihy nebudu, mám zajímavější věci na práci, než je písárna.

Čistě pro pořádek, rubrika vycházela od čísla 8, 2012 do čísla 3, 2014

Představeny v ní byly knihy:

Ivan Wernisch: Doupě latinářů

Petr Stančík: Pérák

Arnold Nowicky: Marasmus

Tomáš Přidal: Hlasy v sušence

Milan Ohnisko: Azurové inferno

Básník Ticho: Růže pro Miladu

Michal Šanda: Blues 1890–1940

Ivan Wernisch: Nikam

Jan. Jan Novák: Z deníku po Celanovi

Pavel Herot: Kus mne v čítance

Jaroslav Chobot: Měkké stroje

Pablo de Sax: Tak pravil Vincent

Vladimír Pavlovič: 89 míst k sedění

Bohumila Grögerová: Dva zelené tóny

Ivan Martin Jirous: Magorovy labutí písně

Václav Böhmsche: Nemocný a jiné básně

Jiří Kolář: Vršovický Ezop

Miroslav Salava: Pohyb pochyb

Michal Šanda: Sudamerická romance

V souhrnné podobě Čítanku dobré adresy naleznete na stránkách Asociace středoškolských češtinářů <http://ascestinaru.cz/category/tisic-a-jedna-kniha/> Projekt Tisíc a jedna kniha ovšem pokračuje dál a zdárně se rozrůstá o další příspěvky.

Abychom ale nekončili pouze strohým výčtem, po každém funusu má následovat kar, a proto na úplný závěr je tu několik básní ze sbírky Remington pod kredencí. Ty opisovat nemusím, ty umím nazpaměť:-)

**Michal Šanda**



### **hladový oko na dálnici o půl třetí k ránu**

zlověstně osvětlovalo palubní desku.

„zastav mi u pumpy

kdyby měli Budvar v plechovce.

a bagetu.

ty nemáš chuť na bagetu?“

„sklapni už.“

„tak na to dupni.“

zatímco motor poskytoval

vytáčela mě Hedvika k nepřítelosti

a že jsme se vůbec ještě kodrcali bylo nejspíš

magnetickou silou měsíce.

zrovna byl úplněk.

červen.

po dešti.

ideální čas na úhoře.

„jestli nevíš levej pedál je plyn.“

a nedá si pohov.

někdy bych jí vážně jednu sek.

### **u televize rupla obrazovka tak jsme z bezradnosti**

nasávali a hulili cigáro za cigárem jako o smrt.

Marie vystrachala ve štosu časopisů

připravených do sběru křížovku.

„značka yrbia.“

„nevím. v mendělejevce není.“

„v Motorletu maj holky ve vrátnici přenosnou barevku.“

„no a?“

„no nic. ségra –“

„ona tu byla?“

„včera. říkám jí: chceš se s Boubřem handrkovat

o alimenty po soudech?

poslala za ním žábu. tágem jí vyrazil přední zuby.

neříkala jsem ti?“

„ne.“

ve čtvrtek jdou k soudu sepsat protokol.“

„na čtvrtek máme lístky do Vinohradského.“

„sarmati.“

„cože?“

„sarmati.“

„alani.“

„možná bys měl brknout Džastikovi.

na Máciněch narozkách se chlubil

že má zauzlovanýho nějakýho opraváře.“



**toaletní stolek je její oltář**

klipsou si sepne neposedný pramínky vlasů z čela  
a než obřadně vyroluje rtěnku  
přesvědčí se letmo pohledem do zrcadla  
že nejsem nablízku. tehdy je plachá  
a zranitelná jako žirafa u vádí.  
pudr. řasenka. stíny. tužka na obočí. svatá relikvie  
flakón od Channelu  
dávno už naplněnej obyčejným parfémem.  
jen kadidelnice a kasička na milodary schází.  
„už budu. zatím si vyber kravatu. košili  
máš vyžehlenou na ramínku  
na klíce!“ volá skrz přivřený dveře.  
běda kdybych vstoupil.  
tvrdí že líčení  
je pro ni intimnější než rozcapit stehna na gyndě  
nebo duši u zpovědi.

**Cinny's Waltz**

tiskne se ke mně palce zaháknutý  
za opaskem mých jeansů. při minulý písničce  
se vypařila nahoru  
s tím harleyářským bodačem. vím to.  
na něj nikdy nebudu mít.  
i ona  
to ví.  
přesto se teď ke mně tiskne  
na tváři cejtím její dech  
a plouzáky Toma Waitse jsou nedostižný.

**Šmíd**

„chlap co šrouboval máti byl taky Šmíd.“  
„já jezdil u pekáren s nějakým Šmídem.“  
„a nebyl v pohodě?“  
„byl.“  
„a bachař na Mírově —“  
„Šmíd.“  
„v pohodě.“  
„jo.“  
„říkám.“  
„Šmídkové musej bejt v pohodě.“

**Bob Marley**

jsou dvě. jedna ostříhaná na ježka  
druhá má odrůstající ofinu obarvenou na zrzavo.  
v odrbanejch jeansech se posadily dole na obrubník.  
špičkama tenisek pohybují do rytmu reagge.  
„osolte to“ povídá ta na ježka.  
dožehlím límeček  
a knoflík u kazetáku otočím až na zarážku.  
zrzka vztyčí palec.  
borec!  
čímž míní Boba Marleyho.  
vyžehlenou košili pověsím na ramínko do skříně.  
z kazetáku vyhrává Bob Marley. Bob Marley  
vyhrává  
na rozdíl ode mne.

**kufr s remingtonem jsem pohřbil mezi chuchvalce  
vlasů a pavučin pod kredenc  
a místo poezie recitoval diktáty**

Dana baletila u sporáku  
v zástěře kalhotek. otevřela troubu  
a horkej vzduch zástěrou zavlnil.  
taky si toho všim  
a začervenál se.  
pořád ještě měla exkluzivní nohy  
ale křečový žíly z roků strávenejch na place  
nesmazatelně jako cejch vypálenej značkovacím železem  
prozradily servírku.  
„pomalu končete s tím vaším učením.“  
„a kořen druhej rovnice?“ řek jsem.  
„už ho netrap a ty zlatíčko připrav prostírání.“  
„cože?“  
„prostírání.“  
„učím se.“  
vyndala kuře z pekáče na prkýnko.  
„řekni mu něco jednou ty.“  
„cože?“  
„ach jo.“  
„neřečni a běž pro ty příbory.“  
„prostírání!“  
neochotně se zved a čirou náhodou zakopnul  
a rukama se opřel o moji židli  
a jak byl nade mnou nakloněnej  
zašeptal:

„a z toho pitomýho slohu mám čtverec.“  
a plivnul mi do ucha.

vykládejte ale žárlivému pubertákovi  
že jste pro jeho mámu  
možná už poslední zvonění.

tekla jak kostka ledu v decáku bourbonu  
uprostřed Sahary. chtěla to pořád.  
vyrabovala mi skryše a flašky co našla vysosla  
nebo prodala sěgře zpátky do krámu.  
tvrdí že otupenej chlastem  
nemůžu vychutnat její finesy.  
nemůžu?  
jazyk mi šustil.  
než abysme se zase raflí  
radši jsem šel a postavil vodu na čaj  
na kotel sypanýho smřáka ásamu  
a ji nechal v ložnici  
s  
mokrou kundou  
a od saponátu rozprejskanejma prstama.

### **Muntág máchá ve dřezu dopitý pùllitry**

Chmeloudek poručil rundu becherovek  
pro Roušara s Lonečkem  
Kouba hovno  
s ním se nemluví kvůli tomu co proved Swiderskýmu  
co mu proved to ale nikdo neví přesně  
ani Kott.  
Boubrle listuje Reflexem.  
Čaňas mrkne na Muntága.  
„ještě jedno?“  
„zaplatím.“  
Hadraba típne cigáro.  
Košťál se zvedne od stolu a jde se vymočít.

tak tomuhle v Čechii říkaj  
že U Drsnejch to žije

**nikoho jsem neviděl nasranýho víc než Džastika  
poté co jsem mu vykrad život do Dvaceti dek ovaru.  
měsíc mi práskal s telefonem**

„Džastik není doma. šel machrovat k Drsnejm.“  
až včera. zrovna jsem strojil stromek  
když se u mne zastavil  
a začal mi přehrávat předvánoční dialog s Mácou:  
„šůruje. šílí. povídám jí pojd' pro toho kapra.  
až vyluxuju.  
malej mě má taky na háku.  
máma!  
není mokrej?  
chce tebe.  
cože?  
než stačila vypnout lux čapnul jsem bundu  
a vzal draka. to by přece Džastik udělal  
ne?“

nevím. ani jak zařídit aby papírový přeludy z písmen  
nestrkaly zpětně prsty do osudů lidí.

**usrkne kafe a hrnek postaví na komodu. posadí se na  
opěradlo křesla a sroluje punčochu do špičky  
skousne sousto topinky. omastek  
otře o stehno  
natáhne si punčochu  
pak druhou  
jde ke skříní a z ramínka sundá halenku  
sledovat ženský jak se oblíkaj je svým způsobem rajcovnější  
než strip.  
zapne si halenku. usrkne kafe. konečně  
došlo i na kalhotky  
nasouká se do sukně  
v ruce zbytek topinky vyběhne z ložnice  
v letu zhltně vajíčko  
omastek z prstů otře o moji tvář  
vlepi mi polibek  
vklouzne do lodiček  
a je pryč.**



# Bůh obchodu Jirka

aneb Kurs přímého prodeje se zpěvy

**Petr Štengl**

Hra Petra Štengla, ze které  
přinášíme ukázkou, pojednává  
o nekalých praktikách šíbrů, kteří  
lákají důvěřivce na snadné zisky.  
A bůh obchodu se na vše jen dívá.

Jana s mobilem u ucha si jako motivační mantru opakuje: A tak volám jako hrom, ať vydělám milion, a tak volám jako hrom, ať vydělám milion. Slyšíme vyzváněcí tón.

Milan: *(Otráveně)* Prosiim?

Jana: *(Roztřeseným hlasem)* Ahoj Milane, jak se máš?

Milan: *(Je úplně slyšet, jak povyskočil nadšením)* Ježiši ahoj, Jani! Jsi to ty? Ty mi voláš? No, to tedy... po takový době

Jana: Milane, mám pro tebe zajímavější návrh, teda vlastně nabídku. Ale nechce se mi to řešit po telefonu. Můžeme se sejít?

Milan: Návrh jo? Počkej sejít, to jako myslíš, že jako my dva doopravdy sejít? No to... no jasně! A co jako...?

Jana: To proberem, až se sejdem. Po telefonu je to blbý. Každopádně, jestli máš rád špendlíky... *(Členové Společnosti nazývají špendlíky v jejich slangu produkty. Janě to v nervozitě ujelo. Pravda, nebylo to příliš profesionální ale co, žádný učený přece s nebe nespádl)*... tak se ti to bude líbit.

Milan: Špendlíky, Počkej, to myslíš takový ty malý, kulatý, žlutý... jak se z nich dělá kompot?

Jana: To neřeš! Takže zejtra v centru v té kavárně na náměstí, vedle drogerie?

Milan: *(Dovádívě)* Ahá! To jakože nějaká akupunktura, jo? Nějaká speciální, co? Jako nějaký píchý, píchý?

Jana: *(Na pokračí zhroucení)* Tak zejtra v šest.

Milan: No jasně, budu se těšit, čau. A nezapomeň na ty špendlíky! Píchý píchý!

Jana: Čau. *(Vyčerpaně odkládá telefon)*

Radka: *(Po celou dobu bedlivě sledovala Janino počínání)* Gratuluji, Jano, máš za sebou svůj první telefonát. Je skvělé, že se ti schůzku podařilo domluvit.

Jana: *(Značně nejistě)* No, já nevím, zrovna Milan...

Radka: *(Povzbudivě)* S tím si nelam hlavu, každý přeci nemůže být Ajnštajn. Ale bacha na ty špendlíky. To by se ti mohlo šeredně vymstít. Na špendlíky pozor. Kdyby se Milan na těch špendlíkách zasekl, že by jako mermomocí chtěl vědět,



z toho by mohl být problém. Na to vážně bacha!

Jana: No zrovna s nim bych ty špendlíky teda fakt řešit nechtěla. Byla jsem hrozně nervózní. Omlouvám se, Radko. Ale příště to už bude lepší.

Radka: *(Vemlouvavě, shovívavě)* To ráda slyším. Jen tak dál, ale hlavně dodržuj systém a plán. Musíš mít hosta na sobotní a nedělní prezentaci pěkně ogrilovaného. Musíš ho mít a on musí platit. K tomu by teoreticky mělo stačit pět schůzek, to máš pět adeptů, z nich to tak se dvěma klapne. Tohle je ovšem jenom začátek. Je ti doufám jasné, že čím víc lidí oslovíš, tím líp. Jedině tak si vytvoříš svůj tým. Když budeš mít hosta i v sobotu i v neděli, což je samozřejmě ideální, tak jeden zůstane. Pokud tohle budeš dělat dva měsíce, tak ti garantuju, že za ty dva měsíce máš statisticky osm nových spolupracovníků v týmu. A každý z nich už začne něco dělat. Když to převedeme na peníze, tak máš svoji vstupní investici vydělanou zpět a máš byznys, který nikdo nikdy nezastaví! *(Obě se rozesmějí)*

Radka: A co kávička?

Jana: Ta by mi teď vážně bodla.

Radka: Ne, počkej, jak jsi na tom s kávičkou? Chodíš přece s někým na kafe, nebo ne?

Jana: *(Zaraženě)* S kávičkou? No občas zajdeme se sousedkou na kafe. Většinou si povídáme o dětech a tak...

Radka: No vidíš, tak to je paráda. Od teď mě budeš na kafe brát s sebou jakožto svého sponzora.

Jana: *(Mlčí, v očích má otázku)*

Radka: Neměj strach, sousedka se rozhodně nebude zlobit. Právě naopak. Kdo jiný by jí měl dát šanci na změnu, než ty?

Jana: A jak to chceš udělat?

Radka: Je to velmi jednoduché. Nejdřív probereme rodinu, plány na dovolenou, přitom vysonduji, jaká je její momentální sociální situace. No prostě jestli to

není nějaká socka, chápeš? Zjistím, jestli má elán k tomu, aby změnila život, jestli by chtěla vydělávat peníze.

Jana: No jo, ale co když bude chtít vědět, o co se jedná? Hned jí to povíš?

Sponzorka: Ne, ne, kdepak. V tu chvíli jí řeknu: je toho spousta! Právě proto naše Společnost pořádá obchodní setkání, zrovna pro takové lidi, jako jste vy, aktivní, zvědavé, kreativní, odhodlané k seberealizaci. A pozvu ji na prezentaci.

Jana: No a co když odmítne?

Radka: V pořádku, ókáčko, klídek, nic se neděje, pro jedno kvítí slunce nesvítí. Pozvu zkrátka někoho jiného. Nebudu přece nikoho přemlouvat a doprošovat se ho aby se mnou šel vydělávat víc peněz. Vzpomeň třeba na Mrazíka. Na tu scénu, ve které maminka říká Ivánko-vi...

Jana: *(Nadšeně přikyvuje a skáče Radce do řech)* Jo, jo, vim, no jasné: Ivánku, před nikým se nepovyšuj, a Ivánek: Dobrá, a maminka: a před nikým se neponižuj, a Ivánek: Dobrá a maminka: A nezapomeň na mě!

Radka: No, tak na mě nezapomeň a před nikým se nepovyšuj, ale ani neponižuj a už vůbec se před nikým nevazelinuj.

Jana: Nevazelinuj? Počkej, jako jak nevazelinuj?

Radka: No jakože nelubrikantuj.

Jana: *(Nevěřičně)* Jo až takhle? To jsem teda...

Radka: Ale ne, to jenom jako, víš, Jani, jenom jako!

• • •

Jirka: *(Obří bankovka)* Buďte v obchodě stoprocentní, na to apeluji, to vám rádím a ze srdce přeji. Ať jste úspěšní, ať se vám daří na mnoha a mnoha prezentacích. Nebojte se jakýchkoli otázek, každá je výborná, každá je vynikající. Sem s otázkami. Pusťte se do práce! Teď

hned! Vesmír miluje rychlost a fandí aktivním a připraveným.

Jana: *(Úpěnlivě se modlí se sepjatýma rukama)* Ó, Bože obchodu Jirko! Tak moc se o vás potřebuju opřít. Vim, vim, nikdo vás nemůže spatřit, ale kdybyste alespoň náznakem, nějaký znamení třeba, nebo jen docela malý znamínko...

Jirka: Á, paní Jana. Rád vás vidím. Tak jak se daří?

Jana: Ó Bože! Jste tam! Já vás slyším!

Jirka: Jsem nikde a všude, ale to jsme přece už probírali.

Jana: Já myslela, že se vás už nikdy nedočkám.

Jirka: No vidíte, vlastně slyšíte. Já nikdy žádnou ze svých oveček nenechám ve štychu. *(Starostlivě)* Copak vás trápí, Jano?

Jana: Když voni kolikrát ty hosti přijdou na prezentaci, ale vůbec nezaplatějí. Prostě nezaplatějí! Nebo někdy na prezentaci ani nepřijdou, i když to slibějí. Já to vůbec nechápu. Jak je to možný?

Jirka: Tak pojdte, Jano, podíváme se na to spolu a snad na to přijdeme. Souhlas? No, tak pojdme.

Jana: *(Nadšením zatleská)* Ano. Ráda!

Jirka: Vy i vaši hosté jsou ze stejného města?

Jana: Ano.

Jirka: Myslíte, že hosté přijdou?

Jana: Jo, jo, to je domluvený. Dyť mi to slíbili na sto procent.

Jirka: Ale co když nepřijdou nebo budou nevhodně oblečení? Nebo přijede jen jeden z nich?

Jana: *(Sklesle)* Tak to já nevím... no, to teda...to bude pěkně blbý.

Jirka: Ne, to nebude blbý. To bude úplně zbytečná cesta, ztráta času a žádný obchod. To se vám líbí? No řekněte, Jano, to by se vám líbilo???

Jana: Ne, nelíbilo. Jasně, že nelíbilo, dyť vám říkám, že voni kolikrát vůbec... ale co teda mám jako dělat, když jsou takoví nespolehliví? Když vůbec nedrží slovo?

Jirka: Když víte, že se to může stát, tak proč tomu nepředejdete?

Jana: Ale přece já když někomu něco slíbím, tak to platí, a ne že se na to vykašlu ... no, třeba do toho může něco vlézt, to je jasné, to se může stát každému, ale dyť vod toho mám přece mobil, tak snad zavolám, ne?

Jirka: Jistě, jistě, ale to jste vy, ne oni. A přece byste nechtěla být jako oni, no ne?

Jana: *(Už s pláčem na krajíčku)* Tak jak to mám teda udělat správně? Já už vážně nevím. Dyť co by jim to udělalo, že jo? Kdyby aspoň zavolali...

Jirka: *(Zanotuje)* Je to pravda odvěká, šaty dělaj člověka. Tak podívejte, Jano, vezmeme to pěkně od začátku:

Muž: Začneme od hlavy – umyté vlasy, v případě bujného porostu se doporučuje použití vlasového gelu, (neplést s vazelinováním!) upravené vousy, samozřejmě ne nějaký marxovský plnovous, čisté zuby, a zde bych doporučoval navštívit dentistu a podstoupit kúru vybělení chrupu, vonný dech. Už jaksí z podstaty věci vyplývá mít neustále při sobě balíček přípravků k osvěžení dechu. Tic tac, Mentos, však víte. Krk – čistý a vyholený. Naprostý nevкус je mít košili s kravatou a k tomu navrch zlatý řetěz. Zapomeňte na bílé ponožky. Samozřejmě jsou čisté a upravené nehty. Neškodí objednat se na pravidelnou manikúru.

Žena: Hlava – umyté a upravené vlasy bez přílišných barevných ozdob. Nejste žádný vánoční stromek. Líčení – raději jemnější. Pozor! Když si malujete ústa, aby vám rtěnka neulpěla na zubech! Samozřejmě jsou pochopitelně rovněž čisté a upravené nehty. Ale to ještě není všechno! Pro obě pohlaví pak naprosto bezpodmínečně platí: tři propisky!!! Na to pozor! Na to nezapomínat! Tři propisky!

Jana: *(Udiveně)* Proč zrovna tři?

Jirka: Jednu budete používat vy, Jano. Může však dojít k situaci, že bude potřeba zapsat si důležitou poznámku a jako na potvrzení se stane, že propiska přestane psát, ta druhá propiska, je tedy pohotovostně náhradní. A ta třetí je pro případ, že si ji zapomene host nebo váš kolega. Jo, a abych nezapomněl: Tu hlavní propisku, tedy tu, se kterou píšete nejčastěji, tu vaši oblíbenou, doporučuji kovovou.

Jana: A proč kovovou?

Jirka: Představte si situaci: Sedíte s vaším potencionálním zákazníkem před prezentací a chcete mu poznamenat nějakou informaci, máte na sobě kostýmek, jste profesionálka a z aktovky nebo kabelky, – jen, proboha, ne igelitku! – vytasíte ohyzdnou ohlodanou umělohmotnou propisku! Brrr! Nebo další situace: Je po prezentaci, potřebujete vyplnit smlouvu, za kterou vám má zákazník zaplatit, jeho životní smlouvu a k podpisu mu dá

te do ruky levnou plastovou reklamní propisku. Jaký z toho máte pocit?

Jana: Brrr! Úplně mi z toho naskočila husina. Ahá, tak teď už to chápu!

Jirka: A to ještě není zdaleka všechno! Teď si, Jano, představte situaci, kdy host během prezentace zaujme vyloženě negativní postoj. Překříží si ruce, nohy, nebo obojí.

Jana: Jo jako takhle že si dá? ... *(Jana zkouší překřížení rukou)* Tak to nevím, co s tím jako, to se snad jen na Štědrej večer nesměj dávat nohy pod stolem křížem, aby někdo neumřel, ne? Nebo já nevím ...

Jirka: Přesně tak. A přitom je to tak prosté! Stačí se jen zeptat: Pane Voříšku, víte, co jsem právě četl?

Voříšek: Co? Cože?

Jirka: Že když člověk něco poslouchá se zkříženýma rukama či nohama, nebo obojím, tak vnímá o 40% méně informací.

Voříšek: Ano? Ehm. To je zajímavé. *(Už při této odpovědi dává ruce od sebe a ošívá se při tom)*

Jana: Téda!

Jirka: Ano, tak to je. *(Od Jany zpět k Voříškovi)* Pane Voříšku, a teď dávejte pozor. Teď přijde to hlavní.

Voříšek: *(se odkříží a otevře zvědavostí ústa)*

Jirka: Schválně, Jano, pojďte, jen pojďte, tady se posadte, zaujměte stejnou pozici, jakou má pan Voříšek.

Jana: Jakože takhle ty ruce? A nohy, jo, jasně, nohy taky, takhle jo? Aha a ještě zaklonit, ježiši bacha, abych z té židle nespadla, *(Jana sedí se zkříženými pažemi a nohami toporně a křečovitě jako nějaký panák)* Tak jako takhle, jo? A co teď?

Jirka: Zůstaňte, tak asi jednu či dvě minuty, až to pan Voříšek zaregistruje.

Jana: A to celou tu dobu musím takhle? No jo, já vim, trošku mě bolí za krkem, no nic, ještě půl minuty *(Odměřuje čas na hodinkách. Odpočítává: Deset, devět,*

*osm, sedm, šest, pět, čtyři, tři, dva, jedna, TĚD!*) A co dál?

Jirka: Dobře a teď dejte ruce a nohy od sebe a posadte se do normální polohy.

Jana: Uf! Vono se to teda nezdá, ale úplně mě ty ruce ztuhly.

Jirka: V tuto chvíli pan Voříšek zase udělá přesně to samé co vy. Rozkříží ruce a nohy a bude opět vnímat prezentaci.

Jana: Jé, ukažte? No vážně! Podívejte, jak von, no jo, jak dělá... to snad není ani možný?

Jirka: Jestli nevěříte, vyzkoušejte si to.

Jana: *(Září nadšením)* Voříšku, sedni! Voříšku, lehni! Voříšku, dej pac! To je úžasný! To je skvělý! Opravdu to funguje! *(Jana drezíruje Voříška. Voříšek poslušně vykonává všechny paniččiny povely a pak si lehne)* Jé, podívejte, a jak ještě dělá těma předníma pacinkama, jak si je dává takhle na ten čumáček! No to je roztomilý!

Jirka: No vidíte, že to není vůbec nic těžkého. Ale jak si, Jano, poradíte v situaci, kdy chce host dokonce v půlce prezentace odejít pryč?

Jana: Cože? Odejít? Kam jako odejít? Pryč? To by snad... myslíte? Tak to já nevím, jak bych ho mohla, fakt nevím.

Jirka: Když host nahlas a přede všemi začne vyřvávat: Mně se ta prezentace nelíbí. Já už jsem jich hodně viděl a je to pořád na jedno brdo a taky všude chtěj jen prachy! To kdybych to věděl, že je to takhle, tak to sem teda vůbec nepudu. Zase nějaká blbá pyramida, že jo, zase nějaký blbý letadlo. Na to nemám náladu. To je podvod! To dělat nebudu. Jsem svobodnej člověk ve svobodný zemi, můžu se sám svobodně rozhodnout. Jdu pryč! Tak takové situace řeší ti urostlí obchodní zástupci, co stojí u vchodu. Ti si ho už usměrní.

Jana: Ahá! Tak teď už vim! Jó, vy myslíte ty mládence, co trhají lístky u vchodu? Jó, no jasně! *(Jana našla novou zábavu, nadšeně drezíruje Voříška)* Voříšku sedni! Voříšku lehni! *(Voříšek na vodítku u jejích nohou vykonává automaticky paniččiny povely)*

• • •

Janě se opravdu podařilo domluvit pět káviček. První, která Janu čeká, je schůzka s Milanem. Radka, jako správná sponzorka, jde na první schůzku s Janou. Kdyby něco, Radka už si bude vědět se vším rady.

Radka: *(Vítá Janu)* Jejda! Ty sis pořídila pejska? *(Radka zvedá kabelku nad hlavu)*

Jana: No jo, takovýho voříška.

Radka: To je vynikající strategie! To ti musím, Jano, pochválit! Spousta lidí změkne při pohledu na zvířátko.

Jana: Myslíš?

Radka: *(Nejistě)* Nekouše? *(Radka se k Voříškovi chová poněkud odtažitě, je vidět, že psy zrovna dvakrát nemusí, Jana je nervózní. Milan přichází)*

Jana: *(Vyskočí ze židle jako splašená, Radka tak tak stačí zachytit převrhávající se šálek kávy)* Milane, tak tohle je Radka. Víš, my sme takový sestry, teda ne, že bysme byly úplně sestry, ale spíš takový jako dvojčata...siamský...

Radka: *(Zachraňuje blekotající Janu a ujímá se iniciativy)* Dobrý den, Milane, ráda vás poznávám, já jsem Radka.

Milan: Milan, těší mě. Tak ty sis ne mě přivedla, Jani, posilu? *(Voříšek se všem motá pod nohama)* A hele! Ty sis pořídila pejska? Jak se jmenuje?

Jana: Říkám mu Voříšku.

Milan: Pocem, Vořechu, no jo, ty si Vořech, víd? *(Milan drbe zuřivě Voříška za ušima, přitom si prohlíží obě dámy)*

Radka: Pane Milane, a co vlastně děláte, čím se živíte? *(Milan se pustí do vyprávění o sobě. Sponzorka přehodí nohu přes nohu, lemsukně popojede nahoru. Milan mele jako kafemlýnek, Radka přikyvuje hlavou, pak Milana přerušuje)*

Radka: Pane Milane, hezky se s vámi povídá, ale pojďme rovnou k věci. Mám pro vás tři nabídky. Buď jak peníze vydělat, jak je zhodnotit anebo jak je zajímavě utratit. *(Jana se zakucká kávou)*

Milan: Jasně, žádný cavyky, sem s tím. O co by šlo konkrétně? *(Milan nemůže z Jany spustit oči)*

Radka: No to záleží na tom, která varianta by vás zajímala nejvíce.

Milan: No to je přece jasný, ne? Zajímalo by mě, jak prachy vydělat.

Radka: Rozumím, tak to jsme se potkali správně. Ale nedá se to říct jen takhle ve zkratce, je důležité, abyste to viděl celé. Společnost pořádá obchodní setkání. Věřím, že jste člověk, který si rád udělá názor sám.

Milan: Jasně, obchodní setkání. Na to se moc rád podívám!

Radka: Máte něco o víkendu? Jak jste na tom tuhle sobotu? Nebo by se vám to hodilo spíš po víkendu?

Milan: Tuhle sobotu můžu. I v neděli můžu, já můžu pořád. *(Voříšek si pod stolem líže koule)*



# Viktor Kronbauer:

C  
ymb  
el  
ín



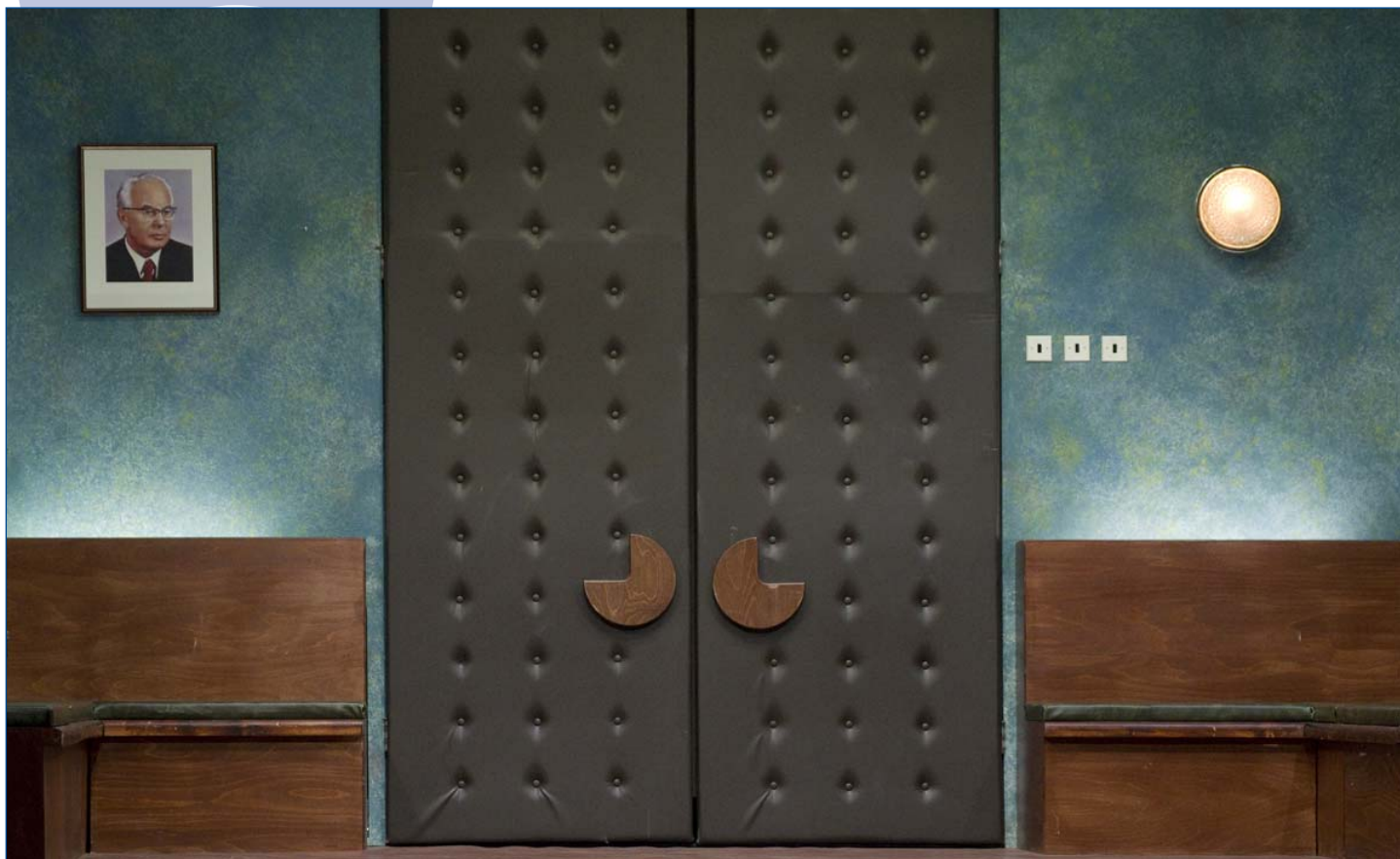
Foto Michal Šanda

# fotografie z inscenace Šedá sedmdesátá aneb Husákovo ticho

Viktor Kronbauer se narodil 6. června 1949 v Praze. Vystudoval Střední průmyslovou školu strojnickou a dvanáct let pracoval jako brusič kovů. Od roku 1973 se začal soustavněji věnovat fotografování, v roce 1983 absolvoval Institut výtvarné fotografie v Brně. Tehdy ho v jeho tvorbě silně ovlivnil fotograf Jaroslav Krejčí, k němuž se, jakožto ke svému učiteli, hlásí dodnes. V letech 1984 – 2002 byl zaměstnán jako fotograf v Divadelním ústavu, od té doby je na volné noze, přičemž je jediným z českých profesionálních fotografů, kdo se věnuje výhradně divadelní fotografii. Zlomovým se pro něho stal rok 2005, kdy přešel od černobílé fotografie na digitální barevnou. Na Triennale v srbském Novém Sadu obdržel v roce 2002 stříbrnou medaili ( za soubor Shakespeare: Richard III, divadlo Globe Praha), v roce 2005 zlatou medaili (Shakespeare: Schlachten!, Deutsches Schauspielhaus Hamburg) a jako vůbec první divadelní fotograf získal v roce 2005 zlatou medaili FIAP (Shakespeare: Makbeth, Kamaraszinhas Budapešť).

Výtvarnou přílohu tvoří jeho snímky z inscenace Šedá sedmdesátá aneb Husákovo ticho, kterou uvádí Divadlo Na zábradlí.









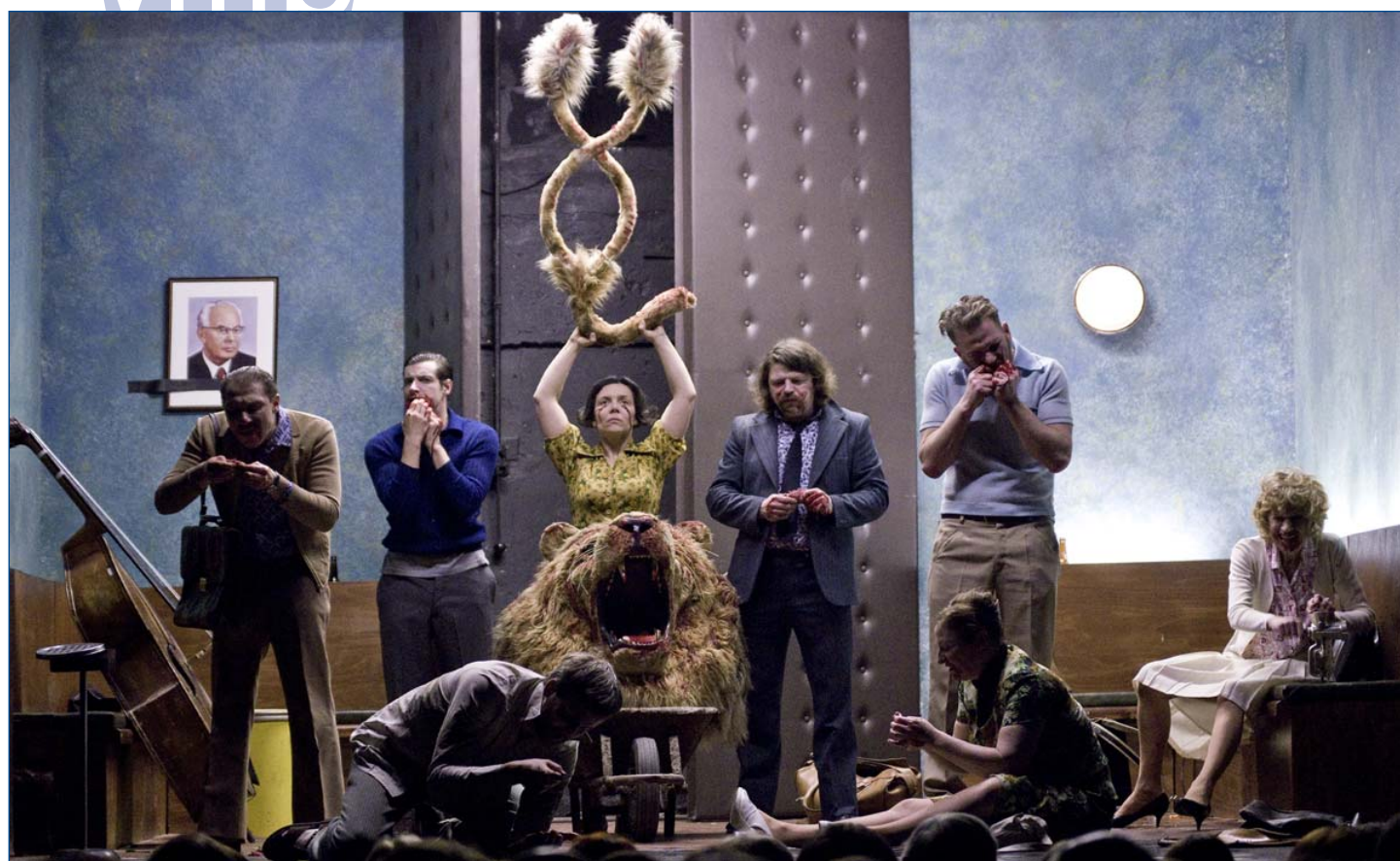








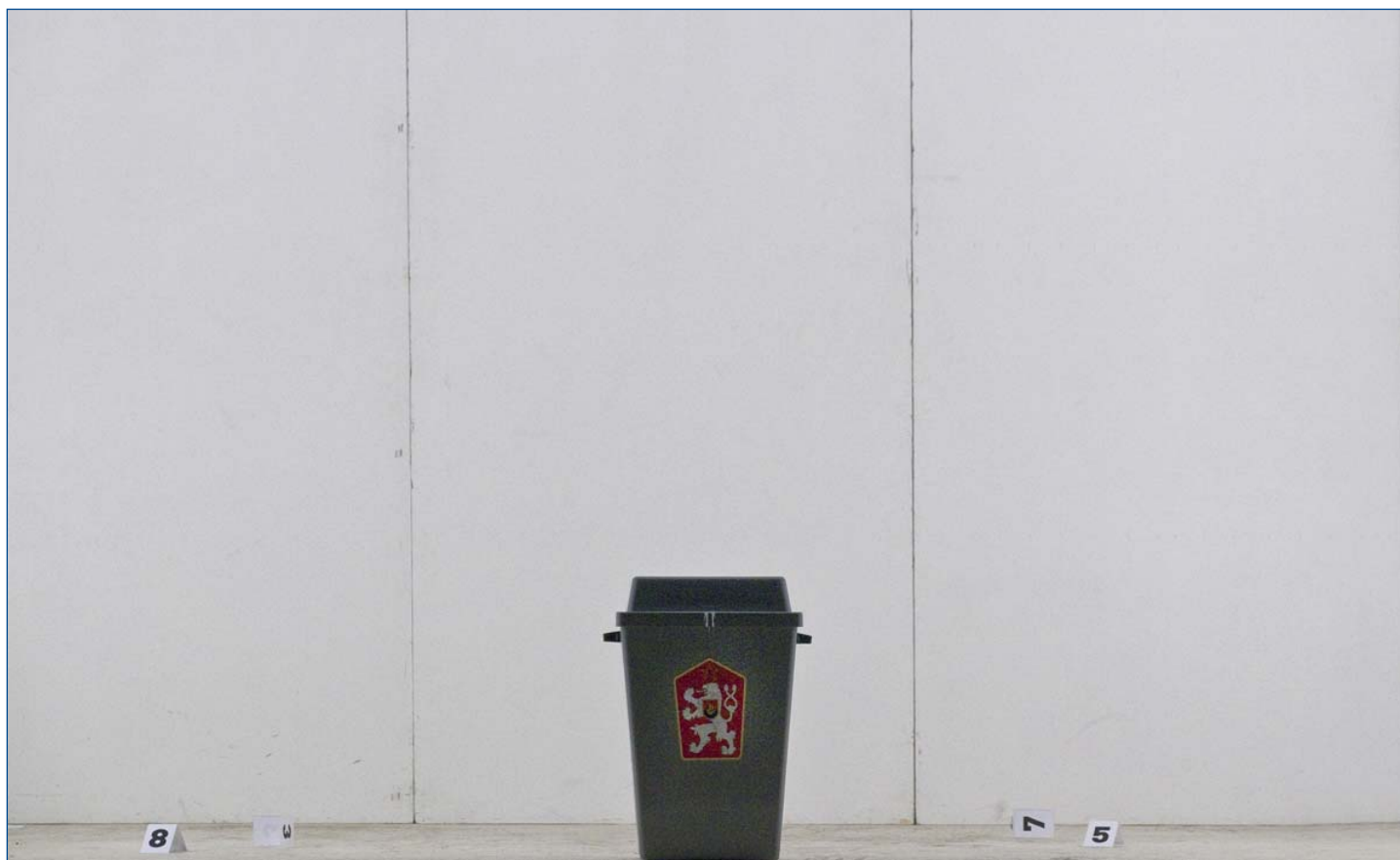












**V příštím čísle (vychází 1. dubna 2014)**

**rozhodně nenajdete:**

volňásek do Činoherního studia  
Ústí nad Labem

noty, které zbyly  
Straussovi po dopsání Netopýra

nalepovací plnovous  
G. B. Shawa

podprsenku Prodané nevěsty

Na shledanou příště!  
Ne za pomeňte!